

प्रधानमन्त्री

काठमाडौं, नेपाल

शुभकामना

भरतपुर अस्पतालको ६८ औं वार्षिकोत्सवको सुखद अवसरमा अस्पतालको 'वार्षिक प्रतिवेदन' प्रकाशन गर्न लागेकोमा मलाई अत्यन्त खुसी लागेको छ। सर्वप्रथम भरतपुर अस्पतालको स्थापना दिवस तथा वार्षिकोत्सवको अवसरमा अस्पताल परिवारमा हार्दिक बधाइका साथ निरन्तर प्रगतिको शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

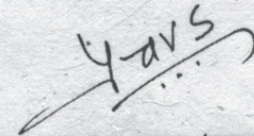
आधारभूत स्वास्थ्य सेवा जनताको संविधानप्रदत्त मौलिक अधिकार हो। गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नु आजको प्रमुख चुनौती हो। अन्य क्षेत्रमा जस्तै स्वास्थ्य क्षेत्रमा पनि व्याप्त प्रतिस्पर्धा, बढ्दो आधुनिकीकरण र जनतामा बढेको सचेतनासँगै सरकारी स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई पनि सोही गतिमा विकास र विस्तार गर्नु थप चुनौतीपूर्ण अवसर हो भन्ने म ठान्दछु। 'मेडिकल सिटी' को रूपमा विकास भइरहेको भरतपुरमा आफ्नो पहिचानलाई कायम राख्दै विशिष्टकृत सेवा दिनुका साथै यस क्षेत्रका गरिब, बिपन्न र सीमान्तकृत वर्ग र समुदायलाई सर्वसुलभ स्वास्थ्य सेवा पुऱ्याउनु भरतपुर अस्पतालको उल्लेख्य कार्य हो। यसका निम्ति तपाईंहरूमा हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु।

आजको प्रतिस्पर्धात्मक युगमा सरकारी अस्पतालले गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा पुऱ्याउनुपर्छ भन्ने मेरो मान्यता र प्रतिबद्धता छ। सोही अनुसारका नीति तथा योजना स्वास्थ्य मन्त्रालयले लागू गर्नेछ। त्यसका निम्ति प्रधानमन्त्रीको हैसियतले मैले आफ्नो तर्फबाट निर्वाह गर्नुपर्ने भूमिकाका लागि सधैं तत्पर रहेको व्यहोरासमेत अनुरोध गर्दछु।

भरतपुर अस्पतालले सबै वर्ग, क्षेत्र र समुदायका जनतालाई पुऱ्याएदैं आएको स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तरमा वढावा दिदै आउँदा दिनहरू स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा गुणात्मक सुधार गर्दै अगाडि बढ्ने विश्वास व्यक्त गर्दछु। र, फेरि एकपटक अस्पताल परिवार लगायत सम्पूर्ण सेवाग्राहीहरूमा शुभकामना व्यक्त गर्दछु। धन्यवाद।

मिति : २०८० चैत्र २५ गते

नेपाल संवत् १९४४ चिल्लागा १३, आइतबार

पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड'

मा. उपेन्द्र यादव

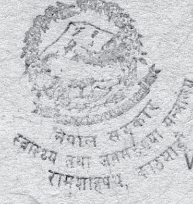
उपप्रधानमन्त्री
एवम्
स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्री

Hon'ble Upendra Yadav
Deputy Prime Minister
And
Minister for Health and Population

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालय
Government of Nepal
Ministry of Health and Population

०१-४-२६२५३४

: 01-4-262534

फ्याक्स

: ०१-४-२६२५६५

Fax

: 01-4-262565

Website: www.mohp.gov.np

रामशाहपथ, काठमाडौं, नेपाल
Ramshahpath, Kathmandu, Nepal

पत्र सङ्ख्या (Ref. No.):-

चलानी नं. (Dispatch No.):-

मिति (Date):-

शुभकामना

भरतपुर अस्पतालले आफ्नो ६८औं वार्षिकोत्सवको अवसरमा 'वार्षिक प्रतिवेदन' प्रकाशन गर्न लागेकोले मलाई खुशी लागेको छ। नेपालकै मध्य भागमा रहेको यो अस्पतालले यस क्षेत्रका विरामीहरूलाई पुन्याउदै आएको स्वास्थ्य सेवा उदाहरणीय छ। गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा पाउनु जनताको नैसर्गिक अधिकार हो भने सरकारी स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई विकास विस्तार गरी जनताको सहज पहुँचमा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा पुन्याउनु राज्यको दायित्व हो। आजको प्रतिस्पर्धात्मक युगमा सरकारी अस्पतालले पनि गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा पुन्याउनुपर्छ भन्ने मेरो प्रतिवद्धता छ र सोही अनुसारका नीति तथा योजना स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयले लागू गर्नेछ। सोही अनुसार नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयले गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा जनताको सहज पहुँचमा पुन्याउने रणनीति अनुसार काम गरिरहेको छ।

यस क्षेत्रकै उदाहरणीय यो अस्पताललाई भविष्यमा नेपाल सरकारको सरकारी मेडिकल कलेजको रूपमा रूपन्तरण गरी सस्तो र सुलभ स्वास्थ्य शिक्षा समेत आर्जन गर्ने थलोको रूपमा विकसित गर्नुपर्दछ। अन्त्यमा, ६८औं वार्षिकोत्सवको अवसरमा सम्पूर्ण अस्पताल परिवारलाई शुभकामना व्यक्त गर्दै अस्पतालको भविष्यमा अझै बढी विकास र विस्तार होस भन्ने शुभेच्छा प्रकट गर्दछु।

उपेन्द्र यादव

उपप्रधानमन्त्री

एवम्

स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्री

भरतपुर महानगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

भरतपुर, चितवन, बागमती प्रदेश, नेपाल

BHARATPUR METROPOLITAN CITY

Office of Municipal Executive

Bharatpur, Chitwan, Bagmati Province, Nepal

शुभकामना !!

भरतपुर अस्पतालको ६८ औं वार्षिकोत्सवको अवसरमा अस्पतालको वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन गर्न लागेकोमा खुसी व्यक्त गर्दै अस्पताल स्थापना दिवस तथा वार्षिकोत्सव कार्यक्रम सफलताको हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछु।

आधारभूत स्वास्थ्य सेवा जनताको संविधान प्रदत्त मौलिक अधिकार हो र गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नु आजको प्रमुख चुनौती हो। अन्य क्षेत्रमा जस्तै स्वास्थ्य क्षेत्रमा पनि व्याप्त प्रतिस्पर्धा, बढ्दो आधुनिकीकरण र जनतामा बढेको सचेतना सँगै सरकारी स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई पनि सोही गतिमा विकास र विस्तार गर्नु आजको प्रमुख आवश्यकता हो। मेडिकल सिटीको रूपमा विकसित भैरहेको भरतपुरमा आफ्नो पहिचानलाई कायम राख्दै विशिष्टीकृत सेवा दिनु साथै यस क्षेत्रका गरिब, विपन्न र सीमान्तकृत वर्गलाई सर्वसुलभ स्वास्थ्य सेवा पुऱ्याउन यस अस्पतालको मुख्य दायित्व रहेको छ।

आजको प्रतिस्पर्धात्मक युगमा सरकारी अस्पतालले पनि गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा पुऱ्याउनु पर्छ भन्ने भरतपुर महानगरपालिकाको प्रतिवद्धता रहेको छ। सो को लागि भरतपुर महानगरपालिका सबै प्रकारको सहयोग र समन्वय गरिरहेको छ। गुणस्तरीय, सर्वसुलभ र विशिष्टीकृत स्वास्थ्यसेवा प्रदान गर्न अझै दृढताका साथ लागि पर्न अस्पताल परिवारलाई हार्दिक आग्रह गर्दै ६८ औं वार्षिक उत्सवको पुनः सफलताको कामना गर्दछु।
धन्यवाद।

मिति: २०८०/१२/२१

(रेनु दाहाल)

नगर प्रमुख

056-515771, 511013, 511467, 511083

E-mail: bmc@ntc.net.np / website: bharatpurmun.gov.np

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

(.....शाखा)

फोन नं.

४२६२५५०
४२६२८०२
४२६२७०६
४२६२५३५
४२६२८६२
४२२३५८०

प्राप्त पत्र संख्या :-

पत्र संख्या :-

चलानी नं. :-

रामशाहपथ,

काठमाडौं, नेपाल ।

मिति :

विषय :-

शुभकामना

भरतपुर अस्पताल चितवनले आफ्नो स्थापनाको ६८ औं वार्षिकोत्सव मनाउन लागेको र यसै सन्दर्भमा अस्पतालको वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन गर्न लागेकोमा खुशी लागेको छ । इतिहासको कसीमा भरतपुर अस्पताल त्यो भेगका जनताको आशा र विश्वासको केन्द्र रहेको कुरा सबैमा जानकारी नै छ । नयाँ प्रविधिको विकास र जनताको सरकारी अस्पताल प्रतिको बढ्दो भरोसासँगै हामीले आफ्ना सेवाहरुलाई सोही अनुरूप रुपान्तरण गर्दै लानु पर्दछ ।

भरतपुर अस्पताललाई स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले सधैं आफ्नो महत्वपूर्ण एवं गौरवशाली अस्पतालको रुपमा लिदै, सोही अनुसार विकास र सेवा विस्तार प्रकृत्यामा प्रत्यक्ष निगरानी र सहयोग गर्दै आईरहेको छ । जनघनत्वसँगै यो अस्पतालको क्षमता विस्तार गर्न संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण अनुसार छिट्टै दरवन्दी थप हुने प्रकृत्यामा हामी पुग्छौं भन्ने हामीलाई विश्वास छ ।

हालै मन्त्रपरिषद्बाट यस अस्पताललाई चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठानको आगिक अस्पताल बनाउने निर्णय भई सोही अनुसार चिकित्सा र नर्सिङ्ग विधामा स्नातकोत्तर कार्यक्रम पूर्णकालिन रुपमा सञ्चालन हुने प्रकृत्या शुरु हुने कुरा सराहनीय छ । अन्त्यमा अस्पताल विरामीमैत्री हुँदै जाओस् र शैक्षिक संस्थाको रुपमा छिट्टै विस्तार होस् भनी शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

धन्यवाद!

डा.रोशन पोखरेल
सचिव

अध्यक्षको कलमबाट

मेडिकल सिटीको रूपमा विकास हुँदै गइरहेको भरतपुरमा वि.सं. २०१३ मा राप्ती दुन विकास समितिअन्तर्गत हेल्थ पोस्टको रूपमा स्थापित भई सेवा सुरुवात गरेको र अहिलेको नयाँ प्रविधिको विकासलाई समयक्रमसँगै विकास गर्दै अघि बढिरहेको भरतपुर अस्पताल विरामी मैत्री सँगसँगै शैक्षिक संस्था उत्कृष्ट स्वास्थ्य सेवाप्रदायक संस्था बनाउन हरसम्भव प्रयत्न गर्ने प्रतिबद्धतासहित ६८ औँ वार्षिकोत्सवको हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

स्थापनाकालदेखि आजको दिनसम्म हरेक क्षेत्रबाट यस अस्पतालको विकासमा सहयोग पुऱ्याउनुहुने सम्पूर्ण (राजनीतिक नेतृत्व, जनप्रतिनिधिहरू, अस्पताल विकास समितिका पदाधिकारीहरू, सम्पूर्ण चिकित्सकहरू, नर्सहरू अन्य कर्मचारीहरू तथा सहयोगी सङ्घ संस्था तथा शुभचिन्तकहरू) प्रति हार्दिक आभारसहित कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु ।

अहिलेको २१ औँ शताब्दी प्रत्येक पल नयाँ नयाँ खोज र अनुसन्धानले नवीनतम प्रविधि आइरहेका छन् । ती सबैलाई हाम्रो आवश्यकता, क्षमता र दक्षताअनुसार भित्र्याउँदै भौतिक पूर्वाधार जनशक्ति व्यवस्थापन र सशक्तीकरण गर्दै आम जनताको सर्वसुलभ सेवा पुऱ्याउने हाम्रो लक्ष्य रहेको छ । यसका लागि निम्नलिखित कुराहरू अघि बढिरहेका छन् :

(क) भौतिक पूर्वाधार कार्य

- (१) इमरजेन्सी भवनमाथि अप्रेसन थिएटरसहितको २ तले ट्रमा सेन्टरको सम्पूर्ण प्रक्रिया पूरा गरी निर्माणको लागि अघि बढेको छ ।
- (२) सरुवा रोग भवनलाई आगामी छ महिनाभित्र निर्माण सम्पन्न गर्ने लक्ष्य राखिएको छ ।
- (३) विरामीको चापलाई मध्यनजर गर्दै नयाँ OPD Building बनाई विरामीलाई एकै ठाउँमा धेरै सुविधा दिने गरी निर्माणको योजना बनिरहेको छ ।
- (४) Academic Block को DPR तयार पारी सकिएको र निकट भविष्यमा नेपाल सरकार र विकास समितिको संयुक्त बजेटमा निर्माण गर्ने योजना छ ।
- (५) NICU र PICU मा भर्ना भएका बच्चाका आमाहरूको लागि बस्ने ठाउँको निर्माण गर्ने ।
- (६) क्याबिनको माग उच्च रहेकाले छिट्टै क्याबिनको सङ्ख्या बढाइने ।
- (७) स्पाइनल इन्जुरी भवनको निर्माण सम्पन्न गर्ने ।
- (८) कर्मचारी आवास गृहको लागि DPR तयार गरी निर्माण सुरु गर्ने ।
- (९) पानीको Overhead Tank निर्माण सुरु भइसकेको र छिट्टै सम्पन्न गर्ने ।
- (१०) दीर्घकालीन ढल व्यवस्थापन गरी Liquid फोहोरलाई प्रशोधन गरेर मात्र केन्द्रीय ढलमा मिसाउने ।
- (११) जीर्ण पूर्वाधार क्रमशः हटाउँदै जाने ।
- (१२) स्टोर निर्माणको लागि DPR भइसकेको, निकट भविष्यमा निर्माण सुरु गर्ने ।

(ख) Machine Equipment तर्फ

- (१) MRI Machine आगामी वर्ष २०८१ श्रावणभित्र सुरु गर्ने गरी सम्पूर्ण प्रक्रिया पूरा गरिसकिएको छ ।
- (२) Cath Lab Machine को खरिद प्रक्रिया सुरु गरिसकिएको छ ।
- (३) थप Laparoscopic मेसिन खरिद प्रक्रिया पूरा भई सञ्चालनमा आउन लागेको छ ।

- (४) प्रयोगशालाका Equipment को स्तरवृद्धि तथा Rental मोडमा विस्तार गर्दै जाने ।
(५) रिपोर्ट प्रिन्टिड सम्बन्धित वार्डमा नै गराउन सुरु गरिसकिएको छ । विस्तारै Ward Specific बनाउने ।

(ग) मानव संसाधन विकासतर्फ

- (१) वार्डहरूमा Specific In-house तालिम सञ्चालन गर्ने ।
(२) हरेक वार्डको आफ्नो रिपोर्ट आफै बनाई मासिक रूपमा प्रस्तुत गर्ने ।
(३) O & M Survey मार्फत आएको जनशक्तिलाई सरकारसँगको सहकार्यमा अन्तिम रूप दिने ।
(४) आगामी वर्ष MD/MS को पढाइ तथा Full time Residence को व्यवस्था तथा NAMS को आङ्गिक कलेजको रूपमा MBBS पठनपाठन सञ्चालन गर्ने ।
(५) B.Sc. Nursing, BMS यो वर्ष थप भएको र आगामी वर्ष अन्य विधाहरू थप्दै जाने ।
(६) अर्थ मन्त्रालयमा रहेको सामाजिक सुरक्षासम्बन्धी कार्यविधि पास हुनेबित्तिकै करारका सम्पूर्ण कर्मचारीलाई सामाजिक सुरक्षा कोषमा आबद्ध गराउने ।
(७) Research wing स्थापना भइसकेको प्ररिप्रेक्षमा आगामी दिनमा Academic सँगै Research लाई अघि बढाउँदै एउटा Research Center को रूपमा विकास गर्ने ।

(घ) जग्गा व्यवस्थापन

विभिन्न कालखण्डमा भएका जग्गासम्बन्धी सम्झौताहरूलाई पुनरावलोकन गर्दै नयाँ ऐनअनुसार स्थानीय सरकार संघिय सरकारसँग समन्वय गर्दै तार्किक निष्कर्षमा पुऱ्याउने ।

विगतको १ वर्षमा सहयोग गरी अस्पतालको स्तरोन्नतिमा सरकार, निजी क्षेत्र, राष्ट्रिय तथा अन्तर राष्ट्रिय सङ्घ संस्था तथा आम जनसमुदायको सचेततापूर्वकको ध्यानाकर्षणका लागि आभार व्यक्त गर्दछु । यस वार्षिकोत्सवको अवसरमा प्रकाशित हुने वार्षिक प्रतिवेदनमा सहयोग गर्नुहुने सबैप्रति धन्यवाद ज्ञापन गर्दै नव वर्ष २०८१ सालको हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

राजु पौडेल

अध्यक्ष

भरतपुर अस्पताल विकास समिति

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

०५६-५९७००३

भरतपुर अस्पताल, चितवन

प.स. ०८०/०८१

च.नं.

शुभकामना

भरतपुर अस्पताल चितवनले आफ्नो स्थापनाको ६८ औं वार्षिकोत्सव मनाउन लागेको अवसरमा प्रकाशोन्मुख यस अस्पतालको 'वार्षिक प्रतिवेदन २०७९/०८०' मा प्रमुख मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्टको तर्फबाट आफ्नो शुभकामना व्यक्त गर्न पाउँदा खुसी लागेको छ ।

आधारभूत स्वास्थ्य सेवा संविधानप्रदत्त मौलिक अधिकार हो । नेपाल सरकारले सम्पूर्ण नागरिकहरूका लागि आधारभूत स्वास्थ्य सेवा **जहाँ पनि जहिले पनि**को सिद्धान्त अनुसरण गर्दै निःशुल्क उपलब्ध गराउने र सोबाहेकका अन्य स्वास्थ्य सेवाहरू आम नागरिकको आम्दानीले धान्न सक्ने मूल्यमा सामाजिक स्वास्थ्य सुरक्षा संयन्त्रमार्फत उपलब्ध गराउने रणनीतिबमोजिम भरतपुर अस्पतालले गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिरहेको छ ।

दिगो विकास लक्ष्यले २०३० सम्ममा सबै प्रकारका गरिबीको उन्मूलन गरी मानव, पृथ्वी र समृद्धिका लागि एक समान, न्यायपूर्ण र सुरक्षित विश्वनिर्माण गर्ने परिकल्पना गर्दछ । दिगो विकास लक्ष्यअनुसार स्वास्थ्य सेवामा सर्वव्यापी पहुँच (Universal Health Coverage) को सिद्धान्तअनुसार भरतपुर अस्पतालले चितवनलगायत विभिन्न जिल्लाहरूबाट आउने विरामीहरूको उपचारमा विशेष ध्यान दिँदै अझै बढी गुणस्तरीय र व्यवस्थित उपचार प्रदान गर्दै आएको छ ।

वार्षिकोत्सवको अवसरमा भरतपुर अस्पताललाई अझै बढी विश्वासिलो र भरपर्दो उपचार केन्द्रको रूपमा विकसित गर्न म सम्पूर्ण चिकित्सक, नर्सिङ, पारामेडिकसलगायत स्वास्थ्यकर्मीहरू एवं राजनीतिक दलहरू, सेवाग्राहीहरू, पत्रकार, नागरिक समाज र सबै सरोकारवालाहरूलाई हातेमालो गरी अघि बढ्न आग्रह गर्दछु ।

अन्तमा ६८ औं वार्षिकोत्सवको अवसरमा विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न गठित उपसमितिका संयोजक तथा सदस्यज्यूहरू, विभागीय प्रमुखज्यूहरू, सहयोग गर्ने एवं सहभागी हुनुहुने कर्मचारीहरू सबैलाई हार्दिक धन्यवाद दिँदै वार्षिकोत्सवको हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

डा. श्रीराम तिवारी

प्रमुख मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट
भरतपुर अस्पताल, चितवन

२०८०/१२/२२

bharatpurhospital@gmail.com

"व्यवसायिक र सिर्जनशील प्रशासन : विकास, समृद्धि र सुशासन"

सम्पादकीय/प्रकाशकीय

देशको मध्यभागमा अवस्थित भरतपुर अस्पताल वि.सं. २०१३ मा राप्ती दून उपत्यका विकास समितिअन्तर्गत हेल्थपोस्टको रूपमा स्थापना भएको हो । वि.सं. २०२० मा राजा महेन्द्रबाट उद्घाटन भएपश्चात् महेन्द्र आदर्श चिकित्सालयको नाममा पन्ध्र शय्याबाट प्रारम्भ भएको यो अस्पताल विभिन्न चरणहरू पार गर्दै छ सय शय्याको क्षमतामा सञ्चालन भइरहेको छ ।

नेपालको संविधान २०७२ ले 'प्रत्येक नागरिकलाई राज्यबाट आधारभूत स्वास्थ्य सेवा निःशुल्क प्राप्त हुनेछ र हरेका नागरिकलाई आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाबाट वञ्चित गरिनेछैन' भनी उल्लेख गरेको छ । सोही कुरा एवं स्वास्थ्य मन्त्रालयको नीति निर्देशन, सरोकारवाला निकाय र सेवाग्राहीहरूको सुभावलाई मनन गरेर सेवा उपलब्ध गराउन अस्पताल प्रयत्नशील छ । अस्पतालमा उपलब्ध स्रोत साधनको उच्चतम प्रयोग गर्दै विशिष्टीकृत र गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्ने उद्देश्यले आगामी दिनहरूमा यस अस्पतालको उत्तरोत्तर प्रगतिको कामना गर्दछौं ।

हरेक वार्षिकोत्सवका सुखद अवसरमा भरतपुर अस्पतालको सम्पूर्ण प्रतिबिम्ब झल्कने गरी वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन गरिने परम्परालाई यस पटक पनि निरन्तरता दिइएको छ । यसै सन्दर्भमा भरतपुर अस्पतालको यस ६८ औं वार्षिकोत्सवको अवसरमा वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन गर्ने क्रममा आआफ्ना विभागबाट स्वयं विभागीय प्रमुख र एकाइ प्रमुखहरूले अत्यन्त मेहनतका साथ तथ्याङ्क, प्रगति प्रतिवेदन र आगामी कार्ययोजना तयार गर्नुभएको छ । ती सम्पूर्ण विषयहरूलाई यस प्रतिवेदनमा समेट्न पाउँदा अत्यन्तै खुसी भएका छौं ।

यस अवसरमा प्रतिवेदन एवं लेख रचना उपलब्ध गराई सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण विभागीय प्रमुख, एकाइ प्रमुख र स्वास्थ्यकर्मी तथा कर्मचारीहरूलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछौं । यस कार्यमा अहोरात्र जुट्नुभएका वार्षिक प्रतिवेदन समितिका सदस्यज्यूहरू एवं प्रकाशन तथा डिजाइनमा सहयोग गर्नुहुने स्मार्ट प्रिन्टिङ एन्ड प्याकेजिङ प्रा.लि.प्रति पनि हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछौं । यस प्रतिवेदनको प्रकाशनमा भएका छुट तथा कमीकमजोरीप्रति क्षमायाचना गर्दै आगामी दिनहरूमा सकारात्मक सहयोग प्राप्त हुने आशा लिएका छौं ।

डा. राम प्रसाद सापकोटा

संयोजक तथा

प्रतिवेदन सम्पादन/प्रकाशन उपसमिति

विषय सूची

१. शुभकामना भरतपुर अस्पताललाई	मुरलीधर घिमिरे	ज
२. स्थापनाकालदेखि हालसम्मका भरतपुर अस्पतालका अध्यक्षहरूको विवरण		ट
३. स्थापना कालदेखि हालसम्मका भरतपुर अस्पतालका प्रमुखहरूको विवरण		ट
४. तथ्याङ्कमा भरतपुर अस्पताल र मेडिकल रेकर्ड शाखा	नारायण प्रसाद रिजाल	१
५. प्रसूति सेवा विभाग : सङ्क्षिप्त फलक	प्रा.डा. सुनिलमणि पोखरेल	३
६. बालरोग विभाग	डा. नारायण बहादुर थापा	४
७. Department of Surgery, Bharatpur Hospital	Dr. Deepak Thapa Magar	६
८. नाक कान घाँटी (E.N.T.) विभाग	डा. रमेश भण्डारी	७
९. आन्तरिक चिकित्सा विभाग	डा. प्रमोद पौडेल	८
१०. मानसिक रोग विभाग	डा. सुनीलकुमार साह	१०
११. Department of Radiology	Dr. Keshab Paudel	११
१२. मेरो स्मृतिमा भरतपुर अस्पताल	विष्णु सापकोटा	१२
१३. हाडजोर्नी विभाग : सङ्क्षिप्त परिचय	डा. सुशील थापा	१३
१४. न्युरोसर्जरी सेवा	डा. गुणराज पौडेल	१४
१५. एनेस्थेसिया विभाग : एक परिचय	डा. प्रदिप अधिकारी	१५
१६. Dental Department	Dr. Robins Dhakal	१६
१७. आँखा रोग विभाग	डा. हिमाल गिरी	१७
१८. छाला, यौन तथा कुष्ठरोग विभाग	डा. शशि हिराचन	१८
१९. कार्डियोलोजी विभागको प्रतिवेदन तथा भावी योजना	प्रा. डा. मणि प्रसाद गौतम	२०
२०. Neonatal Intensive Care Unit	Dr. Om Krishna Pathak	२३
२१. बाल सघन उपचार कक्ष	डा. योगराज शर्मा	२४
२२. खुसीको बाटो	जय पाठक (जेपी)	२५
२३. भरतपुर अस्पताल, नर्सिङ कलेज	मिना कुमारी भुसाल	२६
२४. सेवाग्राहीको विश्वास जितेको 'स्वास्थ्य बिमा' र भरतपुर अस्पतालको सेवा	लीलाधर पौडेल	२९
२५. भरतपुर अस्पताल फार्मसी	सविन राज लामिछाने	३१
२६. परिवार नियोजन तथा सुरक्षित गर्भपतन शाखा	प्रकाश पन्त	३३
२७. भरतपुर अस्पतालमा हाउस किपिङ सेवा	शान्तिदेवी सापकोटा	३५
२८. प्रयोगशाला विभाग	उर्मिला कँडेल	३७
२९. स्पाइनल इन्जुरीसम्बन्धी विशिष्ट खालको उपचार सेवा	राजनबाबु तिवारी	३८
३०. भौतिक चिकित्सा (फिजियोथेरापी)	संजय कुमार शाह	३९
३१. Nursing Departments Current Status of Nurses Working ...	Dr. Rina Shrestha	४०
३२. अस्पतालमा आधारित एकद्वार सङ्कट व्यवस्थापन (OCMC) को स्थापना ...	हिरादेवी सुवेदी	४३
३३. भरतपुर अस्पतालमा सुरक्षा गार्ड	अजेश सुवेदी	४५
३४. Engineering Department	Er. Chandramani Bashyal	४६
३५. अज्ञात रोग	रेखा बन्जाडे	४९
३६. भरतपुर अस्पताल र सामाजिक सेवा एकाइ	राम हरि ढकाल	५०
३७. Human Resources		५२
३८. Total Number of Bed		५३
३९. Intercom Extension Number		५४

शुभकामना भरतपुर अस्पताललाई

मुरलीधर घिमिरे
भरतपुर-१२, चितवन

जन्ता प्यारा सहज सुविधा स्वास्थ्यसेवा यहीं छन्
आऊ साभा सुगम सजिला स्वच्छ ज्ञाता सधैं छन्
आफ्नै ठान्छन् विषय सबका डाक्टरै छन् विशाल
अठ्सठ्ठीऔं दिवस शुभ होस् ! कामना अस्पताल

खोज्छन् दुःखी भटपट अहो धाउँछन् शान्ति धाम
खोल्छन् बाधा खटपट अझै पाउँछन् कान्ति धाम
खासा राम्रा वरिपरि सब छन् स्वास्थ्यकर्मी कमाल
अठ्सठ्ठीऔं दिवस शुभ होस् ! कामना अस्पताल

हाँस्छन् बस्छन् सब मिलिजुली स्वास्थ्यसेवा तयार
दिन्छन् बस्छन् हरबखत यी स्वास्थ्य सल्लाह प्यार
सोध्छन् लिन्छन् जति पनि छिटै जानकारी सबाल
अठ्सठ्ठीऔं दिवस शुभ होस् ! कामना अस्पताल

नेपाली छन् गरिब जन जो आस यो केन्द्र पाऊन्
जानून् धाऊन् सुलभ रितले औषधी खान आऊन्
भाङ्गी रहोस् पल र पलमा ख्याति पाओस् हिमाल
अठ्सठ्ठीऔं दिवस शुभ होस् ! कामना अस्पताल

बाँचोस् नाचोस् युगयुग सदा स्वस्थ्यको राजधानी
हाँसोस् जागोस् भरतपुरको अस्पतालै जवानी
पाओस् माया सकल जनको तीर्थ होस् अस्पताल
अठ्सठ्ठीऔं दिवस शुभ होस् ! कामना अस्पताल

स्थापनाकालदेखि हालसम्मका भरतपुर अस्पतालका अध्यक्षहरूको विवरण

क्र.सं.	नामथर	पदावधि		कैफियत
१	श्री लक्ष्य बहादुर गुरुङ	२०३८ पौषदेखि २०४७।०५।१० सम्म		पहिलो सहयोग समिति
२	श्री महेन्द्रलाल प्रधान	२०४७।०५।११	२०५०।०५।१०	दोस्रो सहयोग समिति
३	श्री महेन्द्रलाल प्रधान	२०५०।०५।११	२०५२।०५।२४	तेस्रो सहयोग समिति
४	श्री कृष्ण वन्धु पिया	२०५२।०५।२५	२०५२।१०।२३	चौथो सहयोग समिति
५	श्री महेन्द्रलाल प्रधान	२०५२।१०।२४	२०५४।१०।२६	पाँचौँ सहयोग समिति
६	श्री भगवानदास श्रेष्ठ	२०५४।१०।२७	२०५६।१२।१७	छैटौँ सहयोग समिति
७	श्री रामचन्द्र कोइराला	२०५६।१२।१८	२०५९।११।०७	सातौँ सहयोग समिति
८	श्री नरबहादुर खाँड	२०५९।११।०९	२०६१।११।०८	अस्पताल विकास समिति
९	श्री बद्री तिमिल्सिना	२०६१।१२।०४	२०६३।०१।२३	अस्पताल विकास समिति
१०	श्री रामलाल महतो	२०६३।०५।०१	२०६५।०४।३१	अस्पताल विकास समिति
११	श्री गोपिकृष्ण श्रेष्ठ	२०६५।०९।२८	२०६६।०५।३१	अस्पताल विकास समिति
१२	श्री गिरीधारी चौधरी	२०६६।०८।२६	२०६८।०३।१४	अस्पताल विकास समिति
१३	श्री दण्डपाणि पौडेल	२०६८।०३।१५	२०७०।०३।१४	अस्पताल विकास समिति
१४	श्री विजय सुवेदी	२०७१।०६।०८	२०७३।०६।०८	अस्पताल विकास समिति
१५	श्री राजकुमार राजभण्डारी	२०७३।०९।२५	२०७४।१२।२५	अस्पताल विकास समिति
१६	श्री खिमलाल भण्डारी	२०७५।०८।२८	२०७५।११।०३	अस्पताल विकास समिति
१७	डा. भोजराज अधिकारी	२०७६।१२।१८	२०७९।०६।२३	अस्पताल विकास समिति
१८	श्री राजु पौडेल	२०७९।०९।०८	हालसम्म	अस्पताल विकास समिति

स्थापना कालदेखि हालसम्मका भरतपुर अस्पतालका प्रमुखहरूको विवरण

क्र.सं.	नामथर	पद	पदावधि
१	डा. हिरण्यदेव प्रधान	सि.मे.अ.	२०१३ देखि २०१६ सम्म
२	डा. नगेन्द्रध्वज जोशी	सि.मे.अ.	२०१६ देखि २०२५ फाल्गुनसम्म
३	डा. हरिनन्दन उप्रेती	सि.मे.अ.	२०२५ चैत्रदेखि २०२७ सम्म
४	डा. मथुराप्रसाद श्रेष्ठ	सि.मे.अ.	२०२७ देखि २०३० सम्म
५	डा. छविन्द्रमान प्रधान	सि.मे.अ.	२०३० देखि २०३२ सम्म
६	डा. पूर्णचन्द्रदास कर्माचार्य	सि.मे.अ.	२०३२ देखि २०३४ सम्म
७	डा. पुरुषोत्तम श्रेष्ठ	सिभिल सर्जन	२०३४ देखि २०३४ फाल्गुनसम्म
८	डा. पूर्णचन्द्रदास कर्माचार्य	सिभिल सर्जन	२०३४ फाल्गुनदेखि २०३७ माघसम्म
९	डा. मुरारिप्रताप ढुङ्गाना	सिभिल सर्जन	२०३७ माघदेखि २०३८ श्रावणसम्म
१०	डा. दुर्गाप्रसाद मानन्धर	सिभिल सर्जन	२०३८ श्रावणदेखि २०४२ असारसम्म
११	डा. केशव बहादुर सिंह कार्की	सिभिल सर्जन	२०४२ असारदेखि २०४३ पौषसम्म
१२	डा. हरिनाथ आचार्य	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०४३ माघदेखि २०४४ वैशाखसम्म

क्र.सं.	नामथर	पद	पदावधि
१३	डा. पुण्य बहादुर थापा	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०४४ ज्येष्ठदेखि ४५ मंसिरसम्म
१४	डा. मुरारिप्रताप ढुङ्गाना	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०४५ मंसिरदेखि २०४८ चैत्रसम्म
१५	डा. गोविन्द प्रसाद ओभा	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०४८ चैत्रदेखि २०५२ ज्येष्ठसम्म
१६	डा. पुष्कल भारती	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०५२ ज्येष्ठदेखि २०५२ भाद्रसम्म
१७	डा. ताराचन्द्र भा	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०५२ भाद्रदेखि २०५२ असोजसम्म
१८	डा. पुण्य बहादुर थापा	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०५२ असोजदेखि २०५४ फाल्गुनसम्म
१९	डा. पीयूष कुमार राजेन्द्र	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०५४ फाल्गुनदेखि २०५५ भाद्रसम्म
२०	डा. महेन्द्रकेशरी क्षेत्री	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०५५ असोजदेखि २०५८ असोजसम्म
२१	डा. वृजनारायण चौधरी	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०५८ कार्तिकदेखि २०६१ कार्तिकसम्म
२२	डा. नरेन्द्र कुमार सिंह	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०६१ कार्तिकदेखि २०६१ पौषसम्म
२३	डा. दिल बहादुर के.सी	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०६१ माघदेखि २०६३ श्रावणसम्म
२४	डा. नरेन्द्र कुमार सिंह	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०६३ श्रावणदेखि २०६३ असोजसम्म
२५	डा. सेनेन्द्रराज उप्रेती	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०६३ कार्तिकदेखि २०६४ असोजसम्म
२६	डा. नरेन्द्र कुमार सिंह	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०६४ कार्तिकदेखि २०६५ असोजसम्म
२७	डा. केशवराज भुर्तेल	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०६५ कार्तिकदेखि २०६६ माघसम्म
२८	डा. नरेन्द्र कुमार सिंह	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०६६ फाल्गुनदेखि २०६७ फाल्गुनसम्म
२९	डा. केशवराज भुर्तेल	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०६७ फाल्गुनदेखि २०६९ असारसम्म
३०	डा. महेन्द्रराज न्यौपाने	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०६९ श्रावणदेखि २०७० चैत्रसम्म
३१	डा. हरि बहादुर के.सी.	प्र.मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०७० चैत्रदेखि २०७१ आश्विनसम्म
३२	डा. केशवराज भुर्तेल	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०७१ कार्तिकदेखि फाल्गुनसम्म
३३	डा. विजय प्रसाद पौडेल	प्र.मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०७१ फाल्गुनदेखि २०७२ वैशाखसम्म
३४	डा. माणिकलाल मानन्धर	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०७२ ज्येष्ठदेखि २०७२ श्रावणसम्म
३५	डा. केशवराज भुर्तेल	प्र.मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०७२ भाद्रदेखि २०७२/१९/१० सम्म
३६	डा. रुद्र प्रसाद मरासिनी	प्र.मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०७२/१९/१९ देखि २०७५/०२/१७ सम्म
३७	डा. रविन खड्का	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०७५/०२/१८ देखि २०७५/०६/०६ सम्म
३८	डा. कृष्ण प्रसाद पौडेल	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०७५/०६/०७ देखि २०७६/०२/०९ सम्म
३९	डा. विश्ववन्धु बगाले	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०७६/०२/०२ देखि २०७६/०३/१८ सम्म
४०	डा. श्रीराम तिवारी	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०७६/०३/१९ देखि २०७७/०५/२८ सम्म
४१	डा. राजन पाण्डे	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०७७/०५/२८ देखि २०७७/०८/०८ सम्म
४२	डा. जगन्नाथ तिवारी	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०७७/०८/०९ देखि २०७७/१९/०४ सम्म
४३	डा. बासुदेव पाण्डे	प्र.मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०७७/१९/०५ देखि २०७८/०९/०४ सम्म
४४	डा. जगन्नाथ तिवारी	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०७८/०९/०५ देखि २०७८/०२/१२ सम्म
४५	डा. रोशन न्यौपाने	प्र.मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०७८/०२/१३ देखि २०७८/०५/१४ सम्म
४६	डा. कृष्ण प्रसाद पौडेल	मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०७८/०५/१५ देखि २०८०/०७/२९ सम्म
४७	डा. श्रीराम तिवारी	प्र.मेडिकल सुपरिन्टेन्डेन्ट	२०८०/०७/२२ देखि हालसम्म

तथ्याङ्कमा भरतपुर अस्पताल र मेडिकल रेकर्ड शाखा

नारायण प्रसाद रिजाल
मेडिकल रेकर्डर निरीक्षक
(अधिकृत छैटौं)

कुनै पनि अस्पतालको एउटा अभिन्न अङ्गको रूपमा मेडिकल रेकर्ड शाखा रहेको हुन्छ । यस शाखाले अस्पतालका विभिन्न विभाग तथा शाखा जस्तै; आकस्मिक, बहिरङ्ग, अन्तरङ्ग विभागहरूमा आएका विरामीहरूको तथ्याङ्कलाई व्यवस्थित रूपमा राख्ने काम गर्दछ । भरतपुर अस्पतालको स्थापना भएको करिब ६८ वर्षको इतिहास हुँदै गर्दा अस्पतालका लागि छुट्टै मेडिकल रेकर्ड शाखाको स्थापना भएको इतिहास त्यति लामो भने छैन । यो करिब २०३५/२०३६ सालतिर स्थापना भएको पाइन्छ । तथापि त्यस समयमा छुट्टै शाखाको रूपमा स्थापना नभई अन्य शाखाका साथसाथै रहेर सेवा प्रदान गरिआएको देखिन्छ । वि.सं. २०५१/५२ देखि एउटा सानो Space लाई मेडिकल रेकर्ड शाखाको रूपमा प्रयोग गर्दै आइएको पाइन्छ । त्यसपछि मात्र

मेडिकल रेकर्ड शाखा छुट्टै आवश्यक छ भन्ने महसुस भएको अवगत हुन आउँछ ।

६०० हाराहारीमा शय्याहरू रहेको यस अस्पतालको रेकर्ड शाखाका लागि हालसम्म मात्र पनि १ जनाको स्वीकृत दरबन्दी रहेको छ जबकि रेकर्ड शाखाको सुरुवातको चरणमा यस शाखामा २ जनाको दरबन्दी रहेको पाइन्छ । २०५७ सालदेखि समितिमार्फत १ जना र हाल आएर १ जना कम्प्युटर सहायक थप गरी सेवा सञ्चालन गरिएको छ ।

यस अस्पतालबाट आ.व. २०७८/०७९ र आ.व. २०७९/०८० मा वार्षिक र आ.व. २०८०/८१ को पहिलो सात महिनामा प्रदान गरिएका प्रमुख सेवाको विवरण तुलनात्मक रूपमा यसप्रकार प्रस्तुत गरिएको छ :

Services Indicator

Services		F.Y : 2078/79	F.Y : 2079/80	F.Y : 2080/81 seven month
1	OPD			
	OPD	252894	307121	263036
2	Delivery			
	Normal	7728	6677	3355
	CS	4204	4809	2810
	Complicated	275	334	161
	Total	12207	11820	6326
3	Operation			
	Major	6489	8147	5111
	Intermediate	568	447	264
	Minor	706	809	325
	Total	7763	9403	5700
4	Emergency	27617	30305	25451
5	Indoor Admission	26840	31137	17603
6	LAB Services	776849	1024016	747490

Services		F.Y : 2078/79	F.Y : 2079/80	F.Y : 2080/81 seven month
7	Postmortem	852	747	500
8	USG	64431	75410	51611
9	X Ray	63792	93650	69528
10	CT Scan	7407	9074	6812
11	Physiotherapy	3762	6118	2929
12	ECG	18837	29622	24887
13	ECHO	5158	9277	6722
14	Endoscopy	7289	2095	1446
15	SSU	7289	9044	5972
16	ART	1123	1135	1139
17	Nutrition Rehabilitation on Traerment	138	123	60
18	Spinal	186	206	130

Major Progress Key Indicators

SN	Indicators	2077/78	2078/79	2079/80
1	Total OPD visits	149948	252894	307121
2	Total emergency visits	21065	27617	30305
3	Total inpatients	23022	26480	31137
4	Bed occupancy rate	69.53	78.61	82.86
5	Average length of stay	4.81	3.99	4.01
6	Number of total beds	600	600	600
7	Number of free beds	420	420	420
8	Number of geriatric beds	10	10	10
9	CS rate (out of total delivery)	31.86	34.4	40.68
10	Number of Hospital deaths	315	270	306
11	Number of hospital deaths audited	0	0	0
12	Average number of radiographic images per day	203	285	488
13	Average number of laboratory tests per day	1020	1267	2805
14	Number of Clients served by OCMC	199	263	327
15	Number of Clients served by SSU	5888	7289	9044

प्रसूति सेवा विभाग : सङ्क्षिप्त भलक

प्रा.डा. सुनिलमणि पोखरेल
प्रमुख कन्सल्टेन्ट
विभागीय प्रमुख, प्रसूति विभाग

नेपाल सरकारका सङ्घीय अस्पतालहरूमध्ये भरतपुर अस्पतालमा सुत्केरी सेवा लिने विरामीहरूको चाप अत्यधिक रहेको कुरा सर्वविदितै छ । गत पुस महिनादेखि सम्पूर्ण सुविधासहित पाँच कोठाको Birthing Unit पनि सञ्चालन भइरहेको कुरा यहाँहरूलाई अवगत गराउन चाहन्छु । विगत आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को यस अस्पतालमा सेवा दिइएको तथ्याङ्क (Data) यसप्रकार रहेको छ :

Table 1 : OPD Data

S.N.	Type	Numbers
1.	General	9589
2.	Bima	16638
	Total	26227

Table 2 : Gynae Operation Data

S.N.	Type	Numbers
1.	Major Operation	473
2.	Minor Operation	272
	Total	745

Table 3 : OPD Data

S.N.	Type	Numbers	Percentage (%)
1.	SVD	6677	56.489
2.	Vacuum Delivery	283	2.39
3.	Vaginal Breech Delivery	30	0.25
4.	Vaginal Twin Delivery	21	0.17
5.	LSCS	4809	40.68
	Total	11820	99.979

प्रस्तुत भएको तथ्याङ्कलाई हेर्दा भरतपुर अस्पतालमा प्रसूति तथा स्त्री विभागको सेवालाई अरु बढी प्रभावकारी तथा गुणस्तरीय बनाउन निम्नलिखित योजनाहरू अगाडि बढाउनुपर्ने देखिन्छ :

- 200 Bed को प्रसूति तथा स्त्री रोगको छुट्टै Building निर्माण गरी सम्पूर्ण सेवा एकीकृत रूपमा प्रदान गर्ने ।
- Human Resources थप गर्ने ।
- आफ्नै PG Resident Programe ल्याउने ।
- Referral Cases मात्र लिएर Tertiary Centre को रूपमा विकसित गर्ने ।
- Super Specialities सेवाहरू जस्तै : बाँझोपन, Urogynecology, High Risk Pregnancy, Gynae Oncology सेवाहरू विस्तार गर्दै लैजाने ।

बालरोग विभाग

डा. नारायण बहादुर थापा
प्रमुख कन्सल्टेन्ट पेडियाट्रिसियन
प्रमुख, बालरोग विभाग

भर्खरै जन्मेको नवजात शिशुदेखि १४ वर्षसम्मका किशोर किशोरीहरूलाई नियमित रूपमा स्वास्थ्य सेवा भरतपुर अस्पतालको बालरोग विभागबाट भइरहेको छ । यसका लागि विरामीलाई भर्ना गरेर राख्नका लागि अन्तरङ्ग वार्ड धेरै अगाडिबाट नै सञ्चालित भइरहेकोमा हाल ५६ शय्याबाट सेवा प्रदान भइराखेको छ ।

२०६९ सालदेखि कुपोषित बालबालिकाहरूको लागि पोषण पुनर्स्थापन गृह (हाल पोषण पुनर्स्थापन केन्द्र) १० शय्यामा सञ्चालित छ । २०७२ चैत्रदेखि नवजातशिशुहरूको लागि सघन उपचार कक्ष (Neonatal Intensive Care Unit, NICU) सञ्चालन भएको छ । NICU मा ६ शय्याबाट सुरु गरिए तापनि कम तौल भएका र सिकिस्त नवजात शिशुहरूको चाप बढी भएकाले ८ शय्या त्यसपछि १२ शय्या र हाल २० शय्या सञ्चालनमा आइरहेका छन् । कम तौल भएका नवजात शिशुहरूको लागि ४ शय्याको न्यानो अँगालो (Kangaroo Mother Care, KMC) सञ्चालनमा छ ।

२०८० वैशाखबाट २८ दिनमाथिका सिकिस्त बच्चाहरूको उपचारका लागि बाल सघन उपचारकक्ष (Pediatric Intensive Care Unit-PICU) ६ शय्यामा सञ्चालनमा भएरहेको छ भने Level 2 PICU अर्थात

Pediatric HDU २०८० पौष महिनादेखि ५ शय्यामा सञ्चालित छ ।

थालासेमिया (Thalassemia) बाट पीडित बालबालिकाहरूलाई विगतमा वार्डबाट निःशुल्क रगत चढाउने सेवा दिइँदै आएकोमा हाल २०८० पौषबाट ३ शय्याको थालासेमिया डे केयर युनिट स्थापना गरी उक्त युनिटबाट सेवा सञ्चालन भइरहेको छ ।

भावी कार्य योजना

- Play Room - भर्ना भएका बालबालिकाहरूको लागि उपचारमा सहजताका लागि, उनीहरूमा हुने डर, चिन्ता त्रास न्यूनीकरणका लागि Play Therapy सहितको Play Room को आवश्यकता
- कडा शीघ्र कुपोषण (Severe Acute Malnutrition) भएका बालबालिकाहरूको अन्तरङ्ग उपचार-स्वास्थ्य मन्त्रालय, परिवार कल्याण महाशाखाको निर्देशनबमोजिम सुरुवात गर्नुपर्ने ।
- थालासेमियाका विरामीहरूका लागि Iron Chelating Agent को उपलब्धताको लागि पहल गर्ने ।
- NICU, PICU मा कार्यरत चिकित्सक नर्स तथा सहयोगीको ज्ञान र सिप विकासका लागि बेलाबेलामा तालिम तथा गोष्ठीको सञ्चालनका लागि पहल गर्ने ।

गत आ.व. ०७५/०८० अन्तरङ्ग (Inpatients) वार्डमा

Admission	Cured	Refer	LAMA	DEATH
4115	3824 (93%)	222(5.3%)	61(1.5%)	8(0.2%)

आ.व. ०८०/०८१ (साउनदेखि फागुनसम्म)

Admission	Cured	Refer	LAMA	DEATH
2733	2601(95.2%)	83(3%)	42(1.5%)	7(0.3%)

पोषण पुनर्स्थापन केन्द्र

आर्थिक वर्ष २०७९/२०८०

Admission	Ethnic group	Discharge	Discharge Type
Male: 78	Khas/Arya: 61	Male: 79	cured:137
Female: 69	Adibashi/Janajati: 52	Female:66	Refer:8
	Dalit: 34		
Total: 147	Total: 147	Total:145	Total:145

आर्थिक वर्ष २०८०/२०८१

Admission	Ethnic group	Discharge	Discharge Type
Male: 38	Khas/Arya: 31	Male: 37	Cured:70
Female: 38	Adibashi/Janajati: 27	Female:35	Refer:2
	Dalit: 18		
Total: 76	Total: 76	Total:72	Total:72

सरोकारवालाहरूसमक्ष अनुरोध

यस केन्द्रको विगत आर्थिक वर्षको तथ्याङ्कलाई हेर्ने हो भने बालबालिकाहरू कुपोषित हुने दर बढेको देखिन्छ । बालबालिकाको संरक्षण र बाल स्वास्थ्य प्रवर्द्धनका लागि राज्यलाई सघाउन कुपोषण युक्त बालबालिकाहरूलाई उपचार एवं पोषण शिक्षाको प्रवाहमार्फत 'स्वस्थ बालबालिका स्वस्थ समाज' निर्माण गर्ने उद्देश्यका साथ यो केन्द्र बालबालिकाहरूको सेवामा

सधैं कटिबद्ध छ । यदि तपाईंको घर, टोल, छिमेक, समाजमा दुब्ला, खाना मन नगर्ने, सधैं भगडा गर्ने, रोइरहने एवं सुक्दै गएका बच्चा छन् भने उनीहरूलाई कुपोषण भएको हुन सक्छ । यदि यस्ता बच्चाहरू भेटिएमा उपचारका लागि यस केन्द्रमा सम्पर्क गर्न अनुरोध गर्दछौं । तपाईंको सानो सहयोगले बालबालिकाहरूले नयाँ जीवन पाउन सक्छन् ।

Before

After 24 days

Department of Surgery, Bharatpur Hospital

Dr. Deepak Thapa Magar
Chief consultant Surgeon
HOD, Department of Surgery

Department of surgery has significant role in providing wide range of surgical care to patients with various surgical conditions. Our surgical department is running total of 55 inpatient beds including burn unit as our recent services. We also have separate post-operative and surgical ICU.

Our teams with highly skilled and experienced surgeons are providing various specialty services and ensure that patients get the best possible care, resulting in effective outcomes and better quality of life. Our day-to-day activities are as follows

The Department is responsible for managing a wide range of surgical conditions, including those related to skin, soft tissues, trauma, burns, hernias, abdominal, vascular

and thoracic surgeries. We have expertise in minimally invasive surgeries for Gastrointestinal, various urologic procedures and CTVS related as well.

We perform various diagnostic and interventional endoscopies such as ERCP, gastroscopy, colonoscopy and bronchoscopy to diagnose and treat conditions. In addition, we also have free hydrocele surgery programme in our hospital. Furthermore, our department has been taking residents from NAMS and focusing on foundational skills and experiences in the spectrum of general surgery and conducting academic activities such as bedside teaching, grand round and clinical presentation.

The total number of patients in Surgery OPD of 2079/2080 - 23371 with general OPD - 8790 and Health insurance 14581,

Month	Inpatients	Elective Operation	Emergency Operation	Major/	Minor
Shrawan	316	183	62	192	53
Bhadra	280	191	58	194	55
Ashwin	267	96	36	156	35
Kartik	196	106	57	98	34
Mangshir	316	144	41	111	52
Poush	295	181	50	138	47
Magh	316	180	45	122	58
Falgun	278	102	45	110	37
Chaitra	290	208	49	193	15
Baishak	304	171	63	145	26
Jesth	271	195	66	169	26
Ashad	310	183	64	169	14
Total		1940	636	1797	452

List of surgeons in our department are :

Doctors of Surgery Department	
Dr. Deepak Thapa Magar	Dr. Suresh Kumar Pradhan
Dr. Ashis Pun	Dr. Dipendra Neupane
Dr. Sampana Chudal	Dr. Ashok Pradhan
Dr. Pritam Bahadur Gurung	Dr. Ronit Kumar Shrestha
Dr. Akin Jung Rayamajhi	Dr. Niroj Ramdam
Dr. Mishail Dhakal	Dr. Amit Kumar Chaudhary
Dr. Pawan Sapkota	

Specialist Services provided by surgery department are :

- CTVS - Dr. Deepak Thapa/ Dr. Ashok Pradhan.
- Plastic and burn- Dr. Suresh Pradhan
- Urology- Dr. Sampana Chudal.

नाक कान घाँटी (E.N.T.) विभाग

डा. रमेश भण्डारी
सिनियर कन्सल्टेन्ट

विभागीय प्रमुख, नाक कान घाँटी रोग विभाग

नाक, कान, घाँटी (Nose, Ear, Throat– ENT) विभाग अस्पतालको एक महत्त्वपूर्ण विभाग हो । अस्पतालको सुरुवाती दिनसँगै विशेषज्ञ सेवा प्रदान गरेको यस विभागप्रति सर्वसाधारणको अत्यन्तै विश्वास र भरोसा छ । देशको मध्यभागमा अवस्थित यस अस्पतालमा बागमती र गण्डकी प्रदेशका सेवाग्राहीहरू धेरै आए तापनि देशैभरिबाट सेवा लिन आउने क्रम प्रत्येक वर्ष बढ्दो छ । ENT सम्बन्धी शल्यक्रियाहरू हप्ताको दुईपटक र Emergency शल्यक्रियाहरू प्रत्येक दिन हुँदै आइरहेका छन् । सार्वजनिक बिदाबाहेक हरेक

दिन OPD सञ्चालन हुन्छ । अहिले अस्पतालमा ७ जना विशेषज्ञ चिकित्सकबाट विरामीको उपचार हुन्छ । ३ जना Paramedics को सहयोगमा Audiometry, ENT Procedures, Endoscopy (N.P.L.) भइरहेको छ । रोगको निदान र उपचारबाहेक Teaching and Learning activities, Training, Research पनि भइरहेको छ । उपचार पद्धतिलाई समयानुकूल नवीनतम प्रविधि प्रयोग गर्दै आधुनिकीकरण गर्ने प्रयास जारी राखेका छौं । २०७९ साल चैतदेखि २०८० साल फागुन मसान्तसम्मको तथ्याङ्क तल प्रस्तुत गरिएको छ :

विभाग	वार्षिक बिरामी सङ्ख्या
OPD	39,365 (3,280 per month)
ENT Procedure in OPD	2,068 (172 per month)
P.T.A.	2,524 (210 per month)
Tympanometry	1,011 (84.25 Per month)
NPL	272 (असोजदेखि सुरु भएको)
Surgery	204

आन्तरिक चिकित्सा विभाग

डा. प्रमोद पौडेल

सिनियर कन्सल्टेन्ट फिजिसियन

परिचय

नेपालको मध्य भागमा सङ्घीय अस्पतालको रूपमा रहेको भरतपुर अस्पतालको एक प्रमुख तथा महत्त्वपूर्ण विभाग हो आन्तरिक चिकित्सा (इन्टर्नल मेडिसिन) विभाग। चितवन जिल्लामा अवस्थित यस अस्पतालको मेडिकल विभागले छिमेकी जिल्लाहरूसहितका वयस्क तथा वृद्धवृद्धाहरूको रोगको पहिचान तथा उपचार गर्न तथा महामारीको समयमा उचित व्यवस्थापन गर्न महत्त्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरेको छ।

जनशक्ति

मेडिसिन विभागका विभागीय प्रमुख डा. प्रकाश खतिवडाको नेतृत्वमा विशेषज्ञ चिकित्सकहरूका दुईवटा समूह (Unit) बनाएर ओ.पी.डी., अन्तरङ्ग तथा अन्य सेवाहरू प्रदान भइरहेको छ।

UNIT I	UNIT II
Dr. Prakash Khatiwada (HOD)	Prof. Dr. Mani P Gautam
Dr. Kalidas Adhikari	Dr. Gobinda Kandel
Dr. Pramod Paudel	Dr. Raju Basnet
Dr. Prateek Neupane	Dr. Sanjaya Shrestha
Dr. Nawaraj Lamichhane	Dr. Sunil Paudel
Dr. Pratikscha Shrestha	Dr. Sophiya Paudel
Dr. Shila Joshi	Dr. Kiran Soti
Dr. Sandeep Pandey	Dr. Ritu Raj Tiwari Dr. Raju Mourya

अति विशिष्टीकृत सेवाअन्तर्गत निम्न जनशक्तिले यसप्रकार सेवाहरू प्रदान गरिरहनुभएको छ :

- Cardiology - Prof. Dr. Mani Prasad Gautam, Dr. Bishal Shrestha
- Nephrology - Dr. Santosh Gurung, Dr. Sushma Thapa
- Endocrinology - Dr. Kalyan Sapkota

- Neurology - Dr. Niraj Gautam
- Community Medicine - Dr. Suman Lohani

Ward Medical Officers :

- Dr. Alisha Neupane
- Dr. Ajrudin Raain
- Dr. Puja Acharya
- Dr. Jhapendra Sapkota

बहिरङ्ग (ओ.पी.डी.) सेवा

विशेषज्ञसहितको मेडिकल ओ.पी.डी. हप्तामा ६ दिन (शनिबार र बिदाका दिनबाहेक) दैनिक बिहान ९:३० देखि दिउँसो ३:०० बजेसम्म सञ्चालन हुन्छ भने जनरल मेडिकल ओ.पी.डी. बिहान ७:०० देखि बेलुका ५:०० बजेसम्म सञ्चालन हुन्छ। समग्र भरतपुर अस्पतालको ओ.पी.डी. सेवा अध्ययन गर्दा सबैभन्दा धेरै (एक तिहाइभन्दा बढी) बिरामीको भार मेडिसिन विभागले ओगटेको तथ्याङ्कले प्रस्ट पार्दछ। बहिरङ्ग विभागको ४ नं. कोठाहरूबाट दैनिक ५०० देखि ८०० बिरामीले सेवा लिइरहनुभएको छ। मेडिसिन विभागअन्तर्गत चिकित्सकहरूलाई दुई समूह बनाई एक दिन बिराएर हप्तामा ३ दिन प्रत्येक समूहको पालो आउने गरी ओ.पी.डी.को सेवा मिलाइएको छ। जनरल मेडिसिनबाहेक अति विशिष्ट मेडिकल सेवाका लागि पनि छुट्टै ओ.पी.डी.को सेवा मिलाइएको छ। चिकित्सकको तालिका बनाएर मुटुरोग विशेषज्ञ, मृगौला रोग विशेषज्ञ, मधुमेह तथा हर्मोन रोग विशेषज्ञ, नशा रोग विशेषज्ञ, पेट तथा कलेजो रोग विशेषज्ञको ओ.पी.डी. सेवा सञ्चालन भइरहेको छ। सङ्क्रामक रोगअन्तर्गत क्षयरोग र एच.आइ.भी.को लागि छुट्टै ओ.पी.डी. सेवा उपलब्ध छ भने समय-समयमा फैलिने महामारीलाई लक्षित गरी ओ.पी.डी. सेवालार्इ परिष्कृत पनि गर्ने गरिएको छ।

अन्तरङ्ग (Inpatient) सेवा

मेडिकल विभागअन्तर्गत विभिन्न वार्डहरू रहेका छन् । ती यसप्रकार छन् :

- १) **जनरल वार्ड** : धेरै सिकिस्त नभएका तर भर्ना गरेर उपचार गर्नुपर्ने विरामीका लागि कुल ४३ शय्याको जनरल वार्ड रहेका छन्, जसमा Male Medical Ward मा १८ शय्या र Female Medical Ward मा २५ शय्या छन् ।
- २) **Geriatric Ward** : वृद्धवृद्धाको उपचारका लागि विशेष सहूलियत र सुविधा प्रदान गर्न १७ शय्याको छुट्टै वार्ड स्थापना भई सञ्चालन भइरहेको छ ।
- ३) **Cardiac Ward** : मुटु रोगीहरूको उपचारको लागि ४ वटा शय्यासहितको Cardiac Ward सञ्चालन भइरहेको छ ।
- ४) **Cabin** : यस अस्पतालमा २३ शय्याको मेडिकल क्याबिन रहेको छ ।
- ५) **I.C.U. सघन उपचार कक्ष** : अति सिकिस्त विरामीहरू भर्ना गरेर राख्ने सघन उपचार कक्ष पहिला २० शय्या रहेकोमा हाल विस्तार गरेर ३८ शय्याको बनाइएको छ । यीमध्ये ४ शय्याको कार्डियक केयर युनिट स्थापना गरी मुटु रोग विशेषज्ञबाट दैनिक सेवा प्रदान गरिएको छ ।
 - अन्तरङ्ग सेवाका लागि २४सै घन्टा चिकित्सकको व्यवस्था गरिएको छ भने तालिका मिलाएर विशेषज्ञ चिकित्सकको Round हुने गर्दछ ।
 - भरतपुर अस्पताल सर्पदंशका विरामीहरूका Referral Centre भएकाले आवश्यकताअनुसार आइ.सी.यु.मा सर्वदंशका विरामीलाई शय्या निर्धारण गरी उपचार गर्ने गरिन्छ ।

हेमोडायलाइसिस सेवा

मृगौलाका दीर्घ रोगीहरूका लागि नियमित डायलाइसिस सेवा सञ्चालनका लागि २० शय्या र १७ डायलाइसिस मेसिनसहितको छुट्टै वार्डको व्यवस्था गरिएको छ, जसमा मृगौला रोग विशेषज्ञको प्रत्यक्ष

निगरानीमा विरामीको उपचार हुने गर्दछ । प्रत्येक दिन २४ घण्टा डायलाइसिस सेवा सञ्चालन हुने गर्दछ । दिनमा ५५-६० जना, हप्तामा १७५ जनाले डायलाइसिस सेवा लिनुभएको छ । विगतमा डायलाइसिस गराउन काठमाडौँ जानुपर्ने एच.आइ.भी. सङ्क्रमित दीर्घ मृगौला रोगीहरूको डायलाइसिस सेवा पनि सुरु गरिएको छ ।

इन्डोस्कोपी सेवा

पेटसम्बन्धी समस्या भएका विरामीहरूको रोग पहिचान र उपचारका लागि Upper GI Endoscopy Colonoscopy, Varicella Band Ligation जस्ता विभिन्न सेवाहरू यस विभागबाट दिँदै आइरहेको छ ।

Non-Interventional Cardiology सेवा

यस सेवाअन्तर्गत Echocardiography सेवा दैनिक ३० विरामीका लागि प्रदान गरिएको छ । हालसालै सुरु भएको 24 hrs Holter Monitoring सेवा धेरैले लिइसक्नुभएको छ । निकट भविष्यमै Treadmill Test पनि सुरु हुँदै छ । साथै Interventional Cardiology सेवा विस्तारको पनि पहल भइरहेको छ ।

शैक्षिक कार्यक्रम

मेडिसिन विभागले NAMS अन्तर्गत भर्ना भएका आवासीय चिकित्सकको शैक्षिक कार्यक्रममा सहयोग गर्दै आइरहेको छ । MD Internal Medicine र MDGP का आवासीय चिकित्सकहरूलाई समयतालिका बनाएर शैक्षिक क्रियाकलाप गरिएको छ । Case Presentation, Topic Presentation, Journal र Mortality Review आदि शैक्षिक कार्यक्रम यस विभागमा नियमित हुने गर्दछ । नेपाल सरकारअन्तर्गतका विभिन्न तालिम सञ्चालन गर्न पनि यस विभागले समन्वय गर्दै आइरहेको छ । त्यस्तै भरतपुर अस्पतालमा हुने विभिन्न प्रकारका अनुसन्धान र प्रकाशनमा पनि मेडिसिन विभागले अग्रपङ्क्तिमा रहेर कार्य गरिरहेको छ ।

चुनौती र आगामी कार्ययोजना

- (१) विरामीहरूको अत्याधिक चापका कारण कतिपय अवस्थामा आवश्यकताअनुसार वार्डमा भर्ना हुन शय्याको अभाव हुने र अन्य अस्पतालमा रिफर भएर जानुपर्ने अवस्था पनि देखिन्छ । यस समस्याको

समाधानका लागि यथेष्ट शय्याको व्यवस्थाका साथ साथै थप विशेषज्ञ चिकित्सकको आवश्यकता देखिन्छ । (२) अति विशिष्टीकृत (Superspeciality) सेवा प्रवाह गर्ने चिकित्सकहरू धेरैजसो छात्रवृत्ति करारमा आउने र करारको अवधि सिद्धिएपछि जाने भएकाले ती सेवाहरू अस्थायी प्रकृतिका देखिएका छन् । सोको समाधानका लागि यहाँ कार्यरत चिकित्सकहरूलाई अध्ययन वा तालिमको व्यवस्था गर्न सके र स्थायी प्रकारका सेवाहरू सञ्चालन भए सेवाग्राहीलाई

सहज हुने देखिन्छ ।

(३) मेडिसिन विभाग अन्तर्गत नै छुट्टै युनिट (जस्तै Cardiac Unit, Nephology Unit, Gastroenterology Unit, Endocrine Unit, Neurology Unit) खडा गरी छुट्टाछुट्टै वार्डको व्यवस्था गर्न सके विरामीहरू बढी लाभान्वित हुने देखिन्छ ।
(४) Hepatitis B/Hepatitis C र TB/MDRTB उपचार केन्द्रको विकास गर्नुपर्ने देखिन्छ । ♦

मानसिक रोग विभाग

डा. सुनीलकुमार साह
प्रमुख कन्सल्टेन्ट साइकियाट्रिस्ट
विभागीय प्रमुख, मानसिक रोग विभाग

उपलब्ध चिकित्सकहरू :

प्रमुख कन्सल्टेन्ट : डा. सुनीलकुमार शाह

वरिष्ठ कन्सल्टेन्ट : डा. सृजना भुर्तेल

मेडिकल अधिकृत : डा. आशुतोष कँडेल

विशेषज्ञ चिकित्सकको दरबन्दी १. (नवौं/दशौं)

उपलब्ध Clinical Psychologist को सङ्ख्या : ०

Clinical Psychologist को दरबन्दी सङ्ख्या : ०

उपलब्ध सेवाहरू (Available Services)

नियमित OPD सेवा

इन्डोर वार्ड १० बेड

ECT

OPD सेवाग्राहीको सङ्ख्या

दैनिक - औसत ३५-४०

मासिक - फागुन - ६१५ जनरल : २७३

बिमा : ३४२

वार्षिक - २०७९/०८० : ५१३६ जनरल : २०८३

बिमा : ३०५३

२०८०/०८१ : ४४७१ जनरल : १७८४

बिमा : २६८७

२०८० सालमा भर्ना भएर उपचार गराएका विरामीहरूको विवरण

साउन	भदौ	असोज	कात्तिक	मङ्सिर	पुस	माघ	फागुन	चैत	जम्मा
२३	२०	१५	८	१३	२१	२६	१९	४	१४९

Department of Radiology

Dr. Keshab Paudel
Chief Consultant
HOD, Department of Radiology

As a cornerstone of diagnostic and therapeutic medicine, our department plays a vital role in the delivery of quality healthcare services to our patients. Guided by our commitment to excellence, innovation and patient-centred care, we strive to uphold the highest standards in the medical imaging, interpretation and interventional procedures.

Throughout the past year, our dedicated team of radiologists, technologists and support staff has demonstrated unwavering dedication to our mission: to provide accurate and timely diagnostic imaging services while prioritizing patient safety, comfort and satisfaction.

We extend our gratitude to our staffs, patients and all the medical and supporting team of the hospital.

In this report, we highlight the services provided in our department, patient statistics, human resources and future plans.

1. Services provided:

- CT scan
- USG, Doppler, Anomaly scan
- X-ray
- Interventional procedures: Guided FNAC/Biopsy, Drain tube placement, PTCD, PCN, Tumor ablations etc

2. Patient statistics in the FY 2079/80:

	USG		CT scan		X-ray	
	General	Bima	General	Bima	General	Bima
2079 Shrawan	3050	3654	342	426	3343	4126
2079 Bhadra	2720	3737	304	359	3124	3970
2079 Ashwin	2060	2982	268	275	2703	3389
2079 Kartik	2069	2875	324	493	2849	3599
2079 Mansir	2242	3079	383	427	2834	3755
2079 Poush	2201	3054	367	433	2940	3837
2079 Magh	2241	3077	341	391	2924	4007
2079 Falgun	2290	3758	320	331	2290	3758
2079 Chaitra	2721	4513	238	327	3518	5583
2080 Baishakh	2709	3834	406	408	3475	4848
2080 Jeshtha	3060	5679	449	562	4172	6776
2080 Ashadh	2862	4943	379	503	3822	5710
Subtotal	30225	45185	4139	4935	38977	54673
Total	75410		9074		93650	

Source: Department of Statistics, Bharatpur Hospital

3. Human resources:

- Radiologists- Eleven radiologists, including one intervention radiologist.
- Technologists/Technicians- Thirteen of them working in CT scan and X-rays
- Supporting staff- USG, CT scan and X-ray supporting team in adequate number.

4. Future plans:

- MRI (process finalized)
- Neurointerventions and vascular interventions

- Addition of Human resources
- Training of Radiologists and Technologists in subspecialties
- Academic activities
- Research activities
- Department expansion (as available area at present is insufficient for increasing load of the patient).

Let's be patient with patients who are not patient.

मेरो स्मृतिमा भरतपुर अस्पताल

विष्णु सापकोटा
सिनियर अहेव

भरतपुर अस्पतालको स्थापना २०१३ सालमा भएको भनिएको छ तर २०२५ सालतिर म पाँच वर्षको पुग्ने लाग्दा मात्र यो अस्पतालको अनुहार देख्ने मौका पाएको थिएँ । अस्पतालको मुख्य भवन अमेरिकाको सहयोगमा बनेको हो । धेरैजसो काठको प्रयोग गरेर बनाइएको र मूलगेटमा नै ताम्रपत्रद्वारा लेखिएको बोर्ड देखेको थिएँ । हामी सानोमा घाउखटिरा आएमा उपचार गराउन आउने र 'पेनिसिलिन सुई' लगाएर 'बेन्जोइक एसिड' नामको केमिकल भ्यासलिनमा मुछेर मलम बनाएर दिएपछि सबै प्रकारका घाउखटिरा निको हुन्छन् भन्ने मान्यता थियो । रुघाखोकीजस्ता समस्यालाई कारमेनटिभ मिक्सचर बनाएर दिने चलन थियो जुन मैले पनि खाने मौका पाएको थिएँ ।

कालान्तरमा चितवनको जनसङ्ख्याको बसोबास वृद्धि हुँदै जाँदा अस्पतालको सेवा पनि बढाउँदै लानुपर्ने भएकाले यसको गुरुयोजनाको निर्माण गर्ने र सोहीबमोजिम विस्तार र विकास गर्ने क्रम बढ्दै गयो । २०२५ सालमा दुईवटा विभाग (जनरल मेडिसिन र डेन्टल) रहेको यस अस्पतालमा हाल आएर १५ वटा विभाग (बहिरङ्ग) र १ इमर्जेन्सी विभाग चलेको छ भने सोहीअनुसारका अन्तरङ्ग विभागहरू निर्माण भई सेवा प्रवाह गरिरहेको छ ।

अस्पतालको विकासको क्रममा अस्पताललाई चाहिने नर्सिङ जनशक्ति उत्पादन गर्ने उद्देश्यले आफ्नै 'नर्सिङ कलेज' सञ्चालनमा ल्याएको छ । अस्पताल हाल विरामीको सुविधा बढाउन र अस्पताल परिसरलाई सौन्दर्यीकरण गर्ने काममा पनि त्यत्तिकै लागेको छ । विरामीलाई रोगबाट भएको थकानलाई केही हदमा भए पनि हटाउन फूलका बगैँचाहरू बनाउनेदेखि लिएर बाल खेलमैदानको निर्माण, बालमैत्री शौचालय निर्माणलगायत विरामी कुरुवाघरको निर्माणजस्ता कार्यले भरतपुर अस्पतालमा सेवा लिन आउनेहरूले फरक अनुभूति गर्न पाएको महसुस हुन्छ । आवश्यकता पूर्ण भयो भन्ने कहिल्यै हुँदैन । एकपछि अर्को थप आवश्यकता आउँदै जान्छन् र तिनको परिपूर्ति पनि हुँदै जानेछ । विकास अन्त्य हुने चिज होइन । अरू थप गर्न बाँकी छन् । यी सबै काम निरन्तर चलिरहने प्रक्रिया हुन् । अस्पतालले ६८औँ वार्षिकोत्सव मनाउँदै छ । आगामी ६९औँ वार्षिकोत्सव मनाउने समयसम्म विकासमा थप फड्को मार्नेछ भन्ने विश्वास लिएको छु । यसको विकासमा सबै कर्मचारीहरूको पनि उत्तिकै सहयोग आवश्यकता रहनेछ ।

सर्वे भवन्तु सुखिनः, सर्वे सन्तु निरामय । ◆

हाडजोर्नी विभाग : सङ्क्षिप्त परिचय

डा. सुशील थापा

सिनियर कन्सल्टेन्ट

विभागीय प्रमुख, हाडजोर्नी विभाग

भरतपुर अस्पतालको हाडजोर्नी विभागद्वारा उल्लेख्य सङ्ख्यामा हाडजोर्नीका विरामीहरूलाई विगत पच्चिस वर्षदेखि गुणस्तरीय सेवा प्रदान गरिँदै आएको छ । जोर्नीहरू दुख्ने, ढाड दुख्ने, हातखुट्टा रुम्रुम गर्ने तथा दुर्घटना, चोटपटकबाट हात, खुट्टा अनि मेरुदण्ड भाँचिने विरामीको सङ्ख्या प्रशस्त हुने भएकाले सो विभागमा भिडभाड धेरै नै हुने गरेको छ । हाडजोर्नी विभागलाई सेवाको आधारमा निम्नलिखित शाखाहरूमा वर्गीकरण गरिएको छ :

(क) बहिरङ्ग

इमर्जेन्सीबाट पच्चिस मिटरको दुरीमा रहेको यो शाखा हाल भुइँतलामा रहेको पाँच कोठामा सञ्चालित छ । यही शाखाअन्तर्गत प्लास्टर कोठा पनि रहेको छ । यस बहिरङ्गमा दिनहुँ ७-८ जना विशेषज्ञ चिकित्सक तथा आवासीय चिकित्सकद्वारा ३५०-४५० जनासम्म हाडजोर्नीका विरामीहरूको परीक्षण गरिन्छ । यस विभागमा एक दिनभरिमा टिकट काटेका सम्पूर्ण विरामीहरूको चेकजाँच गरिन्छ भने एक्स-रेको र रगतको रिपोर्ट सोही दिन उपलब्ध हुने हुनाले सेवाप्रवाह छिटोछरितो हुने गरेको छ ।

(ख) अन्तरङ्ग

अन्तरङ्ग विभागमा एकपटकमा ३०-४० जनासम्म विरामी हुने गरेका छन् । 'सी ब्लक'को पहिलो तलामा यो सेवा प्रदान गरिँदै आइएको छ । यस विभागमा शल्यक्रियापूर्व र पश्चात् विरामी भर्ना गरिन्छ । हिँड्न नसक्ने विरामीहरूलाई यही फिजियोथेरापी सेवा पनि प्रदान गरिएको छ । सरसफाइमा विशेष ध्यान दिइएकाले विरामी तथा कुरुवाहरूलाई सहज हुने गरेको छ । यस अस्पतालमा हाडजोर्नीको आकस्मिक शल्यक्रिया तुरुन्तै

गरिन्छ भने बालबालिकाको शल्यक्रिया भर्ना भएको भोलि वा पर्सिपल्ट गरिन्छ । अन्य विरामीको हकमा सात दिनसम्म कुर्नुपर्ने हुन सक्छ ।

(ग) शल्यक्रिया

यहाँ हाडजोर्नीका विभिन्न विधाहरूमा शल्यक्रिया सेवा उपलब्ध छन्, जस्तै : मेरुदण्ड भाँचिएको, नसा च्यापिएको, जोर्नीहरूको दुरबिनद्वारा गरिने शल्यक्रिया, जोर्नी प्रत्यारोपण, हात-खुट्टाका हड्डी भाँचिएको आदि । एक हप्तामा नियमित र पेइङ गरी ६ वटै दिन शल्यक्रिया गरिन्छ । एक महिनामा औसतमा ८५-१०० वटासम्म हाडजोर्नीको शल्यक्रिया गरिन्छ । शल्यक्रियामा विविधता हुने भएकाले न्याम्स (NAMS) बाट पोस्टिङ भएका आवासीय चिकित्सकहरूलाई अध्ययन-अध्यापनको राम्रो अवसर प्राप्त हुने गरेको छ ।

(घ) फिजियोथेरापी

औषधि र शल्यक्रियाबाहेकका विधिबाट उपचार हुने प्रक्रिया, जस्तै : मनतातो पानीले सेक्ने, कम वाटको करेन्टले खोज्ने, जोर्नीहरूलाई चलायमान गराउने, मांसपेशीलाई बलियो बनाउने आदिलाई फिजियोथेरापी भनिन्छ । एक दिनमा १००-१३० जनासम्म विरामीको फिजियोथेरापी गरिन्छ । पछिल्ला समय यस विभागद्वारा अत्याधुनिक उपकरणहरू पनि जडान गरिएका छन् ।

(ङ) फेलोसिप कार्यक्रम

चिकित्साशास्त्रमा स्नातकोत्तर अध्ययनपश्चात् ग्रहण गरिने थप तालिम/अध्ययनलाई फेलोसिप भनिन्छ । हालसम्म अस्पतालमा मेरुदण्डसम्बन्धी (Spinal Injury) एक वर्षे फेलोसिप कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेको छ । सो कार्यक्रम नेपाल मेडिकल काउन्सिलबाट मान्यता प्राप्त छ । यस कार्यक्रमबाट विरामीले पाउनेसेवाको

गुणस्तर अझै बढेको छ । साथै यस कार्यक्रमले थप स्तरीय जनशक्ति पनि उत्पादन गरिरहेको छ । आगामी दिनमा यस कार्यक्रम Sports Injury and Arthroscopy मा विस्तार गर्ने योजना रहेको छ ।

यी सेवाहरूबाहेक हाडजोर्नी विभागमा नेस्नल

एकेडेमी अफ मेडिकल लाइसेन्स (NAMS) बाट पोस्टिड गरिएका आवासीय चिकित्सकहरूको अध्ययन गराउने गतिविधि नियमित रूपमा ७ वर्षदेखि सञ्चालित छ । यस क्रियाकलापले सम्पूर्ण विशेषज्ञ चिकित्सकहरूको ज्ञान र सिपलाई पनि अद्यावधिक गर्न मद्दत पुऱ्याएको छ ।

न्युरोसर्जरी सेवा

डा. गुणराज पौडेल
न्युरोसर्जन

भरतपुर अस्पताल आफैमा केन्द्रीय विशिष्टीकृत सेवासहितको रिफरल अस्पतालको रूपमा परिचित छ । त्यस्तै विशिष्टीकृत सेवाअन्तर्गत न्युरोसर्जरी सेवा २०७४ साल साउन महिनादेखि सुरु भएको हो ।

हाल 'ब्लक सी' स्थापना भएपछि उक्त ब्लकमा न्युरोसर्जरी वार्ड स्थापना भई नियमित रूपमा विरामी भर्ना तथा उपचार भइरहेका छन् । साथै अपरेसन गर्नुपर्ने विरामीहरूको अपरेसन पनि नियमित भइरहेको छ । यस विभागअन्तर्गत नियमित अपरेसन हरेक हप्ताको सोमबार र बुधबार गर्ने गरिन्छ र हरेक हप्ता आइतबार, मङ्गलबार र बिहिबार बहिरङ्ग (OPD) सेवा दिइन्छ ।

न्युरोसर्जरीको लागि आवश्यक पर्ने जाँचहरू CT Scan, X-Ray र रगतका जाँचहरू अस्पतालभित्रै हुने गर्दछ । निकट भविष्यमा हुने MRI सेवापछि न्युरोसर्जरीका विरामीहरूलाई अझै सहज हुने विश्वास लिइएको छ ।

हाल न्युरोसर्जरी विभागअन्तर्गत एक जना न्युरोसर्जन, एक जना जनरल सर्जन र दुई जना मेडिकल अफिसर गरी जम्मा चार जना चिकित्सक रहेका छन् ।

न्युरोसर्जरी विभागअन्तर्गत १५ शय्याको वार्डमा मासिक रूपमा ३० जना विरामी भर्ना भई उपचार लिइरहेका छन् ।

OPD सेवाअन्तर्गत हरेक महिना औसत ३०० जना विरामीहरूले सेवा लिइरहेका छन् । केही महिनादेखि पुनः सुचारु भएको Neurosurgical Surgery मा औसत मासिक चार-पाँच जना विरामी रहेका छन् । न्युरोसर्जिकल शल्यक्रिया आफैमा जटिल खालको कार्य भएको हुनाले कोभिडअगाडिको अवस्थामा आइपुग्न पनि केही समय लाग्ने देखिन्छ ।

नेपाल सरकारको 'विशेष स्वास्थ्य कार्यक्रम' अन्तर्गत पर्ने **विपन्न नागरिक औषधि उपचार कार्यक्रम**अन्तर्गत भरतपुर अस्पतालमा २०७४ साल असोजदेखि लागु भएको Spinal Injury र Head Injury भएमा विरामीहरूलाई एक लाखसम्मको उपचार सहूलियत पाइरहेका तथा यस कार्यक्रमअन्तर्गत नपर्ने अन्य खालका विरामीहरूले **सामाजिक सेवा एकाइ**मार्फत् उपलब्ध सुविधाहरू पूर्ण/आंशिक निःशुल्क रूपमा सेवा लिइरहेका छन् ।

एनेस्थेसिया विभाग : एक परिचय

डा. प्रदिप अधिकारी

सिनियर कन्सल्टेन्ट

विभागीय प्रमुख, एनेस्थेसिया विभाग

एनेस्थेसिया विभाग, भरतपुर अस्पतालको एक प्रमुख विभाग हो । यस अस्पतालमा हुने साना-ठुला गरी वार्षिक करिब १०,००० शल्यक्रियामा यस विभागको ठुलो भूमिका रहन्छ । यस विभागले मुख्यतः विरामीको अपरेसनका समयमा बेहोस गराई नदुखाईकन अपरेसन गराउने, अपरेसनपश्चात्को दुखाइ व्यवस्थापन, दीर्घकालीन दुखाइ व्यवस्थापन एवम् अति सिकिस्त विरामीको सघन उपचारमा मुख्य भूमिका निर्वाह गर्दछ ।

आधुनिक चिकित्सा पद्धतिमा उपलब्ध थुप्रै उपलब्धिमध्ये एनेस्थेसिया पनि एक हो । जटिल/अति जटिल एवम् विभिन्न रोगहरूसहितका विरामीहरूलाई समेत सुरक्षित तरिकाले एनेस्थेसिया दिनु एनेस्थेसियोलोजिस्टको मुख्य चुनौती हो । यस अस्पतालमा गत वर्ष करिब ९५३५ विरामीको एनेस्थेसिया सेवा प्रवाह भएको तथ्याङ्क छ । प्रस्तुत तथ्याङ्कले गत वर्ष (२०७९ चैतदेखि २०८० फागुनसम्म)को सम्पूर्ण एनेस्थेसिया विवरण बताउँछ :

तालिका नं. १ : २०७९ चैतदेखि २०८० फागुनसम्मको एनेस्थेसिया विवरण

	GA	SAB	BLOCK	IVA	LA	SAB CONVERTED GA	CSEA	Total
Chaitra 79	87	507	33	44	35	4	2	712
Baisakh 80	63	505	46	56	38	1	0	709
Jestha 80	75	544	70	39	43	1	5	777
Ashadh 80	84	585	64	41	45	4	2	825
Shrawan 80	62	665	56	55	43	3	2	886
Bhadra 80	38	689	56	64	48	3	2	900
Ashoj 80	44	626	41	46	32	8	1	798
Kartik 80	42	441	34	36	31	0	6	590
Mangsir 80	98	630	47	67	45	3	2	892
Poush 80	87	566	58	64	51	3	6	835
Magh 80	87	553	67	60	50	2	1	820
Falgun 80	90	529	58	64	48	1	1	791
Total	857	6840	630	636	509	33	30	9535

- GA - General Anaesthesia
 SAB - Sub Arachnoid Block
 IVA - Intravenous Anaesthesia
 LA - Local Anaesthesia
 CSEA - Combined Spinal Epidural Anaesthesia

Dental Department

Dr. Robins Dhakal
Senior consultant Periodontist
Dental Department

Initially when dental department started in bharatpur hospital, there was a mere single dental arm chair on which only extraction as a single procedure was used to be performed. That was the only option known to the general public then. Gradually other procedures like scaling and restoration were started along with extraction. With the continuous effort of doctors present, the awareness of the local public rose and they had other options to save teeth as well. Gradually root canal treatment was also started which helped people to save their teeth. Nowadays, multiple dental procedures are performed by different dental specialists under one roof.

Currently, Dr Ajay Neupane is the Head of dental department (10th level) posted as Senior consultant general dental surgeon with Dr Robins Dhakal (10th level) as Senior consultant periodontist, Dr Ganesh Chaudhary (10th level) as Senior consultant general dental (Oral surgeon) and Dr Pinky Singh (9th level) as Consultant orthodontist while 8th level permanent dental surgeon is vacant till now. Two oral and maxillofacial surgeons Dr Santosh Yadav and Dr Srijana Dwa are posted under hospital development committee. Dr Chiranjibi Patel (Prosthodontist) and Dr Avisha Pradhan (Endodontist) are posted under hospital development committee. Dr Jeebika Paudel (Orthodontist) is posted under government scholarship program. Dental officers viz Dr Shagun Adhikari, Dr Anita Adhikari, Dr Utsav Sen, Dr Saroj Balami, (8th level) are posted under hospital development committee. Four dental officers viz Dr Sudip Dawadi, Dr Avinav Subedi, Dr Prabhas Roy and Dr Prabin Syangtan (8th level) are posted under government scholarship program. One CDS (Dental hygienist)

Dhaniklal mahato is present to assist doctors for procedures and perform superficial scaling and radiographs. Other five staffs are present for assistance in the department. Dental hygienist students from CTEVT colleges do come here as a part of their clinical posting.

The total number of dental chairs is seven till date which are electrically operated. The dental department has been compartmentalised into 6 dental units (General dental unit, Prosthodontics unit, Orthodontics unit, Periodontics unit, Endodontics unit and Oral surgery unit) where dental procedures like scaling, restoration, extraction, maxillofacial trauma management, root canal treatment, dental prosthesis (like crown, fixed partial denture, removable partial denture, completed denture) and orthodontic treatment are performed. Communication between different dental specialists is possible here which will only bring out the best in treatment plan for the public who approach here. Bharatpur hospital may be the only government hospital outside capital where all these dental procedures are performed. When compared to different government hospitals, different dental treatment here are provided at affordable price to the public. Certain people who are poor and elderly are provided dental treatment free of cost. Certain dental treatment are also covered by national health insurance. Extended health service (EHS) is also available for different dental procedures.

The number of patients that visited dental department during the year 2079/080 is 15977 (General 6684 + insurance 9293). On average per day, the number of procedures performed is given below.

SN	Treatment procedure	Number
1	Extraction	25
2	Filling or restoration	5
3	Root canal treatment (RCT)	30
4	Surgical extraction	4
5	Scaling	6
6	Dental crowns	4
7	RPD	3
8	Orthodontic treatment (Braces)	5
9	Incision and drainage	5
10	Coronoplasty(Tooth grinding)	4
11	Dry socket management	4

Around new year 2080 Baisakh, we shifted to 2nd floor of OPD Block A where

different rooms for different dental departments like Periodontics, Oral & maxillofacial surgery, Orthodontics, Endodontics, Prosthodontics and General dental have been made where we carry out dental services under speciality basis. This in turn has benefited maximum number of patients here at Bharatpur hospital. Later with the help of government, we would like to develop our dental department as an academy for post-graduation residency program that would uplift the standard of dental treatment of Bharatpur hospital which in turn would ameliorate the dental health of the public here.

आँखा रोग विभाग

डा. हिमाल गिरी
नेत्र रोग विशेषज्ञ

मध्य नेपालको भरतपुर महानगरपालिकामा अवस्थित भरतपुर अस्पताल नेपाल सरकारअन्तर्गतको एउटा महत्त्वपूर्ण सङ्घीय अस्पताल हो। लामो इतिहास बोकेको यो अस्पताल आजको दिनसम्म आइपुग्दा निकै परिष्कृत र परिमार्जित हुँदै गइरहेको छ। स्वास्थ्यको सेवासुविधा दिने मात्र नभएर स्वास्थ्य क्षेत्रमा चाहिने जनशक्तिसमेत उत्पादनमा यस अस्पतालको विशेष योगदान रहेको छ।

यस अस्पतालले दिने विभिन्न स्वास्थ्य सेवाहरूमध्ये आँखा उपचार पनि एक हो। वि.सं. २०७७ माघ ६ गतेको दिन शुभारम्भ भएको यस विभागले स्थापनाको छोटो समयमा नै आफूलाई स्वास्थ्य सेवाग्राहीबिच चिनाउन सफल भएको छ। आँखा रोगसम्बन्धी जनचेतना बढ्नु र स्वास्थ्य बिमा लागू भएसँगै आँखारोगसम्बन्धी उपचार लिन आउने विरामीको चाप दिनानुदिन बढ्दै गइरहेको छ। विशेष गरी चितवन जिल्ला र त्यस आसपासका

जिल्लाहरूबाट मानिसहरू यस आँखा विभागमा आउने गर्दछन्। भौतिक पूर्वाधारले धेरै सुसज्जित नभए पनि उपलब्ध स्रोत साधनको भरपूर उपयोग गरेर यस विभागले आँखा रोग विरामीहरूलाई सेवासुविधा तथा आवश्यक परामर्श दिँदै आइरहेको छ।

विशेष गरी दृष्टिदोष (Refractive error), आँखा सुख्खापन (Dry eye) आँखा पाक्ने (Conjunctivitis), आँखाको एलर्जी (Ocular Allergy) जस्ता विरामीहरूको चाप अलि बढी देखिने गर्छ भने त्यसका साथै उच्च रक्तचाप र मधुमेहका विरामीहरू आँखाको पर्दा (Retina) जाँच गर्ने विरामीहरूको संख्या हालका दिनहरूमा बढ्दै गइरहेको छ।

भैतिक स्रोत, साधन तथा आवश्यक दक्ष जनशक्तिलाई परिचालन गर्न सकेको खण्डमा यस आँखा विभागले दिने सेवा र सुविधालाई अभै परिष्कृत गर्दै लेजान सकिने कुरामा दुईमत छैन।

छाला, यौन तथा कुष्ठरोग विभाग

डा. शशि हिराचन

प्रमुख कन्सल्टेन्ट

विभागीय प्रमुख, छाला, यौन तथा कुष्ठरोग विभाग

विकासोन्मुख देशहरूमा छालासम्बन्धी रोगहरू व्याप्त छन् । यी रोगहरू सामान्य डन्डीफोरदेखि विभिन्न गम्भीर रोगहरू जस्तै: स्टीभेन्स-जन्सन सिन्ड्रोम, एपिडर्मल नेक्रोलाइसिस र मेलानोमा जस्ता रोगहरू पर्दछन् ।

धेरैजसो छाला रोगहरू ज्यान लिने र गम्भीर नहुने हुँदा छाला रोगलाई बढी उपेक्षा गरेको पाइन्छ तर जनचेतना अभिवृद्धि, स्वास्थ्य सेवाको सहज पहुँच र आर्थिक सबलिकरणले गर्दा हिजोआज धेरै छालाका विरामीहरू उपचारका लागि अस्पतालको सेवा लिन थालेका छन् । छालामा भएको विभिन्न परिवर्तनले मानिसको भित्री समस्याको प्रतिबिम्ब गर्दछ । त्यसैले छाला रोगको प्रारम्भिक पहिचान विभिन्न भित्री रोगहरूको उपचारका लागि मात्र होइन, विभिन्न सरुवा रोगको निदान र उपचार लागि पनि महत्त्वपूर्ण हुन्छ ।

नेपालमा बढी देखिने पाँच रोगहरूमध्ये छालासम्बन्धी रोग पनि एक हो । नेपालमा कुल जनसङ्ख्याको २५ प्रतिशतमा कुनै न कुनै छाला रोग भएको र पाँच प्रतिशतलाई कडा खालको रोग भएको एक अध्ययनले देखाएको छ । हिजोआज वातावरणीय प्रदूषण, अस्वस्थकर खानपान, निष्क्रिय जीवनशैली र जथाभावी औषधि प्रयोगलगायतका कारणले विभिन्न छालाका रोगको समस्या बढेर गएको देखिन्छ ।

भरतपुर अस्पतालको आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को तथ्याङ्कअनुसार करिब ४० हजार विरामीहरूले बहिरङ्ग विभागमा सेवा लिएका थिए । तीमध्ये ४२ प्रतिशत पुरुष र ५८ प्रतिशत महिलाहरू थिए । अधिकांश विरामीहरू ५ देखि ४० वर्षका थिए । हाम्रो अध्ययनमा अवलोकन गरिएका छाला रोगहरूको ढाँचा तालिका-१ मा देखाइएको छ । ३९,९२९ नयाँ केसहरूमध्ये, एक्जिमा सबैभन्दा बढी छाला रोग थियो जसले ३४ प्रतिशत (१३,२७३), दोस्रोमा

दुसीको सङ्क्रमण २१ प्रतिशत (८,०२४) र तेस्रोमा डन्डीफोर ७ प्रतिशत (२,९२०) पाइएको छ ।

विश्वभरि तथा नेपालमा समेत उन्मूलनको स्थितिमा रहेको कुष्ठरोग पनि उच्च रहेको हाम्रो तथ्याङ्कले देखाउँछ । भरतपुर अस्पतालमा यस वर्ष कुल २८८ कुष्ठरोग विरामीलाई सेवा प्रदान गरिएको छ । साथै नेपालबाट वैदेशिक रोजगारीमा जाने नेपाली कामदारको सङ्ख्यामा आएको वृद्धि, सामाजिक सञ्जालको व्यापकता, सञ्चार माध्यमको सहजताका साथै समाजमा यौन शिक्षाको कमी भएको कारणले होला; पहिले सुस्ताइसकेका यौन रोगहरूको सङ्ख्यामा पनि वृद्धि भएको देखिन्छ ।

तालिका १

रोगहरू	सङ्ख्यामा	प्रतिशतमा
एक्जिमा	१३२७३	३३.२४%
फङ्गल सङ्क्रमण	८०२४	२०.०९%
डन्डीफोर	२९२०	७.३९%
यौनरोग	२७२६	६.८%
भाइरल सङ्क्रमण	२२९६	५.७%
कत्ला जाने रोग	१८४८	४.६%
पिग्मेनटरी रोग	१८०२	४.५%
ब्याक्टेरियल सङ्क्रमण	१७५३	४.३%
जावे र जावेजन्य	१५०७	३.७%
किराको टोकाइ जन्य	१४६८	३.६%
गिर्खा	६४८	१.६%
कपालसम्बन्धी	६२४	१.५%
नङसम्बन्धी	६०५	१.५१%
कुष्ठरोग	२८७	०.७%
वुल्लस डिजिज	१२१	०.३%
छालाको क्यान्सर	२७	०.०६%
जम्मा	३९९२९	१००%

छाला, भेनेरोलोजी र लेप्रोलोजी विभागले छाला, कपाल र नङसँग सम्बन्धीत विभिन्न रोगहरूको निदान र व्यवस्थापन गर्दछ । यसमा विभिन्न यौन रोग (एसटीडी) र एचआईभी र कुष्ठरोगको उपचार पनि समावेश छ । यस विभागले वि.स.२०५५ देखि १ जना डर्माटोलोजिस्टबाट हप्तामा ३ दिन सेवा दिएर सुरु गरेकोमा हाल ४ जना डर्माटोलोजिस्टहरूबाट हप्ताको सातै दिन सेवा प्रदान गरिरहेको छ । केन्द्रीय अस्पताल भए तापनि यस विभागमा दरवन्दीमा कार्यरत चिकित्सक र दरवन्दी पनि न्यून छ, हाल १ जना डर्माटोलोजिस्ट (नवौँ/दसौँ) को मात्र दरवन्दी छ भने ११औँ तहको दरवन्दी नै राखिएको छैन त्यसैले दरबन्दी बढाउन पर्ने टङ्कारो आवश्यकता देखिन्छ ।

वर्षमा औसत ४,००० को हाराहारीमा विरामीहरूले छालाको बहिरङ्ग विभागबाट सेवा पाउने गरेका छन् भने ६०० भन्दा बढी विरामीहरूले छालासम्बन्धी प्रोसिड्युरल सेवाहरू पाइरहेका छन् । छालाका विरामीहरूका लागि हालसालै सर्जरी वार्डअन्तर्गत २ बेड छुट्याएको छ जसमा वार्षिक २५-३० जनाले सेवा पाइरहेका छन् ।

हामीले प्रदान गरेका सेवाहरू मुख्य रूपमा यसप्रकार छन् :

१. विभिन्न प्रकारका एलर्जीको उपचार ।
२. दीर्घ छालाको अवस्था जस्तै सोरायसिस, लाइकेन प्लानसको उपचार ।

३. ब्याक्टेरिया फङ्गस, भाइरस र परजीवीको सङ्क्रमणको उपचार ।
४. सबै प्रकारका नङका रोगहरूका उपचार ।
५. छालाको पिग्मेन्टरी डिसअर्डरको उपचार ।
६. आनुवंशिक छाला रोगको निदान र परामर्श ।
७. कपाल र टाउकाको छालाको विभिन्न अवस्थाको उपचार ।
८. यौनरोगको उपचार ।
९. कुष्ठरोगको माइनर प्रोसिड्युर ।
१०. स्किन बायोप्सी ।
११. इलेक्ट्रोसर्जरी ।
१२. क्रायोथेरापी ।
१३. केमिकल पिलिङ ।
१४. फ्र्याक्सनल सिओटु लेजर ।
१५. पिआरपी थेरापी ।

भावी योजनाहरू :

१. छुट्टै डर्मावार्ड स्थापना ।
२. अत्याधुनिक प्रोसिड्युर कोठा ।
३. फोटोथेरापी मेसिनको स्थापना ।
४. कपाल र छालाको चिना कोठी र रङ्ग हटाउने लेजरहरू ।
५. कपाल प्रत्यारोपण ।
६. डर्माटोलोजिमा स्नातकोत्तर विषयमा पढाइ ।

हाल कार्यरत कर्मचारीहरूको दरबन्दी विवरण

११औँ तह	प्रमुख क. डर्माटोलोजिस्ट	१ जना	काजमा खटिनुभएको
९ औँ तह	क. डर्माटोलोजिस्ट	१ जना	काजमा खटिनुभएको
९ औँ तह	क. डर्माटोलोजिस्ट	२ जना	अस्पताल विकास समिति

कार्डियोलोजी विभागको प्रतिवेदन तथा भावी योजना

प्रा. डा. मणि प्रसाद गौतम

सिनियर कन्सल्टेन्ट फिजिसियन

एम डी, डी एम कार्डियोलोजी, एफ ए सी सी

परिचय

भरतपुर अस्पतालको कार्डियोलोजी विभाग नयाँ स्थापना भएको सेवा हो । विगतमा मुटुरोग सेवा मेडिसिन विभागअन्तर्गत रहेर दिइएको थियो । अहिले यसलाई छुट्टै विभागको रूपमा विकास गर्ने काम अघि बढेको छ । हाल यस विभागमा कार्डियोलोजी सुपरस्पेसलिटी बहिरङ्ग सेवा, कोरोनरी केयर युनिट, कार्डियोलोजी वार्ड, इकोकार्डियोग्राफी, होल्टर मोनिटरिङ र एम्बुलेटरी रक्तचाप मोनिटरिङ सेवाहरूसहितको नन-इनभेजिभ कार्डियोलोजी प्रयोगशाला सेवा पर्दछन् । निकट भविष्यमा आधुनिक क्याथल्याब र यससँग सम्बन्धित सेवाको सुरु भएपछि एक पूर्ण कार्डियोलोजी सेन्टरको रूपमा स्थापित हुने आशा गरिएको छ । यस विभागले आफ्नो सेवाको एक वर्ष पूरा गरेको छ । आगामी दिनहरूमा अझ राम्रो सेवाका लागि यस क्षेत्रमा कार्डियोभास्कुलर सेवाको आधारशिला विकास गर्ने योजना छ । गत वर्ष उन्नत चिकित्सा सेवा प्रदान गर्ने र अनुसन्धान प्रवर्द्धन गर्ने काममा महत्त्वपूर्ण उपलब्धि हासिल भएको छ । सामुदायिक आउटरिच प्रयासहरू बढाउनमा खासै महत्त्वपूर्ण प्रगति नगरे पनि केही कार्यमा सहभागिता मात्र देखाउन सकिएको छ ।

चिकित्सा सेवाहरू

आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा, कार्डियोलोजी विभागद्वारा टोलीले विभिन्न क्लिनिकल गतिविधिहरू सञ्चालन गरिएका छन् । ती गतिविधि यसप्रकार छन् :

- गत आ.व. २०७९/८० मा नयाँ सञ्चालित विशिष्ट सेवा ओपीडीमार्फत सामान्य मुटुरोगदेखि जटिल प्रकृति र एरिथमियासम्मका विभिन्न मुटुरोगको उपचार सुरु भएका छन् । गत आर्थिक वर्षमा ३३६९ जना विरामीले सो सेवा लिएको देखिन्छ । यसबाहेक

रिफरल विरामीको गणना नहुने भएकाले अनुमानित सोही सङ्ख्यामा रिफरल विरामीहरू पनि रहेका छन् । यो सङ्ख्या यो आर्थिक वर्षको चैत्र १९ सम्ममा ६९६१ रहेको छ ।

- गत आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा वैशाखदेखि चार शय्या क्षमताको कोरोनरी केयर युनिटको स्थापना गरी उपचार प्रदान गर्न सुरु गरियो । आ.व. २०७९/८० मा सीसीयुबाट तीन महिनामा ७६ जना विरामीले सेवा लिएका थिए । यो आ.व. २०८०/८१ मा फाल्गुन मसान्तसम्ममा १५७ विरामीहरूको उपचार गरिएको छ ।
- आ.व. २०७९/८० मा कार्डियोलोजी वार्ड छुट्टै थिएन, मेडिकल वार्डमै सो सेवा दिइन्थ्यो । यस आ.व.मा छुट्टै ४ शय्याको नयाँ कार्डियोलोजी वार्डको सुरुवात भयो । २०८० भाद्र १ बाट सुरु भएको यस सेवाबाट अहिलेसम्म २०८ जना विरामी लाभान्वित भएका छन् ।
- गत आ.व. २०७९/८० मा हामीले ८५६९ इकोकार्डियोग्राफी अध्ययनहरू (केही कन्ट्रास्ट र वेडसाइड इकोकार्डियोग्राफीहरूसहित) गरेका थियौं । यस आ.व.को चैत्र १९ सम्म ६८०५ इकोकार्डियोग्राफी गरिसकिएको छ ।
- गत आ.व.मा हामीले १५ भन्दा बढी विरामी आधुनिक सुविधासम्पन्न केन्द्रमा जान असमर्थ थिए उनीहरूको निःशुल्क पेरीकार्डियोसेन्टेसिस (मुटु वरिपरि जम्मा भएको पानी निकाल्ने उपचारात्मक साथै रोगनिदान विधि) गरेका थियौं ।
- गत आर्थिक वर्ष २०७९/८० को आषाढ महिनामा सुरु भएको होल्टर मोनिटरिङ सेवा सो आ.व.मा ७ जनाले मात्र लिएका थिए । यस आ.व.को लगभग ९

महिनामा १८८ जनाले सो सेवा लिएका छन् ।

- गत आर्थिक वर्ष २०७९/८०, आषाढमा सुरु गरिएको एम्बुलेटोरी रक्तचाप मनिटरिङ सेवा सो आ.व.मा १ जनाले मात्र लिएका थिए । यस आ.व.को ९ महिनामा सो सेवा लिनेको सङ्ख्या ४५ रहेको छ ।
- हामीले आर्थिक वर्ष २०७९/८० मा १०० भन्दा बढी वेडसाइड इकोकार्डियोग्राफी र १०० भन्दा बढी इकोकार्डियोग्राफी गरिएका थिए ।

अनुसन्धान र नवीनता

- हाम्रो विभागले केही क्लिनिकल र शैक्षिक गतिविधिहरूमा सक्रिय रूपमा भाग लिई कार्डियोभास्कुलर मेडिसिनको प्रगतिमा योगदान गर्‍यो ।
- बाथ हृदय रोगको स्पेक्ट्रममा अनुसन्धान परियोजना सुरु गरेर पूरा गरियो । भरतपुर अस्पताल विकास समितिको आंशिक आर्थिक सहयोगमा गरिएको यो अनुसन्धान नेपाल मुटु तथा फोक्सो रोग समाजको जर्नलमा प्रकाशित छ ।
- उच्च रक्तचापको विविध औषधि प्रयोग गरी उपचार गराइरहेका विरामीहरूमा मुटु मांसपेशीको तौल घट्ने प्रक्रियाको अध्ययन गरियो । अनुसन्धानकर्मीको निजी स्रोतमा गरिएको यो अनुसन्धान पनि नेपाल मुटु तथा फोक्सो रोग समाजको जर्नलमा प्रकाशित छ ।
- यस आ.व. २०७९/८० मा हामी मदिरा सेवनको व्यापकता र हाम्रो विभागमा भर्ना भएका विरामीहरूमा यसको असरको बारेमा अनुसन्धान गर्दै आइएको छ । यस आ.व.को अन्त्यसम्ममा अन्तिम रिपोर्ट आउने अपेक्षा गरिएको छ ।

शैक्षिक कार्यक्रमहरू

- हाम्रो विभाग राष्ट्रिय चिकित्सा विज्ञान प्रतिष्ठानबाट पोस्टिङ भइआउने एम.डी. विद्यार्थीको तथा एच.आई.ई.एम. रेजिडेन्टको क्लिनिकल र एकेडेमिक कार्यक्रममा सहभागी हुँदै आएको छ ।
- हाम्रो विभाग यस अस्पतालको नर्सिङ कलेजमा सञ्चालित कार्यक्रममा थेसिस गाइडको रूपमा सहभागी रहेको छ ।

सामुदायिक पहुँच

- ग्रामीण समुदायका केही स्थानमा पुगेर हृदय स्वास्थ्यमा केन्द्रित भरतपुर अस्पतालद्वारा सञ्चालित केही स्वास्थ्य शिविरहरू र सचेतना कार्यक्रमहरूमा सहभागी भइएको छ ।
- नेपाल मुटु तथा फोक्सो रोग समाज र अन्य पेसागत सङ्गठनको सहकार्यमा विभिन्न कार्डियोलोजी विषयहरूमा सि.एम.ई. सञ्चालन गरियो ।

पूर्वाधार र प्रविधि

- हामीले हाम्रो नन-इनभेजिभ कार्डियोलोजी प्रयोगशालालाई थप परिस्कृत बनाउने प्रयासस्वरूप होल्टर र एम्बुलेटोरी रक्तचाप मनिटरिङ सेवाहरूको सुरुवात गर्दै निदानको शुद्धता र परिणामहरू बढाउँदै स्तरवृद्धि गरियो ।
- कुशल डेटा व्यवस्थापन र हेरचाहको निरन्तरताको लागि इलेक्ट्रोनिक स्वास्थ्य रेकर्ड प्रणाली जसअन्तरगत हाललाई कोरोनरी केयर युनिटमा मृत्यु भएका विरामीको रेकर्डलाई अद्यावधिक गरिएको छ । नियमित रूपमा मोर्बिडीटी र मोर्टालिटी छलफलमा सहभागी भएको जानकारी गराउँछौं ।

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को लागि योजना

१. सेवाहरूको विस्तार

- हाल खरिदको चरणमा रहेको उन्नत क्याथेटराइजेसन प्रयोगशालालाई हाम्रो सेवामा समावेश गर्दै थप मुटुरोग सम्बन्धी निदानात्मक र उपचारात्मक सेवाहरू विस्तार गर्ने योजना बनाइएको छ ।
- हामी हाम्रो नन-इनभेजिभ कार्डियोलोजी प्रयोगशाला सेवाहरू विस्तार गरिँदै छ र ट्रेड मिल टेस्ट थपिँदै छ ।
- हामी मेडिकल - सर्जिकल आई.सी.यू. र कोरोनरी केयर युनिटमा बेडसाइड इकोकार्डियोग्राफिक अध्ययनहरूमा समर्पित केही थप इकोकार्डियोग्राफी मेसिनहरू किन्न योजना बनाइएको छ ।

२. मानव संसाधन विस्तार

- हाम्रो ननइन्भाजिभ कार्डियोलोजी र ओपीडी सेवाहरूको लागि थप ४ कार्डियोलोजिस्ट र २ नर्सहरूलाई थप नियुक्ति गर्ने योजना रहेको छ ।
- क्याथल्याबको स्थापनापछि, हामीले थप ४ जना इन्टरभेन्सनल कार्डियोलोजिस्ट, २ क्याथल्याब प्राविधिक, २ क्याथल्याब सिस्टर्स, ४ स्टाफ नर्स र २ जना सहपरिचरहरू राख्ने योजना बनाएको छ ।

३. प्रशिक्षण र शिक्षा

- हृदय रोग विशेषज्ञहरूको अर्को पुस्तालाई तालिम दिन इन्टरभेन्सनल कार्डियोलोजी र ननइन्भाजिभ कार्डियोलोजीमा फेलोसिप कार्यक्रमको अध्यापन सुरु गर्ने लक्ष्य लिइएको छ ।
- हाम्रो केन्द्रमा क्याथल्याब स्थापना गरेपछि यस विभागमा डी.एम. कार्डियोलोजीका विद्यार्थीहरूलाई तालिम दिन चिकित्सा विज्ञानको राष्ट्रिय प्रतिष्ठानसँग सहकार्य गर्ने लक्ष्य लिइएको छ ।

४. अनुसन्धान पहलहरू

- हामी जीनोमिक प्रोफाइलिङ र लक्षित थेरापीहरूसहित, हृदय रोग हेरचाहमा व्यक्तिगत चिकित्साको उद्देश्यका लागि अनुसन्धान पहलहरूमा ध्यान केन्द्रित गरिएको छ ।

- हाम्रो केन्द्रमा कार्डियोलोजी सेवाहरूको स्तरमा केन्द्रित अध्ययनहरू सञ्चालन गर्ने योजनामा छ ।

५. सामुदायिक संलग्नता

हाम्रो सामुदायिक पहुँच प्रयासहरूलाई बलियो बनाउँदै, विशेष गरी मोबाइल क्लिनिकहरू र स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रमहरूमार्फत सेवा नपुगेका मानिसहरूलाई लक्षित गर्दै अस्पतालद्वारा सञ्चालन हुने शिविर तथा अन्य कार्यक्रममा सहभागिता हुने योजना बनाइएको छ ।

६. पूर्वाधार विकास

हाम्रो पूर्वाधारमा थप स्तरवृद्धि गर्ने लक्ष्य लिएका छौं जसमा बृहत् कार्डियोलोजी सेवाहरूमा समर्पित ननइन्भाजिभ कार्डियोलोजी प्रयोगशाला, अत्याधुनिक उन्नत क्याथल्याबसहितको इन्भेजिभ कार्डियोलोजी सेवाहरू, र कार्डियाक रिह्याविलिटेसन केन्द्रसहितको छुट्टै ब्लक स्थापनाको परिकल्पना गरिएको छ ।

अन्त्यमा, भरतपुर अस्पतालको कार्डियोलोजी विभाग समुदायमा उच्च गुणस्तरीय हृदयरोग सेवा, चिकित्सा ज्ञानको विकास र मुटुको स्वास्थ्य प्रवर्द्धन गर्न प्रतिबद्ध छ । रणनीतिक योजना र निरन्तर समर्पणका साथ यो विभाग आगामी वर्षमा अभूत धेरै विकासका आधारशिलाहरू हासिल गर्न क्रियाशील छ ।

Neonatal Intensive Care Unit

Dr. Om Krishna Pathak
Senior Consultant Pediatrician
MD, Fellowship in Neonatology
and Pediatric Critical Care
NICU Incharge

Background

Since its establishment in 25th Chaitra 2072 with 5 bed, Bharatpur Hospital NICU has progressed both quantitatively and qualitatively with 20 functional beds running currently including level 3, level 2 and isolation NICU. The neonatology unit also encompasses 16 more beds for neonatal ward and kangaroo mother care ward. Not only providing free newborn care services to the most needy population of the region, NICU team is dedicated to provide high quality newborn care services with excellent outcome of the sick babies. Led by Neonatologist, NICU team comprises of Neonatal fellow, pediatricians, 11 medical officers and 30 dedicated Nicu nurses.

Bharatpur Hospital NICU is equipped with high end equipments including 5 ventilators, 3 CPAP machines, HFNC, single and double surface phototherapy, in house ultrasound and echocardiography machine, X-ray and ABG machines.

We have recently added two High frequency oscillatory ventilators to the list, where as therapeutic hypothermia machine and two incubators are in final stage of installation.

Services

In the fiscal year 2079/80, out of 1209 neonatal admissions, 831 patients were admitted in NICU, almost one third more than the previous year as NICU beds were increased to 20 from 12 beds. Among NICU admitted babies, 45% were low birth weight (birth weight <2.5 kg) and approximately 20% were outborn. Sepsis, preterm/low birth weight, respiratory

distress and perinatal asphyxia were common conditions requiring NICU admission. Except those requiring active surgical intervention, we provide all sort of sick newborn service with only 2.6% mortality. Not only we provide excellent outcome, both in terms of minimal mortality and intact neurodevelopmental outcome, almost all newborn services are free of cost in Bharatpur Hospital NICU. BH NICU is also the training site for medical officers and nursing staffs from different hospitals throughout the country.

Academics and research:

NICU is highly academic unit with extensive bedside teaching learning activities. We have started Nepal Medical Council accredited one year Clinical Fellowship in Neonatology from this year. Currently six research and two quality improvement projects are ongoing in NICU where as few original research articles have been published last year.

Way forward

NICU team has envisioned to continue providing outstanding clinical, academic and research environment and activities. The following addendum have been planned for the coming fiscal year:

- Acquire high fidelity mannequin for neonatal resuscitation, and venipuncture.
- Add high end equipments like inhaled nitric oxide, transcutaneous bilirubinometer, augmented EEG and T piece resuscitator
- Protocol development
- Neonatal surgical service

बाल सघन उपचार कक्ष (Pediatric Intensive Care Unit–PICU)

डा. योगराज शर्मा

सिनियर कन्सल्टेन्ट पेडियाट्रिसियन, इन्चार्ज, PICU

बालरोग विभाग, भरतपुर अस्पतालमा एक महत्त्वपूर्ण विभागका रूपमा स्थापित भइ धेरै वर्षदेखि विरामी बालबालिकाहरूको उपचार भइरहेको छ। नवजात शिशुको सहन उपचार कक्ष (NICU), नवजात शिशु वार्ड, बालरोग जनरल वार्ड, पोषण पुर्नस्थापना केन्द्र र बालरोग बहिरङ्ग सेवाहरूमाफत सेवा सुचारु छ। यस विभागअन्तर्गत यसै वर्ष (२०८०) वैशाखदेखि बाल सघन उपचार कक्ष (PICU) को रूपमा नयाँ सेवा सुरु भएको छ।

बालरोग सघन उपचार कक्ष (Pediatric Intensive Care Unit-PICU), गम्भीर र जटिल प्रकृतिका विरामी बालबालिकाहरूको उपचार गर्ने विशेष कक्ष (Unit) हो। गम्भीर विरामीका कारण श्वास-प्रश्वास, रक्तसञ्चार, स्नायुलगायत शरीरका अन्य प्रणालीहरूको समस्या भई त्यससम्बन्धी विशेष समर्थन (Support) चाहिने विरामी बच्चाहरूलाई PICU मा उपचार गरिन्छ। यस्तो उपचारको उद्देश्य निरन्तर र सघन निगरानी अनि उपयुक्त समयमा उपयुक्त उपचारबाट विरामी बच्चाहरूको मृत्यु हुनबाट जोगाउनु हो।

पहिलो PICU को स्थापना सन् १९५५ मा युरोपमा स्विडेनको गोटेवर्ग बाल अस्पतालमा गोरान ह्यागलुन्डद्वारा र त्यसपश्चात् सन् १९६२ मा अमेरिकाको चिल्ड्रेन्स हस्पिटल अफ फिलाडेल्फियामा भएको थियो। हाल विश्वका विकसित र उच्च आय भएका देशहरूमा बाल सघन उपचार विधा राम्रोसँग स्थापित र उन्नतस्तरको भए तापनि हाम्रोजस्तो न्यून आय भएका देशहरूमा बिस्तारै तर द्रुतगतिमा विकास हुँदै गइरहेको तुलनात्मक रूपमा नयाँ विधा मानिन्छ। नेपालमा यो विधा सन् १९८० को दशकमा सुरु भएको थियो र पहिलो PICU सन् १९८६ मा कान्ति बाल अस्पतालमा

४ शय्याबाट सुरु भएको थियो। त्यसपश्चात् बिस्तारै नेपालका मेडिकल कलेजहरू र निजी टुला अस्पतालहरू हुँदै यो सेवा विस्तार हुँदै गए पनि टुला सहरबाहिरका अस्पतालहरूमा यो सेवा अझै उपलब्ध हुन सकेको छैन। चितवन जिल्लाको हकमा PICU सेवा यहाँका दुईवटा मेडिकल कलेज र एक निजी अस्पतालमा सीमित थियो र अघिल्लो वर्षसम्म भरतपुर अस्पतालको आकस्मिक कक्षमा आउने सिकिस्त विरामी वा वार्डमा भर्ना भई उपचाररत विरामीहरूमा समेत जटिलता बढ्दा अन्यत्र रिफर गर्नुपर्ने बाध्यता थियो। सघन उपचार सेवा तुलनात्मक रूपमा धेरै महङ्गा भएकाले विरामीहरू निकै मारमा थिए। भरतपुर अस्पतालमा नै यो सेवा सुरु भएबाट हाल थुप्रै गरिब तथा विपन्न परिवारका विरामीहरूसमेत लाभान्वित भएका छन्।

भरतपुर अस्पतालको PICU मा १ महिनादेखि १४ वर्ष उमेरसम्मका बच्चाहरूका लागि ६ शय्या उपलब्ध छन्, जसमध्ये साना शिशुहरूका लागि २ वटा Radiant Warmer (बच्चालाई न्यानो बनाएर राख्न मिल्ने मेसिन) छुट्याइएको छ। प्रत्येक शय्यामा Patient Monitors, अक्सिजन र Suction को सुविधा छ। गम्भीर विरामी बच्चाहरूका लागि श्वास-प्रश्वाससम्बन्धी उपकरणहरू जस्तै : CPAP, Highflow Oxygen Therapy र कृत्रिम श्वास-प्रश्वास गराउने मेसिन (Mechanical Ventilator) आदि उपलब्ध छन्। एकजना वरिष्ठ बालरोग विशेषज्ञ PICU इन्चार्जको रूपमा हुनुहुन्छ भने १ जना नर्सिङ इन्चार्ज, चार जना मेडिकल अधिकृत, १४ जना नर्सहरू र ४ जना वार्ड सहयोगी (Ward Attendants) हरू कार्यरत हुनुहुन्छ।

गम्भीर विरामी बच्चाहरूको उपचार र हेरचाह गर्नुपर्ने भएकाले PICU मा नर्स र विरामीको अनुपात

जनरल वार्डहरूमा भन्दा बढी हुन्छ । हामीले १:२ नर्स/विरामी अनुपात कायम गरेका छौं । । PICU मा २४सै घन्टा मेडिकल अधिकृतहरू उपलब्ध हुन्छन् भने कार्यालय समयमा र आवश्यकताअनुसार अन्य समयमा पनि विशेषज्ञ चिकित्सकको पनि उपलब्धता सुनिश्चित गरिएको छ ।

विगत ११ महिनाको अनुभव र सिकाइबाट आगामी दिनमा अरु नयाँ उपकरणहरू र प्रविधिसहित सेवालाई परिमार्जित गर्दै लैजान PICU टिम प्रतिबद्ध छ । विगत ११ महिनाको हाम्रो सेवासम्बन्धी सङ्क्षिप्त तथ्याङ्क यहाँ प्रस्तुत गरिएको छ :

From Baisakh to Falgun, 2080

- Total Admission : 402
 - Male : 233
 - Female : 169
- Total PICU days : 1329
- Bed occupancy rate : 67%
- Average length of stay : 3.3 days
- Outcome:
 - Improved and Discharged : 340 (84.5%)
 - Referred : 23 (5.72%)
 - LAMA : 31 (7.71%)
 - Death : 8 (2%)
- Major Diagnosis
 - Severe Pneumonia
 - Bronchiolitis
 - Tibrile Seizux and Seizure Disorder
 - Accidents, Poisoning and Bites
 - Menlugitis and Encephalitis
 - Sepsis, Shock and MODS

खुसीको बाटो

जय पाठक (जेपी)

प्रमुख

ड्रग इन्फर्मेसन सेन्टर (डीआईसी)

स्वास्थ्यकर्मी सधैंभरि हाँसिमुख बोल्नु ।
विरामीले आफ्नो व्यथा राम्रोसँग खोल्नु ॥

स्वास्थ्यकर्मी हाम्रा भगवान् हुन् जान ।
उनीहरूले भनेको कुरा राम्रोसँग मान ॥

सधैंभरि सन्तुलित पोषण कुरा खानू ।
बिहान नियमित रूपमा मर्निङ्वाक जानू ॥

जाँड, रक्सी, चुरोट जस्ता अम्मल सधैं छाड्नु ।
समय-समयमा स्वास्थ्य जाँच अस्पताल जानू ॥

स्वास्थ्य नै सबैभन्दा ठूलो धन हो भन्ने जानी ।
त्यसैले त अपनाउनु स्वस्थ राम्रो बानी ॥

योगले दिन्छ स्वस्थ जीवन त्यसैमाथि खुसी ।
जिउन जान्ने मान्छे हुन्छ सबैभन्दा सुखी ॥

भरतपुर अस्पताल, नर्सिङ कलेज

मिना कुमारी भुसाल
(नर्सिङ कार्यक्रम संयोजक)
भरतपुर अस्पताल, नर्सिङ कलेज

नर्सिङ राष्ट्रको स्वास्थ्यको लागि नितान्त महत्त्वपूर्ण मानिन्छ । नर्सहरू अधिक लागत प्रभाव (More Cost Effective), आवश्यकता र कार्य स्थिरताका लागि पहिलेभन्दा राम्रो तरिकाले तयार छन् र जनताको सबैभन्दा विश्वसनीय पेसाकर्मीका रूपमा स्थान पाएका छन् । विरामीलाई हेरचाह गर्नुका साथै स्वास्थ्य सेवाको उदीयमान आवश्यकताका (Emerging Needs) साथै राष्ट्रिय नीतिको पालना गर्दै समुदाय र अस्पतालमा बहुक्षेत्रीय दृष्टिकोणमार्फत रोगको रोकथाम, स्वास्थ्य प्रवर्द्धन र हेरचाहमा ध्यान केन्द्रित गर्नुका साथै स्वास्थ्य सेवाको क्षेत्रमा आधुनिक प्रविधिको विकास र नयाँ रोगहरूको पहिचान र स्वास्थ्य क्षेत्रमा मानव संसाधनलाई नयाँ चुनौतीहरूको सामना गर्न अद्यावधिक ज्ञान र सिप आवश्यक पर्दछ ।

जबसम्म कुनै देशलाई आवश्यक पर्ने विभिन्न तहमा स्वास्थ्यमा उच्च गुणस्तर र पर्याप्त जनशक्ति उत्पादन गर्न सकिँदैन, तबसम्म स्वास्थ्य क्षेत्रमा अपेक्षित गुणात्मक सुधार ल्याउन असम्भव छ भन्ने कुरा सर्वस्वीकार्य छ । स्वास्थ्य क्षेत्रका विभिन्न तहमा उच्च गुणस्तरको जनशक्ति उत्पादन मुलुकको आवश्यकता र प्राथमिकताका आधारमा हुनुपर्दछ ।

भरतपुर अस्पतालबाट प्रदान गरिँदै आएको सेवालाई अबै गुणस्तरीय र प्रभावकारी बनाउन स्वास्थ्य सेवालाई अध्ययन र अनुसन्धानसँग जोडी यसलाई शैक्षिक प्रतिष्ठानका रूपमा विकास गर्न भरतपुर अस्पताल विकास समितिबाट वि.सं. २०६९ देखि बहस भएको हो । प्रमाण पत्र तह नर्सिङ कार्यक्रम प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम परिषद् (CTEVT) सानोठिमी, भक्तपुरबाट कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धन स्वीकृति लिई शैक्षिक सत्र २०७०-७१ देखि सञ्चालन हुँदै आएको

छ । साथै वि.सं. २०७२ देखि चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान (NAMS) वीर अस्पतालसँग समन्वय गरी स्नातक तह नर्सिङ (BNS) सञ्चालन हुँदै आएको छ । यसै शैक्षिक वर्ष २०८०/८१ देखि नयाँ थप स्नातक तहका कार्यक्रमहरू Bachelor in Midwifery Science (BMS) र Bachelor of Science in Nursing (B.Sc. Nursing) पनि सञ्चालन भएका छन् ।

स्नातक तह नर्सिङ (Bachelor in Midwifery Science, BMS) को मुख्य लक्ष्य उच्च क्षमताका मिडवाइफहरू तयार गर्नु हो । यसले विभिन्न सेटिङमा व्यक्ति, परिवार र नवजात शिशुलाई मिडवाइफ्री अभ्यासको दक्षता र दायराभित्र स्वतन्त्र रूपमा कार्य गर्नेछन् र महिलाको बच्चा जन्माउने अनुभव सुधार गर्न प्रतिबद्ध हुनेछन् । अहिलेको अवस्थामा नेपालमा सामाजिक प्रणालीभित्र महिला र उनको बच्चाको स्वास्थ्य सुधार गर्न मिडवाइफ्रीको चिन्ता छ तसर्थ मिडवाइफहरूले आधारभूत मातृत्व र यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्यको ज्ञान र प्रविधिमा भएको प्रगतिका बारेमा जानकारी राख्नु आवश्यक छ । मिडवाइफको दृष्टि सबै महिलाहरूको नयाँ मातृत्वको सुरक्षित र सन्तोसजनक यात्रा हो । यसमा नयाँ आमाले राम्रो हेरचाह र सहयोग महसुस गर्छिन् र उनको बच्चा स्वस्थ र राम्रो हेरचाहमा जन्मिन्छ । उनीहरूले आमा र बच्चाको स्वास्थ्य सुधार गर्न र राम्रो स्वास्थ्यका लागि परिवारलाई पनि नयाँ ज्ञान/प्रविधि प्रयोग गर्छन् । स्नातक तह अध्ययन गरेका मिडवाइफहरू सक्षम रूपमा कार्य गर्छन्, आलोचनात्मक रूपमा सोच्छन् अनि सामाजिक र सांस्कृतिक रूपमा उपयुक्त हेरचाह प्रदान गर्छन् । उनीहरू Knowledgeable Practitioners हुन् जसले राम्रो परिणाम सुनिश्चित गर्न आफ्ना साभेदारहरूसँग मिलेर काम गर्न सक्छन् र बच्चा जन्माउने महिला र

पविरका लागि Advocate पनि गर्छन् । यिनै कुरालाई मध्यनजर गर्दै BMS कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको हो ।

त्यस्तै, Bachelor of Science in Nursing (B.Sc. Nursing) कार्यक्रम सञ्चालनको उद्देश्य विभिन्न अस्पताल र सामुदायिक सेटिङमा स्वास्थ्य टोलीको सदस्य भई स्वतन्त्र रूपमा काम गर्ने सक्षम स्नातक तह मध्यम स्तरका नर्सहरू तयार गर्नु, रोकथाम, स्वास्थ्य प्रवर्द्धन, उपचारात्मक र पुनर्स्थापनात्मक हेरचाहका साथै स्वास्थ्य व्यवस्थापन र अनुसन्धान गतिविधिहरूमा विभिन्न स्तरमा व्यक्ति र समूहलाई समग्र नर्सिङ हेरचाहको सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ज्ञान प्रदान गर्नु हो ।

समग्र उद्देश्य : नर्सिङ क्षेत्रमा चुनौतीहरूको सामना गर्न पर्याप्त ज्ञान र नयाँ दृष्टिकोणका साथ शैक्षिक र व्यावहारिक रूपमा सक्षम नर्स उत्पादन गर्नु हो ।

गतिविधि/प्रगति विवरण

(१) कलेज स्थापनाकालमा आवश्यक भौतिक पूर्वाधारहरूका साथै कार्यक्रम संयोजक कक्ष, कलेज प्रशासन कक्ष, फ्याकल्टी कक्ष, पुस्तकालय, Community Lab, Fundamental Lab, Exam Section, साथै अत्यावश्यक फर्निचर, प्रोजेक्टर,

ल्यापटप, कम्प्युटर, प्रिन्ट, टेलिफोन जस्ता सामानहरू व्यवस्थापन मिलाई कार्यक्रम सञ्चालन हुँदै आएका छन् ।

- २) पुस्तकालयबाट आवश्यक पुस्तकहरू प्रदान गर्नुका साथै अध्ययनका लागि सुविधायुक्त अध्ययन कक्ष रहेको छ ।
- (३) कलेजमा छुट्टै Basic Science/Microbiology/Pharmacology Skill Lab, र कम्प्युटर ल्याब सञ्चालनमा रहेका छन् ।
- ४) सम्पूर्ण कक्षाकोठाहरूमा प्रोजेक्टर राखेर ठुलो प्रोजेक्टर डिस्प्ले स्क्रिन जडान गरी कक्षा सञ्चालन हुँदै आइरहेको छ ।
- (५) अतिरिक्त क्रियाकलापहरू, यस वर्ष पनि अतिरिक्त क्रियाकलापअन्तर्गत खेलकुद (भलिबल, फुटसल, दौड, ब्याडमिन्टन), सांस्कृतिक कार्यक्रम, हेल्थ क्याम्पमा विद्यार्थीहरूलाई समावेश गर्ने र सिल्ड, ट्रफी, मेडल तथा प्रमाणपत्र प्रदान गर्ने वार्षिक परीक्षामा प्रथम, द्वितीय र तृतीय हुने विद्यार्थीहरूलाई शैक्षिक प्रोत्साहन पुरस्कारहरू प्रदान गरिने लक्ष्य रहेको छ ।

यस नर्सिङ कलेजमा अध्ययन गरिरहेका र अध्ययन गरिसकेका विद्यार्थीहरूको विवरण

Number of PCL Nursing student's (Since 2070 on wards in each Batch)

Academic Year	First Year	Second Year	Third Year	Total	Output	Remarks
2070/71	40			40		CTEVT
2071/72	40	40		80		CTEVT
2072/73	40	40	40	120	40	CTEVT
2073/74	39	40	40	119	40	CTEVT
2074/75	39	39	40	118	40	NAMS
2075/76	40	39	39	118	39	CTEVT
2076/77	42	39	38	119	38	CTEVT
2077/78	40	41	39		39	CTEVT
2078/79	40	40	41		41	CTEVT
2079/80	0	40	40		40	CTEVT
2080/81	0	0	40			CTEVT

Number of Bachelor in Nursing Science (BNS), Critical Care Nursing

Student's (Since 2072 on wards in each Batch)

Academic Year	First Year	Second Year	Third Year	Total	Out	Remarks
2072/73	16			16		1 st Batch
2073/74	34	14		48		2 nd Batch
2074/75	38	28	14	80	14	3 rd Batch
2075/76	8	36	28	72	28	4 th Batch
2076/77	36	8	36	80	36	5 th Batch
2077/78	38	36	8	44	8	6 th Batch
2078/79	0	0	0	0	0	
2079/80	0	38	35	73	35	7th Batch
2079/80	27	0	38	65		
2080/81	34	0		99		8th Batch

Number of Bachelor in Midwifery Science (BMS) Academic Year 2080/81

Academic Year	First Year	Second Year	Third Year	Total	Out	Remarks
2080/81	7	-	-	7		1 st Batch

Number of Bachelor of Sciences in Nursing (B.Sc. Nursing) Academic Year 2080/81

Academic Year	First Year	Second Year	Third Year	Total	Out	Remarks
2080/81	20	-	-	20		1 st Batch

शैक्षिक वर्ष २०८०।८१ मा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको विवरण

Total Student's Details	Academic Program-2080.81					
	BNS 1st (2079.80)	BNS 1st (2080/81)	BNS 3rd (2077.78)	BMS 1st (2080/81)	B.Sc. Nursing (2080/81)	PCL 3rd (2078.79)
Female	27	34	38	7	19	35
Male	0	0	0	0	1	5
Scholarship	27	4	30	7	14	4
Paying	0	30	8	0	6	36
Total Student's each batch	27	34	38	7	20	40
Grand Total Student's: 166						

योजना

शैक्षिक भवन छुट्टै निर्माण गर्ने गरी सञ्चालनमा ल्याउने लक्ष्य रहेको छ ।

सेवाग्राहीको विश्वास जितेको 'स्वास्थ्य बिमा' र भरतपुर अस्पतालको सेवा

लीलाधर पौडेल
स्वास्थ्य बिमा इन्चार्ज
भरतपुर, अस्पताल

राज्यले नागरिकहरूलाई उपलब्ध गराएको 'सामाजिक सुरक्षाका कार्यक्रम'मध्ये नागरिकले सबैभन्दा बढी मन पराएको र उपयोगी कार्यक्रम **स्वास्थ्य बिमा** नै हो । नागरिकको जीवनसँग प्रत्यक्ष सम्बन्ध राख्ने यो कार्यक्रम अरु प्रभावकारी, व्यवस्थित र गुणस्तरीय बनाउने क्रममा आजका दिनसम्म आइपुग्दा केही आशालाग्दो देखिएको छ । केही दिनअगाडि मात्रै स्वास्थ्य बिमा बोर्डले सार्वजनिक गरेका बोर्डका निर्णयहरू हेर्दा सेवाग्राहीका लागि थप सहज हुने अनुमान गर्न सकिन्छ । तीन महिना औषधि दिने, दुई महिनाको चक्रीय प्रणाली राख्ने, वृद्धवृद्धाहरूलाई विशेष व्यवस्थापन गराउनुपर्ने आदि निर्देशनहरू थप व्यवस्थित र सुधारका सङ्केत हुन् । एकरूपता हुने गरी Real time claim लाई व्यवस्थित गर्न खोज्ने कार्य थप प्रशंसनीय मान्न सकिन्छ ।

नेपालमा २०७२ साल चैत २५ गतेदेखि कैलाली जिल्लाबाट सुरु भएको स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम हाल चरणबद्ध रूपमा सबै जिल्लाहरूमा पुगिसकेको छ । भरतपुर अस्पतालमा २०७४ साल भदौ १ गतेदेखि यो कार्यक्रम लागु भएको थियो । बिमा कार्यक्रममार्फत १,१०६ वटा एलोपेथिक, २५ आयुर्वेदिक र ४३ प्रकारका सर्जिकलजन्य सामानहरूको व्यवस्था गरिएको छ । स्वास्थ्य बिमाको HIB-3500 को योजनाअनुसार १ देखि ५ जनासम्मको परिवारको रु. ३,५०० प्रिमियम बुझाएर तोकिएको अवधि (१ वर्ष)भित्र तोकिएको उपचार केन्द्रहरूबाट रु. १ लाखसम्मको सेवा हुन सक्नेछन् । त्यस्तै परिवारको सङ्ख्या ठूलो भएमा प्रतिव्यक्ति रु. ७०० का दरले १० जनासम्मले विमित लिन सक्नेछन् । यो रकम बराबरको सेवा परिवारको एक जनाले वा सबै जनाले खर्च गर्न सक्नेछन् । ७० वर्षमाथिका वृद्धवृद्धा, पूर्ण अशक्त, अवसरवादी सङ्क्रमणयुक्त बिरामी, अति गरिबको प्रमाणपत्र भएका आदिको हकमा राज्यले

निःशुल्क गरेको छ । यस कार्यक्रमअन्तर्गत हालै लागु गरिएको सह-भुक्तानी प्रणालीले गर्दा सेवामा थप व्यवस्थित हुँदै गएको देख्न सकिन्छ ।

अझै पनि सेवाग्राहीले विशेषज्ञ सेवा लिन लामो समय कुर्नुपर्ने, औषधिको गुणस्तरीयताका विषयमा समयसमयमा प्रश्न उठ्ने र सेवाग्राहीको बाह्य बिमा कार्ड नवीकरण/प्रतिलिपि भन्फटिलो रहेको आदि गुनासाहरू सुनिरहन्छन् ।

चितवनसहित तनहुँ, गोरखा, नवलपरासी (ब.सु. पूर्व र पश्चिम), मकवानपुर आदि जिल्लाका नागरिकले भरतपुर अस्पताललाई प्रथम सेवाविन्दुका रूपमा राखिरहेका छन् भने रेफर भएर आउने बिरामी करिब २२ भन्दा बढी जिल्लाका छन् । अस्पतालमा आउने बिरामीमध्ये ७० प्रतिशतभन्दा बढी स्वास्थ्य बिमामार्फत सेवा लिने गरेका छन् । आ.व. २०७९/०८० मा पनि देशभरका सेवा प्रदायक स्वास्थ्य संस्थाहरूमध्ये भरतपुर अस्पतालको दावी/भुक्तानी सबैभन्दा बढी भएको छ । यसअनुसार आ.व. २०७९/०८० मा २ लाख ५० हजार ६ सय ७ वटा पोलिसी पठाइएकोमा रु. ५२ करोड ५३ लाख ३७ हजार ५१२ प्राप्त भएको थियो ।

तालिका नं. १ : आ.व. २०१७/०१८ देखि २०२२/०२३ सम्मका सेवाग्राहीको विवरण

Fiscal Year	Policy
2017/018	32602
2018/019	112991
2019/020	114852
2020/021	85536
2021/022	178553
2022/023	250617
Total	775151

तालिका नं. २ : आ.व. २०१७/०१८ देखि २०२२/०२३
सम्मको राजश्व आम्दानी

Fiscal Year	Revenue (NRs.)
2017/018	12892220.75
2018/019	145728222.68
2019/020	238804750.16
2020/021	97252181.44
2021/022	307974512.94
2022/023	525337512.00
Total	1327989399.97

हाल अस्पतालमा कार्ड स्क्यानरमार्फत ओ.पी.डी. टिकट दिने व्यवस्था भएकाले धेरै लामो समय टिकटको लाइनमा बस्नु नपर्ने र सोही व्यवस्थाअनुसार पब्लिक रिलेसन काउन्टरबाट छाप लगाई बिलिङ गर्ने छिटो-छरितो सेवा उपलब्ध गराइएकाले धेरै सङ्ख्याका सेवाग्राहीको व्यवस्थापन गर्न सहज भएको छ । २४सै घण्टा स्वास्थ्य बिमाको सेवा रहेकाले सेवाग्राहीका लागि अस्पताल लोकप्रिय बन्दै गइरहेको छ ।

विश्व समुदायका धेरैजसो मुलुकहरूमा नागरिकले शतप्रतिशत स्वास्थ्य सेवा स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रममार्फत समेट्ने गरेका छन् । नेपालमा पनि क्रमशः Universal Health Coverage मा पुग्नुपर्ने आवश्यकता र दबाव बढ्दै गइरहेको देखिन्छ ।

**विशिष्ट सेवा क्लिनिक (Superspeciality Clinic) हाल
निम्नलिखित विषयहरूमा सञ्चालित छन् :**

- Hepatology
- Cardiology
- Nephrology
- Neurosurgery
- Spine
- Sports Medicine
- Adult Reconstruction
- Neonatology
- Periodontology
- Maxillofacial Surgery
- Gastrology
- Neurology (Neuromedicine)
- Endocrinology
- Orthodontics
- CTVS

भरतपुर अस्पताल फार्मसी

सविन राज लामिछाने
फार्मसी प्रमुख

नेपालको संविधानमा आमनागरिकले समान रूपमा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्ने हकलाई सुनिश्चित गरिएको छ । निर्दिष्ट सेवालाई आमजनताको माझमा सहज, सरल एवम् समान पहुँचमा पुऱ्याई जनस्वास्थ्यलाई सुरक्षित गर्नुपर्ने आजको आवश्यकता हो । स्वास्थ्य सेवालाई अझ गुणस्तरीय एवम् प्रभावकारी बनाउन प्रचलित ऐन, नीति नियम, मापदण्ड, निर्देशिका, कार्यविधिलगायत विभिन्न प्रोटोकलहरूमा उल्लेख भएअनुसार समयानुकूल हुने गरी स्वास्थ्य सेवाप्रदायक संस्थाबाट अक्षरशः कुशल अभ्यास लागु गरिनु पर्दछ । यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि नियमनकारी निकायबाट नियमित अवलोकन, निरीक्षण र अनुगमन गर्नुपर्दछ । प्राप्त जिम्मेवारी र सम्पादित कामका आधारमा पुरस्कृत एवम् दण्डित गर्ने थिति बसाल्नुपर्दछ । कार्यसम्पादनमा आधारित indicator लाई प्राथमिकतामा राखी अघि बढ्न सकेमा मात्र संविधानको मर्मअनुरूप अपेक्षित उपलब्धि हासिल हुनेछ ।

आमनागरिकको स्वास्थ्य सुरक्षा राज्यले लिनै नीतिनियमले मुखरित गर्दछ । तिनै नीतिनियममा आधारित रही स्वास्थ्य सेवाप्रदायक संस्थामा सेवा लिन आउने सेवाग्राहीलाई निरोगी एवम् स्वस्थ बनाउन र रोग निको पार्न स्वास्थ्यकर्मीहरू निरन्तर आफ्नो कर्तव्यमा लागिपरिरहेकै हुन्छन् । पेसागत रूपमा भन्नुपर्दा मानव स्वास्थ्यको सर्वोपरि हितलाई केन्द्रमा राखी रोग लाग्न नदिन रोगको निदान गर्ने भूमिकामा चिकित्सक, नर्स, पारामेडिक्स र फार्मसी जनशक्ति अग्रपङ्क्तिमा खटिएका हुन्छन् । Integrated health-care system भित्र फार्मसी पेसा महत्त्वपूर्ण अङ्गको रूपमा रहेको हुन्छ । चिकित्सकले रोगको पहिचान गरी प्रेस्क्राइब गरेका औषधिको सही एवम् समुचित प्रयोगको सुनिश्चितता गर्ने, औषधिले

देखाउन सक्ने प्रतिअसरको बारेमा सुसूचित गर्ने र आवश्यक परामर्शसहितको औषधि विक्री वितरण गर्ने उपचार प्रक्रियाको अन्तिम विन्दुमा फार्मसी सेवा रहेको हुन्छ । तसर्थ फार्मसी सेवालाई गुणस्तरीय, विश्वसनीय साथै प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिनुपर्दछ ।

अस्पतालको आफ्नै स्वामित्वको फार्मसी सञ्चालनमा आउनुपर्ने भनी नेपाल सरकारबाट जारी भएको 'अस्पताल फार्मसी सञ्चालन निर्देशिका २०७२' बमोजिम मिति २०७३/०७/०७ गतेदेखि २४ सै घण्टा सञ्चालन हुने गरी अस्पताल फार्मसीको स्थापना भएको थियो ।

नेपाल सरकारको स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रममा आवद्ध बिमितहरूको सङ्ख्या बढ्दो क्रममा रहेको हुँदा अस्पताल फार्मसीमा पनि विरामीको चाप बढ्दै गएको छ । उक्त अवस्थालाई मध्यनजर गरी सेवाग्राहीहरूले सहज तरिकाले औषधि एवम् परामर्श लिनका लागि अस्पताल फार्मसीको विक्री वितरण काउन्टरसमेत थप गरी फार्मसी सेवालाई अझ प्रभावकारी बनाउन क्रमशः मुख्य डिस्पेन्सरी, निःशुल्क औषधि वितरण कक्ष, औषधि परामर्श कक्ष, इमर्जेन्सी फार्मसी, ओटी फार्मसी विक्री कक्ष र ओपीडी औषधि विक्री कक्ष सञ्चालनमा ल्याई गुणस्तरीय सेवा दिँदै आइरहेका छौं ।

अस्पताल फार्मसीबाट प्रवाह हुने गुणस्तरीय सेवालाई ध्यानमा राखी अस्पताल फार्मसीको संरचनागत विकाससँगै सोहीअनुसार आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्थापन गरी अस्पताल फार्मसीको सेवालाई चुस्त, छिटो छरितो एवम् २४ सै घण्टा सञ्चालनमा ल्याई प्रभावकारी सेवा दिने अभिप्रायले अस्पताल फार्मसी सेवा सुचारु रहिआएको छ । अस्पताल फार्मसीका विभिन्न विक्री वितरण कक्षहरूबाट दिइने सेवा सेवाग्राहीहरूको

सहजताका लागि यसप्रकार मिलाइएको छ :

- मुख्य फार्मसी : अस्पताल प्राङ्गणमा रहेको फार्मसी
 - ओपीडी सेवातर्फका स्वास्थ्य विमाका सेवाग्राहीहरूले औषधि लिने ठाउँ
- ओपीडी फार्मसी : ओपीडी भवनभित्र रहेको फार्मसी
 - नगदमा औषधि विक्री वितरण गर्ने ठाउँ / अस्पतालमा कार्यरत कर्मचारीले औषधि लिने ठाउँ
 - ८० वर्षमाथिका ज्येष्ठ नागरिकले औषधि लिने ठाउँ
 - ५ वर्षमुनिका बालबालिकाले औषधि लिने ठाउँ
 - गर्भवती/सुत्केरी महिलाले औषधि लिने ठाउँ
- ओटी फार्मसी : A-ब्लकमा रहेको फार्मसी
 - अस्पतालमा भर्ना भएका सम्पूर्ण सेवाग्राहीहरूले औषधि लिने ठाउँ
 - Dialysis/Spinal injury का सेवाग्राहीले औषधि लिने ठाउँ
 - अस्पताल भर्ना भएर डिस्चार्ज हुँदा औषधि लिने ठाउँ
- इमर्जेन्सी फार्मसी : इमर्जेन्सी विभागभित्र रहेको फार्मसी
 - इमर्जेन्सी विभागमा उपचार हुने सेवाग्राहीहरूले औषधि लिने ठाउँ
- Plaster/CT Scan गर्नुपर्ने सेवाग्राहीले औषधि लिने ठाउँ
- OPD मा आउने Minor OT एवम् विपन्न-बेवारिसे सेवाग्राहीले औषधि लिने ठाउँ
- औषधि परामर्श कक्ष- Counseling Unit सहित : अस्पताल प्राङ्गणमा रहेको फार्मसी
 - Insulin/Rotacap/Vaginal Tablet लगायत दीर्घरोगीहरूले प्रयोग गर्ने औषधिसम्बन्धी परामर्श लिने ठाउँ ।
 - नगदमा औषधि विक्री वितरण गर्ने ठाउँ । अशक्त/अपाङ्गता भएका सेवाग्राहीहरूले औषधि लिने ठाउँ
 - औषधिको सचेत प्रयोगसम्बन्धी जानकारी लिनुपरेमा भरतपुर अस्पताल औषधि परामर्श कक्षको फोन नं. : 056597003, Extension Number : 166 मा सम्पर्क गरी सेवा लिन सकिनेछ । सेवा लिने समय : बिहान १० बजेदेखि बेलुका ५ बजेसम्म
- निःशुल्क औषधि वितरण फार्मसी : सामाजिक सेवा एकाइमा रहेको फार्मसी ।

परिवार नियोजन तथा सुरक्षित गर्भपतन शाखा

प्रकाश पन्त

जनस्वास्थ्य निरीक्षक

परिवार नियोजन तथा सुरक्षित गर्भपतन शाखा

परिवार नियोजन तथा सुरक्षित गर्भपतन शाखा नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयअन्तर्गत रहेको भरतपुर अस्पतालको एक शाखा हो । यस शाखाबाट परिवार नियोजनका साधन तथा सुरक्षित गर्भपतन (२८ हप्तासम्म) सेवा उपलब्ध गराइन्छ ।

परिवार नियोजन

सामान्य तथा विवाहित दम्पतिहरूले आफ्नो सन्तानको बारेमा योजना तयार गर्दछन् । उक्त योजना पूरा गर्नको लागि सन्तानको रहन पूरा भएको वा दुई सन्तानको बिचमा समयान्तर पार्न विभिन्न विधि वा साधनहरू अपनाइन्छन् । यिनै विधि तथा साधनहरूलाई परिवार नियोजनका साधन भनिन्छ ।

परिवार नियोजनका विधिहरू ।

- (१) स्थायी विधि
- (२) अस्थायी विधि

(१) स्थायी विधि

जुन दम्पतिहरूलाई सन्तानको रहन पूरा भइसकेको हुन्छ, उनीहरूलाई यो स्थायी विधि उपयुक्त मानिन्छ । यो विधि महिला वा पुरुष दुबैले अपनाउन सकिन्छ । यस विधिमा महिलाहरूको लागि मिनिल्याप, ल्यापारोस्कोपी साथै BTL (Bilateral Tubal Ligation) अपरेसन पर्दछन् भने पुरुषहरूको लागि भ्यासेक्टोमी अपरेसन पर्दछ ।

(२) अस्थायी विधि

जुन दम्पतिहरूलाई सन्तानको रहन पूरा भइसकेको हुँदैन । उनीहरूलाई यो अस्थायी विधि उपयुक्त मानिन्छ । यो विधि महिला वा पुरुष दुवैले

अपनाउन सकिन्छ । यस विधिमा महिलाहरूको लागि प्रत्येक दिन खाने चक्की पिल्स, प्रत्येक ३/३ महिनामा लगाउने डिपोप्रोभेरा सुइ, ५ वर्षका लागि पाखुरामा राख्ने इम्प्लान्ट, १२ वर्षका लागि पाठेघरमा राख्ने कपर टी पर्दछन् भने पुरुषहरूको लागि एक मात्र साधन कन्डम पर्दछ । साथै महिला र पुरुष दुवैका लागि क्यालेन्डर विधि, माला चक्र विधि र एनरोइड मोबाइल प्रयोगकर्ताको लागि CycleBeads एप्लिकेसन पनि पर्दछ ।

सुरक्षित गर्भपतन

नेपाल सरकारद्वारा महिलाको स्वास्थ्य तथा अधिकारलाई ध्यानमा राखी सतर्कता अपनाउँदा अपनाउँदै पनि उनीहरूको इच्छाविपरीत रहन गएको गर्भलाई सुरक्षित तरिकाले तुहाउनुलाई सुरक्षित गर्भपतन भनिन्छ । ९ हप्तासम्मको गर्भ औषधिद्वारा गर्भपतन गराइन्छ भने ९ देखि १२ हप्तासम्मको गर्भ सम्बन्धित महिलाको इच्छानुसार औषधि वा औजार दुवैद्वारा पतन गराइन्छ । साथै यस शाखाबाट २८ हप्तासम्मको गर्भपतन सेवा पनि उपलब्ध गराइन्छ । हाल यस शाखाबाट भर्खर जन्मिएका बच्चाहरूलाई BCG खोप पनि उपलब्ध गराइएको छ ।

अस्पतालको एकतले पुरानो भवनमा रहेको यस शाखामा नाम दर्ता तथा सोधपुछ कक्ष, परामर्श कक्ष, डिपोप्रोभेरा र BCG इन्जेक्सन कक्ष, बन्ध्याकरण कक्ष, जाँच कक्ष, निर्मलीकरण कक्ष, अपरेसन कक्ष, र रिफोभरी कक्ष गरी आठवटा कोठाहरू छन् । यस शाखामा एक जना जनस्वास्थ्य निरीक्षक, एक जना अस्पताल नर्सिङ निरीक्षक र एक जना कार्यालय सहयोगी कार्यरत छन् भने BCG खोपको लागि एक जना अस्पताल नर्सिङ निरीक्षक र एक जना स्टाफ नर्स कार्यरत छन् ।

कार्यक्रम सञ्चालनको लागि बजेट

यस परिवार नियोजन तथा सुरक्षित गर्भपतन शाखाबाट चालु आ.व. ०८०।८१ मा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको लागि नेपाल सरकारको बजेट खर्च शीर्षक नं. ३७०६१०११३ मा रु. ६,००,०००।०० (छ लाख) विनियोजन भएको छ ।

परिवार नियोजन तथा सुरक्षित गर्भपतन शाखाको प्रगति विवरण

S.N	SERVICE	FY 078/79	FY 079/80	FY 080/81 UP TO SECOND TRIMESTER	GOAL OF FY 080/81	
1	TOTAL NUMBER OF CLINT	2201	4058	3636		
2	Vasectomy	91	100	61	100	
3	Minilap/Laparoscopy	0	0	0		
4	BTL	0	0	50	100	
5	IUCD	New	119	109	59	200
6		Continue	358	392	449	
7		Remove	104	126	102	
8	Implant	New	217	232	68	200
9		Continue	669	828	680	
10		Remove	178	179	89	
11	Depoprovera	New	191	212	146	200
12		Continue	175	196	166	
13	Pills	New	47	70	52	100
14		Continue	45	75	85	
15	Condom	Total	7,700	10,700	8,500	12,000
16	M A		317	439	299	
17	M V A		70	29	14	
18	Second Trimester		98	216	137	
19	P A C		8	2	2	
20	BCG Start From 2079/11/16		0	2479	4984	
21	T D Start from 2080/06				165	

भरतपुर अस्पतालमा हाउस किपिड सेवा

शान्तिदेवी सापकोटा
हाउस किपिड निरीक्षक

परिचय

अस्पतालका लागि हाउस किपिड सेवा गास, बास, कपास भनेर हो । इवाट्ट हेर्दा केही नदेखिए तापनि यसको भूमिका महत्त्वपूर्ण रहेको हुन्छ । अस्पतालमा स्वास्थ्य सेवा लिने-दिने क्रममा त्यसमा उपयोगी आधार भूत आवश्यकताहरूलाई पूरा गर्ने यसको जिम्मेवारी रहेको हुन्छ, जस्तै : सरसफाइ, गाड्नेनिड गर्ने, खानपानको व्यवस्था मिलाउने, कपडा नभएकालाई कपडाको व्यवस्था मिलाउने आदि । यस अस्पतालमा अत्यधिक मात्रामा बेवारिसेहरू आउँछन् । तिनका सुसारे बनिदिने काम पनि यसै सेवाबाट परिचालन भएको हुन्छ । सबै किसिमका फोहोरलाई छुट्याएर सङ्कृतित फोहोरलाई निर्मलीकरण गरी फोहोरलाई मोहरमा परिणत गर्ने काममा पनि हामीले सहयोग पुऱ्याएका छौं ।

देशकै मध्यभागमा रहेको यो भरतपुर अस्पताल चितवन जिल्लाको सरकारी अस्पताल भनेर परिचित छ । यहाँ ६-७ जिल्लाका मानिसहरू पनि उपचार गर्न आउने गर्दछन्, जस्तै : धादिङ, गोरखा, मकवानपुर, नवलपरासी (बर्दघाट-सुस्ता पूर्व र पश्चिम) आदि । २०१३ सालमा प्रारम्भ भएको राप्ती दून विकास परियोजनाको अग्रसरताद्वारा अमेरिकी सहयोगमा २०१६ सालमा निर्माण सुरु भएको १५ शय्याको अस्पताल २०२० सालमा सम्पन्न हुँदा २५ शय्याको अस्पतालको रूपमा निर्माण भयो । राजा महेन्द्रले उद्घाटन गरेको हुनाले अस्पतालको नामै 'महेन्द्र आदर्श चिकित्सालय' रह्यो । हाल यस अस्पतालमा ६०० शय्यामा अनवरत रूपले सेवा सञ्चालन भइरहेको छ । हामीले पनि स्वास्थ्य सेवा लिने-दिने क्रममा सेवाग्राही र कर्मचारीहरूको आवश्यकतालाई मध्यजनर गर्दै सेवा दिइरहेका हुन्छौं, जस्तै : कपडाजन्य, सरसफाइजन्य, भौतिक सामग्री आदि ।

सुरुमा हाउस किपिड सेवा नर्सिङ इन्चार्जबाट नै सुरु भएको ठम्याइ रहेको छ । २०५३ सालमा भरतपुर अस्पतालका लागि नेपाल सरकारले हाउस किपिड सुपरभाइजर पाँचौं तहको दरबन्दी सिर्जना गरी पठाएको बुझिन्छ । २०५३ साल चैतदेखि हालसम्म अनवरत रूपले हामीले सेवा दिँदै आएका छौं । हाल यस अस्पतालको हाउस किपिड सेवामा (१) हाउस किपिड निरीक्षक (अ. सातौं तह, नेपाल सरकार, स्थायी), (२) फोहोर व्यवस्थापक को-अर्डिनेटर (भरतपुर अस्पताल समिति, करार) र (३) सुपर भाइजर (चौथो तह, भरतपुर अस्पताल समिति, करार) गरी तीन जना कार्यरत रहेका छन् ।

भरतपुर अस्पताल हाउस किपिड सेवाबाट उपलब्ध सेवाहरू

- सरसफाइकर्महरूलाई ड्युटी खटाइने,
- सरसफाइकर्महरूलाई काम गर्ने वातावरण सहज बनाउने, जस्तै : सुरक्षा कवचको व्यवस्था गर्ने, अस्पतालको काममा उच्च मनोबल बढ्ने गरी काम गराउने, पुरस्कृत गर्ने, गल्ती गर्दा सम्झाई राय-सल्लाह दिने,
- अस्पतालका वार्डहरू सफा गर्दा ती वार्डहरूको प्रकृतिअनुसार नियमहरू बनाई काम गर्ने-गराउने, जस्तै : दिनमा कतिपटक पुछ्ने, विशेष प्रकारको सफाइ (हार्ड वास) हप्तामा १ दिन अनिवार्य रूपमा गराउने,
- अस्पतालमा खाली रहेका जमिनमा फूल रोप्न लगाई वातावरण स्वच्छ, सफा र सुमधुर बनाउन उत्प्रेरणा जगाउने,

- अस्पतालभित्रका शौचालय (ट्वाइलेट), स्नानगृह (बाथरूम) हरू दिनको ३ पटक अनिवार्य रूपमा सफा गराउने र त्यसपछि पनि फोहोर भएको खण्डमा सफा गर्न लगाउने,
- अस्पताललाई हराभरा र आकर्षक बनाउन विभिन्न स्थानहरूमा गमला राखी फूल रोप्न लगाउने,
- अस्पतालका लागि आवश्यक पर्ने सामानहरू, जस्तै : सरसफाइजन्य, कपडाजन्य, रसायन (केमिकल)जन्य जस्ता सामानहरूको मागफाराम भरी अस्पतालका विभिन्न विभागहरूमा वितरण गर्ने,
- अस्पतालमा भर्ना भएर बसेका बिरामीहरूले प्रयोग गरेका कपडा तथा सेवा लिँदा र दिँदा प्रयोग भएका कपडाहरू, जस्तै : तन्ना, कम्मल, च्यापर, टेद्रा, गाउन आदि लौन्ड्रीमा धुन पठाउने व्यवस्था मिलाउने,
- शल्यक्रिया (अपरेसन) गर्दा प्रयोग हुने कपडाहरू, जस्तै : गाउन, सर्ट, पाइन्ट, टेद्रा, ए.बी.डी. सिट, ट्रलिकभर, गाइनेसीर आदि मागअनुसार सिलाउन पठाउने र वार्डहरूमा बाँड्ने,
- सबै सामानहरूको रेकर्ड चुस्त-दुरुस्त राख्ने,
- समय-समयमा मेडिकल सुपरिटेन्डेन्ट, नर्सिङ प्रशासक तथा वार्ड इन्चार्जज्यूहरूसँग समन्वय गरी आफ्ना कुराहरू राख्ने र उहाँहरूको राय-सल्लाहअनुसार काम गर्ने,
- आफ्ना मातहतका कर्मचारीहरू ड्युटीमा समयनिष्ठता (Punctuality) भए-नभएको ख्याल राख्ने ।
- हाल भरतपुर अस्पतालमा कार्यालय सहयोगी १५० जना र सुरक्षा गार्डको जम्मा सङ्ख्या ४४ रहेको ।

प्रयोगशाला विभाग

उर्मिला कंडेल
प्रयोगशाला इन्चार्ज

भरतपुर अस्पतालमा आकस्मिक प्रयोगशाला, बहिरङ्ग प्रयोगशाला, हिस्टोसाइटो प्रयोगशाला र मोलेक्युलर प्रयोगशाला सञ्चालनमा रहेका छन्। बिरामीको चाप र समयको मागअनुरूप यी प्रयोगशालाहरूमा विभिन्न जाँचहरू पनि थप हुँदै गएका छन्। आकस्मिक प्रयोगशाला 'आकस्मिक ब्लक' भित्र रहेको छ। त्यहाँ इमर्जेन्सी र भर्ना भएका बिरामीहरूका नमुना जाँच गरिन्छ। यो प्रयोगशाला २४सै घण्टा सञ्चालन हुन्छ। यहाँ दैनिक करिब ३०० जना सेवाग्राहीले सेवा लिँदै आएका छन्।

बहिरङ्ग प्रयोगशाला 'सी ब्लक' को भुइँतलामा अवस्थित छ। प्रायःजसो भीड देखिने यस प्रयोगशालामा दैनिक ६०० जनाले सेवा लिँदै आएका छन्। यो प्रयोगशाला सार्वजनिक बिदाका दिनबाहेक अन्य दिन

खुला रहन्छ। बहिरङ्ग प्रयोगशालासँग मोलेक्युलर प्रयोगशाला पनि रहेको छ। विश्वव्यापी कोभिड-१९ महामारीमा धेरै सेवा प्रदान गरेको यस प्रयोगशाला हाल बन्द अवस्थामा रहेको छ। यस पूर्वधारलाई प्रयोग गरेर विभिन्न जीवाणु र किटाणुबाट सर्ने रोगहरूको PCR गरी निदान गर्न सकिन्छ।

गुणस्तरी प्रयोगशाला सेवाका लागि दैनिक Internal quality control र Third party control प्रयोग गरिन्छ साथै प्रत्येक तीन महिनामा National External Quality Assessment Scheme राष्ट्रिय जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाअन्तर्गत भइरहेको छ।

विगत १ वर्षमा प्रयोगशाला थप भएका जाँचहरू निम्नानुसार रहेका छन् :

1. Hormone Assay

a) Folic Acid	h) FSH
b) Testosterone	i) LH
c) Prolactin	j) Anti-CCP
d) Thyroglobulin Antibody	k) B-HCG
e) Pro-calcitonin	l) CA-19.9
f) Anti-TPO	
g) CEA	

2. Infectious Diseases

a) HAV (Hepatitis A Virus I _g m)
b) HEV (Hepatitis E Virus I _g m)
c) Leptospira
d) Kalazar

3. Biochemical Test

a) Gamma GT
b) 24 hour Urine Protein
c) Iron Profile

4. Hematological Test : APTT

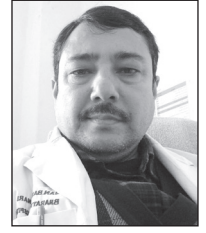
PATHOLOGY DEPARTMENT

Laboratory Investigation Test fiscal year 2079/2080

Months/Unit	Biochemistry	Haematology	Bacteriology	Endocrinology	Immunology	Parasitology	Covid 19 Ag
Shrawan/79	44947	17472	1468	6107	5215	8770	1407
Bhadra /79	46024	19051	1442	6146	6432	8925	493
ashoj/79	40191	19032	927	4701	5842	8159	96
Kartik/79	40083	18635	911	4860	5918	7434	136
mangsir/79	38282	16199	1066	4850	6326	7051	100
poush/79	36606	14740	1231	4826	5888	6889	97
magh/79	37556	13868	1025	5461	6017	7214	38
falgun/79	44793	16694	1135	7033	6532	8304	0
chaitra/79	49904	17439	1235	8826	6401	10163	0
baisakh/80	45455	16953	1191	7457	5661	9095	1
Jestha/80	61449	22753	1696	11754	7117	11904	1
asar/80	54970	20266	1642	9787	6938	10500	0

स्पाइनल इन्जुरीसम्बन्धी विशिष्ट खालको उपचार सेवा

राजनबाबु तिवारी
सिनियर अ.हे.व., स्पाइनल वार्ड

स्पाइनल इन्जुरी पुनर्स्थापना केन्द्र (विशिष्ट खालको उपचार सेवा) २०६९ साल असार १ गते भरतपुर अस्पतालमा स्थापना गरिएको हो । सुरुवातमा ५ जना विरामी र ५ शय्याबाट सुरु गरिएको यस युनिटलाई केन्द्रीय अस्पतालमा रूपान्तरण भएसँगै बिस्तारै बढाउँदै हाल 'सी ब्लक' भवनको दोस्रो तल्लामा व्यवस्थित तवरले १२ शय्या (बेड) मा सञ्चालन हुँदै आइरहेको छ । अर्थोपेडिक विभागअन्तर्गत स्पाइनल इन्जुरी (मेरुदण्ड पक्षघात) वार्ड भनेर छुट्टै तरिकाले विशिष्ट खालको उपचार सेवा गर्ने युनिट सायद नेपालका सरकारी अस्पतालहरूमध्ये भरतपुर अस्पतालमा मात्र छ । यो सेवा अत्यन्तै जटिल, खर्चालु र महङ्गो भएको हुनाले अधिकांश विरामीहरूले धेरै दुःख भोग्नुपरेको थियो । हाल नेपाल सरकारले विभिन्न जटिल खालका विरामीलाई १ लाखसम्मको औषधि उपचार खर्च व्यहोर्ने निर्णय गरेपश्चात् स्पाइनल इन्जुरी (मेरुदण्डको चोट) भएर आएका विरामीहरूलाई उपचारमा अत्यन्तै सहज भएको छ । नेपाल सरकारले प्रदान गरेको प्रतिव्यक्ति (विरामी) १ लाख रुपैयाँसम्मको उपचार (विपन्न नागरिक औषधि उपचार कार्यक्रम) खर्चबाट यस स्पाइनल इन्जुरी युनिट (वार्ड)मा हालसम्म २०८ जना विरामीहरू प्रत्यक्ष रूपमा लाभान्वित भएका छन् ।

यस अस्पतालमा वरिष्ठ स्पेशल स्पाइनल सर्जनहरू प्रा.डा. कृष्णप्रसाद पौडेल, डा. प्रतापबाबु भण्डारी, डा. रमेश स्याङ्ताङ र १ वर्षको फेलोसिप तालिम गर्दै रहनुभएका डा. रमेश थापा मगर हुनुहुन्छ । निकट भविष्यमा छिट्टै नै यस स्पाइनल युनिटलाई विस्तार गर्नका लागि हालको प्रशासन भवनपछाडि स्पाइनल इन्जुरी पुनर्स्थापना केन्द्रको छुट्टै भवन बनिरहेको र उक्त भवन बनिसकेपश्चात् अझ बढी गुणस्तरीय सेवा पाउने

अपेक्षा गरिएको छ ।

मानिसलाई विभिन्न प्रकारका रोग तथा चोटपटक लाग्छन् र निको हुन्छ तर मेरुदण्डमा रोग वा चोटपटक लाग्यो भने त्यो पूर्ण रूपमा निको नहुने र त्यसको असर जीवनभर भोगिरहनुपर्ने हुन्छ । हाम्रो शरीर आन्तरिक सञ्चार प्रणाली मेरुदण्डभित्र रहेका स्नायुहरूबाट सञ्चालित हुन्छ । कथमकदाचित मेरुदण्डमा रोग अथवा चोट लाग्यो भने ती स्नायुहरू बिग्रिन जान्छन् र मानिस अपाङ्ग हुन्छ । जस्तो, हात-खुट्टाहरू रूम्समाउने, लाटो हुँदै जाने, नचल्ने, छोएको थाहा नहुने, श्वासप्रश्वासमा समस्या आउने, दिसा-पिसाब नियन्त्रण गर्न नसक्ने र प्रायः पुरुषहरूमा यौन अङ्गले काम नगर्ने आदि हुन्छन् ।

भरतपुर अस्पतालभित्र सञ्चालित स्पाइनल इन्जुरी उपचार केन्द्रले मेरुदण्डमा रोग वा चोटपटक लागेर आएका विरामीहरूलाई शरीरको अवस्थामा सुधार ल्याउनुका साथसाथै परिवारका अन्य सदस्यहरूलाई पनि विरामीसँग सुमधुर सम्बन्ध राख्न धेरै सहयोग गरेको छ । यस युनिट तथा केन्द्रको मुख्य उद्देश्य नै यससम्बन्धी ज्ञान तथा तालिम दिनु हो । वरिष्ठ चिकित्सक तथा थेरापिस्टहरू र तालिम प्राप्त नर्सिङ स्टाफहरूको सहयोगले स्पाइनल इन्जुरी (मेरुदण्ड पक्षघात) भएका विरामीहरूलाई शारीरिक तथा मानसिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको मनोबल वृद्धि गराई सहज र सरल जीवनयापनप्रति उत्प्रेरित गर्नुका साथै बाँकी क्षमता मूल्याङ्कन गरी पूर्ण रूपमा सक्षम बनाइन्छ । यसका साथै दैनिक कार्यक्षेत्रमा आत्मनिर्भर बनाएर जीवनस्तर उकास्नसमेत मद्दत पुऱ्याइन्छ । हालसम्म ४४ जिल्लाका करिब १२०० भन्दा बढी (ओ.पि.डि. सहित) विरामीहरूलाई यस युनिटबाट पुनर्स्थापना गराई आत्मनिर्भर बनाउन यो विभाग सक्षम भएको छ ।

भौतिक चिकित्सा (फिजियोथेरापी)

संजय कुमार शाह
फिजियोथेरापिस्ट

भौतिक चिकित्सा वा फिजियोथेरापी एक वैज्ञानिक उपचार पद्धति हो जसमा भौतिक प्रविधिहरूको प्रयोग गरेर रोगको रोकथाम, उपचार र विरामीहरूको पुनर्स्थापना गर्न टेवा पुऱ्याइन्छ । अहिले TGrans autaneous Electrical Nerve Stimulation (TENS), Interferential Therapy (IFT), Muscle Stimulator (MS), LASER, Traction Unit, Continuous Passive Mobiliser (CPM) जस्ता प्रचलित Electrotherapeutic Modalities (करेन्ट प्रवाह हुने मेसिनले गरिने उपचार) को साथै Treadmill, Static Cycle, Trampoline, Multiple Exercise Unit, Bosu ball जस्ता उपकरण सहितको Exercise Unit (जीम युनिट) पनि स्थापना गरिएको छ ।

सुरुमा १ जना फिजियोथेरापिस्टबाट सेवा प्रदान गर्न थालिएको भए तापनि हाल ४ जना फिजियोथेरापिस्ट र एक जना काउन्सेलरसहितको ५ जनाको टिमले फिजियोथेरापी सेवा प्रवाह गर्दै आएका छौं ।

वर्तमानमा फ्रेक्चर, कम्मर र घाँटी दुखाइ, अर्थोप्लास्टी, अर्थोस्कोपी सर्जरी जस्ता मस्कुलोस्केलेटल कन्डिसनलाई मात्र नभइ Spinal Unit, Neurosurgery Unit एवं ICU का indoor विरामीहरूलाई नियमित तवरले फिजियोथेरापी सेवा प्रदान गर्दै छिटो पुनर्स्थापनाको लागि महत्त्वपूर्ण योगदान दिँदै आएका छौं ।

ओपीडीमा विभिन्न conditions का orthopedic, neurological, developmental delay, stress incontinence Bell's Facial Palsy जस्ता विरामीहरूलाई दैनिक सेवा प्रदान गर्दै आएका छौं । यसरी ओपीडी आउने सेवाग्राहीहरूको सङ्ख्या दैनिक १००-१५० रहेको छ ।

सीमित मानव संसाधनको कारणले नियमित सेवा प्रदान गर्न सकिए तापनि Geriatric, Male-Female Medicine र Surgical Ward, Paediatric मा on call basis मा फिजियोथेरापी सेवा दिँदै आएका छौं ।

Nursing Departments Current Status of Nurses Working in Bharatpur Hospital

Dr. Rina Shrestha
Nursing Chief

Nursing profession encompasses autonomous and collaborative care of individuals of all ages, families, groups and communities, sick or well and in all settings. It includes the promotion of health, the prevention of illness and the care of ill, disabled and dying people.

Bharatpur Hospital is a Federal tertiary level hospital in Chitwan district and nurses are back bone of this hospital. There are total 444 nurses working from 4th level to 10th level. This hospital has 35 different inpatient wards including Maternity, Hemodialysis, Paediatric, ICU, NICU, CCU etc. along with other specialized services. Each ward consist of a nursing in-charge (Senior Nursing Officer (8th Level)/ Nursing Officer (7th Level)/ Hospital Nursing Supervisor (6th Level)), who supervise and manage the care of all patients in their designated wards. They have

primary responsibilities for staffing and day to day operation of the ward and conduct need based bed side teaching program. The Nursing Chief (Senior Hospital Nursing Administrator, 10th level) is the senior nursing management position responsible for overall nursing service management and supportive staff management as well, who also provides strong leadership, act as a link between chief medical superintendent and medical professional and does ward rounds to supervise the nurses' duty performance.

Bharatpur Hospital currently has two categories of nursing staffs:

1. From Government: 54
2. From Bharatpur Hospital Development Committee: 390

Sanctioned and Fulfilled post of Nurses in Bharatpur Hospital:

SN	Designation	Nepal Government				Bharatpur Hospital Development Committee	
		Sanctioned	Fulfilled	Vacant	Kaaj	Permanent	Contract
1	Senior Nursing Administrator 10 th level	1	1	0	0	0	0
2	Senior Nursing Officer 8 th level	3	2	0	0	0	0
3	Nursing Officer 7 th level		5	0	2	0	0
4.	Senior staff nurse 7 th level	40	2	7	0	0	0
5.	Senior staff nurse 6 th level		13		4	0	0
6	Staff nurse 5 th level		14		0	0	293

SN	Designation	Nepal Government				Bharatpur Hospital Development Committee	
		Sanctioned	Fulfilled	Vacant	Kaaj	Permanent	Contract
7	Senior ANM 6 th level	15	12	0	0	6	0
8	ANM 5 th level		3	0	0		0
9	ANM 4 th level		2	0	0		91
Total Nursing staffs		59	54	7	6	6	384

Nursing staffs working in different wards in Bharatpur Hospital:

SN	Name of Ward	No. of Bed	Nursing in-charge	Nursing staffs
BLOCK A				
1.	Surgical	30	1	8
2.	ENT & Dental	10		4
3.	Burn	3		4
4.	Gyane Post-op	23	1	17
5.	Psychiatric	12		6
6.	SICU	10	1	1
7.	MICU	10	1	17
8.	General Post – op	17		15
9.	Pre-op + OT + Recovery	10+7+4		1
10.	CSSD	0		
11.	Male Medical	18	1	13
12.	Female Medical	25		12
13.	Geriatric	17		4
14.	Medical Cabin	23	1	11
15.	Hemodialysis	18	1	19
BLOCK –B				
16.	Gynae	24	1	23
17.	Complicated Gynae	10		
18.	Postnatal	24		
19.	Maternity Admission	4	1	31
20.	Maternity Waiting	15		
21.	Maternity Active	7		
22.	Labour	3		
23.	Birthing Unit	5		
24.	Paediatric	46	1	16
25.	Neonatal	15	1	4
26.	HDU	5		4
27.	NICU	20		29
28.	PICU	6	1	13

SN	Name of Ward	No. of Bed	Nursing in-charge	Nursing staffs
BLOCK C				
29.	Neuro	15	1	10
30.	Ortho	32		13
31.	Spinal	12	1	6
32.	Cardio	4		5
33.	New ICU & CCU	18	1	28
Extra services				
34.	Emergency	50	0	23
35.	Old Cabin	16	1	7
36.	Nutrition	10	0	4
37.	Family Planning	4	0	2
38.	Thalassemia	3	0	1
39	IPC			1

Nursing staffs working in OPD:

SN	Department	Nursing Staff
1	ART	1
2	OCMC	1
3	Echo	1
4	Endoscopy	1
5	OPD (Gynae, Medicine, Cardiac, Dental, ENT)	7
6	Health Insurance	4
7	ECG	1
8	Immunization	3
9	Dressing	1
10	Minor OT	1

Nurses are the backbone of Bharatpur Hospital, working in the front line, providing essential health services to patients. They are at high risk of contracting many communicable diseases including Covid-19. Department of Nursing and nurses have been actively involved in providing patient care in majority of departments of Bharatpur Hospital but this department does not have its own source of income and thus no expenditure. In Bharatpur hospital, nurses

play a diverse role in in-patient and outpatient department. They act as a care giver, case manager, communicator, counselor, health educator, advocator, researcher and coordinator as well. As a Nursing Chief, I would like to extend my heartfelt appreciation to the nursing department and the nurses of Bharatpur hospital for making this hospital one of the best government hospitals in Nepal with their compassion, unwavering commitment and perseverance.

अस्पतालमा आधारित एकद्वार सङ्कट व्यवस्थापन (OCMC) को स्थापना एवम् सञ्चालन

हिरादेवी सुवेदी
नर्सिङ अधिकृत

इन्चार्ज, प्रसूति वार्ड एवं एकद्वार संकट व्यवस्थापन केन्द्र

- नेपालमा लैङ्गिक हिंसा नियन्त्रण तथा व्यवस्थापनका लागि नेपाल सरकारद्वारा स्वीकृत लैङ्गिक हिंसा अन्त्य तथा लैङ्गिक सशक्तीकरण राष्ट्रिय रणनीति तथा कार्ययोजना २०६९ अनुरूप महत्त्वपूर्ण कार्यको रूपमा एकद्वार सङ्कट व्यवस्थापन केन्द्र स्थापना तथा सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयले पाएको र सो जिम्मेवारीलाई सार्थकता प्रदान गर्न लैङ्गिक हिंसा पीडित तथा प्रभावित व्यक्तिहरूलाई बहुपक्षीय संयोजनद्वारा आवश्यक पर्ने सबै सेवाहरू पूर्ण रूपमा निःशुल्क उपलब्ध गराउने प्रयोजनका लागि र
- लैङ्गिक हिंसामा परेका व्यक्ति सर्वप्रथम उपचारका लागि सम्पर्क राख्न अस्पतालमा आउने हुँदा, लैङ्गिक हिंसालाई प्रभावकारी र दक्षतापूर्वक सम्बोधन गर्नको लागि जिल्लास्थित अस्पताल/स्वास्थ्य संस्थाहरूमा अस्पतालमा आधारित लैङ्गिक हिंसासम्बन्धी एकद्वार सङ्कट व्यवस्थापन केन्द्र (Hospital based one stop Crisis Management Center [OCMC]) को स्थापना भएको हो ।
- यसै सन्दर्भलाई मध्यनजर गरी भरतपुर अस्पतालमा पनि २०७३ साल चैत महिनामा अस्पतालमा आधारित एकद्वारा सङ्कट व्यवस्थापन केन्द्रको स्थापना भएको हो ।

एकद्वार सङ्कट व्यवस्थापन केन्द्र (OCMC) को उद्देश्य

लैङ्गिक हिंसासम्बन्धी एकद्वार सङ्कट व्यवस्थापन केन्द्र स्थापना गरी हिंसा प्रभावितहरूलाई स्वास्थ्य उपचारलगायत अन्य आवश्यक सेवाहरू एकीकृत रूपमा उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाई लैङ्गिक हिंसा नियन्त्रणमा योगदान पुऱ्याउने उद्देश्य यस केन्द्रको रहेको छ ।

एकद्वार सङ्कट व्यवस्थापन केन्द्र (OCMC) बाट बहुपक्षीय संयोजन प्रक्रियाद्वारा प्रदान गरिने सेवाहरू

- स्वास्थ्य उपचार,
- चिकित्साजन्य प्रमाण सङ्कलन एवम् संरक्षण,
- मानसिक एवम् मनोसामाजिक परामर्श,
- सुरक्षा/जिल्ला प्रहरी (District Police)
- आश्रय (MOWCSW Established Safe Homes and Rehab Centers)
- कानुनी उपचार/जिल्ला अदालत, जिल्ला बार एसोसियसन (District Attorney, District Bar Association)
- पुनःस्थापना/सरकारी तथा गैरसरकारी सङ्घ-संस्थाहरू (WDO, Other Govt. Agencies and NGOs/CSOs)

एकद्वार सङ्कट व्यवस्थापन केन्द्र (OCMC) मार्फत सेवा दिनुपर्ने व्यक्ति र समूह

- सबै किसिमका लैङ्गिक हिंसाबाट प्रभावित व्यक्ति,
- मानव बेचबिखन तथा ओसार-पसारमा परी हिंसामा परेका महिला वा बालबालिका,
- लैङ्गिक हिंसाको जोखिममा रहेका बेवारिसे एवम् शारीरिक तथा मानसिक रूपले अशक्त महिला तथा बालबालिका,
- लैङ्गिक हिंसापीडित एकल महिला, अपाङ्गता भएका महिला, बालबालिका वा ज्येष्ठ नागरिक महिला,
- सशस्त्र द्वन्द्वमा पर्न सक्ने महिला वा बालबालिका,
- एच.आइ.भी. तथा एड्सबाट सङ्क्रमित भई लैङ्गिक हिंसाबाट प्रभावित महिला बालबालिका,
- मानसिक स्वास्थ्यमा गम्भीर समस्या उत्पन्न भएको

कारणले घर वा सार्वजनिक स्थानमा अलपत्र अवस्थामा जीवन जिउन बाध्य महिला तथा बालबालिका ।

- मानसिक दुर्व्यवहार : २ जना
- घरेलु हिंसा : ७० जना
- अन्य : ८३ जना

आर्थिक वर्ष २०७५/०८० मा OCMC मा सेवा लिनेहरूको विवरण

OCMC सेवा केन्द्रमार्फत ३२७ जना प्रभावितहरूले सेवा लिएको पाइन्छ । तीमध्ये २७६ जना नयाँ र ५१ जना Follow up visit मा आएका थिए । उनीहरूको उमेर समूहलाई यसप्रकार प्रस्तुत गर्न सकिन्छ :

उमेर समूह

- १४ वर्षसम्मका : ७८ जना
- १५-१८ वर्षसम्मका : ९६ जना
- १९-४९ वर्षसम्मका : १४३ जना
- ५०-६० वर्षसम्मका : ६ जना
- ६० वर्षदेखि माथि : ४ जना

यीमध्ये ३ जना पुरुषहरूले पनि लैङ्गिक हिंसामा परी सेवा लिएका थिए ।

जात-जातिअन्तर्गत

- दलित : ७० जना
- जनजाति : १४४ जना
- मधेसी : १८ जना
- मुस्लिम : ४ जना
- ब्राह्मण/क्षत्री : ६४ जना
- अन्य : ३ जना

अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई हेर्दा

- शारीरिक अपाङ्गता : १ जना
- स्वर र बोलाइसम्बन्धी अपाङ्गता : १ जना
- मानसिक तथा बौद्धिक अपाङ्गता : ६ जना

हिंसाको प्रकारलाई केलाएर हेर्दा

- बलात्कार : ९० जना
- यौनजन्य दुर्व्यवहार : ४८ जना
- शारीरिक दुर्व्यवहार : १७ जना
- बालविवाह र जबर्जस्ती विवाह : ८ जना
- स्रोत, साधन र अधिकारबाट वञ्चित : ९ जना

हिंसापीडित वा प्रभावितले प्राप्त गरेका स्वास्थ्य सेवाहरू

- शारीरिक परीक्षण : ३२७ जना
- विधिविज्ञान तथा चिकित्साजन्य कानुनी परीक्षण : २१३ जना
- गर्भ परीक्षण : ६५ जना
- घाउ-चोटपटकको उपचार : ५६ जना
- आकस्मिक गर्भनिरोधक सेवा : ७ जना
- यौन रोगको उपचार : १२ जना
- सुरक्षित गर्भपतन सेवा : ९ जना
- मानसिक रोगको उपचार : २५ जना
- मनोसामाजिक परामर्श सेवा : ३१७ जना
- अन्य उपचार सेवा : ११३ जना

पीडित वा प्रभावितलाई यहाँ आउन प्रेषण गर्ने

- सिधै आफैँ आएको : ५७ जना
- नातेदार : ५४ जना
- आवासगृह : ११५ जना
- प्रहरी : ९७ जना
- गैरसरकारी संस्था : २ जना
- स्वास्थ्य संस्था : १ जना
- स्थानीय तह : १ जना

पीडित वा प्रभावितलाई अन्यत्र प्रेषण गरिएका निकाय

- आवासगृह : ११४ जना
- पुनर्स्थापना केन्द्र : ४ जना
- प्रहरी : ९० जना
- वकिल : १० जना
- परिवार : १०९ जना

यसै गरी यस आ.व. २०७५/०८० मा सेवा लिनेको विवरण

- भरतपुर महानगरपालिकाबाट : २०६ जना
- रत्ननगर नगरपालिकाबाट : २२ जना

- राप्ती नगरपालिकाबाट : १४ जना
- खैरहनी नगरपालिकाबाट : १४ जना
- कालिका नगरपालिकाबाट : १४ जना
- माडी नगरपालिकाबाट : ५ जना
- इच्छाकामना गाउँपालिकाबाट : १ जना
- नवलपुर जिल्लाबाट : २८ जना
- मकवानपुर जिल्लाबाट : ३ जना
- बारा जिल्लाबाट : ४ जना
- पर्सा जिल्लाबाट : २ जना
- रौतहट जिल्लाबाट : १ जना
- गोरखा जिल्लाबाट : ३ जना
- तनहुँ जिल्लाबाट : २ जना
- कास्की जिल्लाबाट : २ जना
- काठमाडौँ जिल्लाबाट : २३ जना
- ललितपुर जिल्लाबाट : १ जना

- झापा जिल्लाबाट : १ जना
- दाङ जिल्लाबाट : १ जना

स्वास्थ्य सेवाप्रदायकको भूमिका

- हिंसाको पहिचान गर्ने (पहिचान र छनोट),
- प्रभावितलाई उपचार गर्ने (चिकित्साजन्य उपचार तथा मनोसामाजिक परामर्श),
- उपयुक्त प्रेषण सेवा प्रदान गर्ने (चिकित्साजन्य, कानुनी जानकारी तथा सामाजिक सञ्जाल),
- विभिन्न निकायहरूसँगको समन्वय (स्वास्थ्य क्षेत्र, समुदाय, जिल्ला र केन्द्रमा रहेका नागरिक समाज (सुरक्षित बसाइ, पुनःस्थापना, जनचेतना तथा रोकथाम),
- अभिलेख तथा प्रतिवेदन ।

भरतपुर अस्पतालमा सुरक्षा गार्ड

अजेश सुवेदी
सुपरभाइजर

गार्डले दैनिक गर्ने कार्यहरू

यस अस्पतालमा कार्यरत सुरक्षा गार्डहरूले अस्पतालमा आउने बिरामी र उनका आफन्तहरूलाई वार्ड तथा विभाग चिनाउन मद्दत गर्ने । विरामी अचानक बेहोस भई लडेमा तुरुन्तै इमर्जेन्सीसम्म पुऱ्याइ दिने । अस्पतालमा प्रवेश गर्ने सवारी साधनहरूलाई तोकिएको स्थानमा पार्किङ्ग गर्न लगाउने अस्पतालमा हुने चोरी पैठारीलाई नियन्त्रण गर्ने, आई.सि.यु, सि.सि.यु., एन.आई.सि.यु, पि.आई.सि.यु. जस्ता संवेदनशिल वार्डहरूमा विरामीको आफन्तहरूलाई तोकिएको समयमा मात्र प्रवेशको लागि अनुमती दिने, अस्पतालभित्र दैनिक प्रकोप (जस्तै आगलागी, भुकम्प) दुर्घटना भएमा विरामी तथा विरामीको आफन्तहरूलाई सुरक्षित स्थान लैजान सहयोग गर्ने, जेष्ठ नागरिक, अशक्त, वेवारिसे जस्ता

विरामीलाई उपचारमा सहयोग पुऱ्याउने । अस्पतालमा विरामीका आफन्तले उपचार गर्ने कार्यमा डाक्टर तथा नर्सलाई बाधा पुऱ्याएमा वा होहल्ला नै गरेमा तुरुन्तै प्रहरीलाई सम्पर्क गरी सहजिकरण गराउने ।

अब आउने दिनमा गर्ने कार्यहरू

अस्पतालमा आउने सेवाग्राहीसँग गर्ने बोलीचाली सहयोग सम्बन्धी तालिम गराइ अझ बढी सुधार गर्ने, आगलागी, भुकम्प जस्ता दैविप्रकोपसम्बन्धी तालिम गराउने, यस्ता तालिमले अस्पतालको सेवामा थप उर्जा मिल्ने गरी गराउने ।

- १) अ.वि.स. २ जना
- २) टेकेदार मार्फत ४४ जना

Engineering Department

Er. Chandramani Bashyal
IT Officer

SERVICES IN A HOSPITAL

- Clinical Services
- Administrative Services
- Non Clinical Services
- Engineering Services

ENGINEERING SERVICES

In the initial state around 2045 when hospital was 50 bedded, the maintenance section was established with only two technicians. Now the hospital is running 600 beds with many specialty and critical services. We have established an engineering department lead by an engineer with about 23 staffs.

ENGINEERING DEPARTMENT

Here we develop a structure of our department with different sections and sub-section along with their role and responsibilities.

1. Biomedical Engineering
 - 1.1 Plant Operator
2. IT & Computer Engineering
3. Electrical Engineering
4. Civil Engineering
 - 4.1 General Maintenance
 - 4.2 Plumbing

BIOMEDICAL ENGINEERING

MAJOR WORKS COMPLETED THIS YEAR

1. NICU Upgradation by adding HFO Ventilator -2 unit, Incubator -2 pcs. Therapeutic Hypothermia (servo-Controlled) - 1pcs
2. Haematology and Biochemistry Analyzer has been taken to rental Basis

With advanced Equipment, And started the Blood Culture through Blood Culture Machine

3. OT was Developed by adding the Equipment such as Laparoscopy tower, Endospine Surgery tower, Urology Instrument and Mobile C-Arm
4. Cardiology Department upgradation works, CCU Developed with planning to run the TMT Service , ABP Monitoring has been added.
5. The UPS 160KVA has been added to provide non-interrupt power supply in OT/ NICU / PICU
6. Emergency is Equiped with High End Floor Mounted DR system with Function of Scanogram in it for long length imaging of Body.
7. Emergency Minor OT Is Equipped with the OT light Ceiling mounted and others equipment to run the minor OT Smoothly.
8. Dental Department has been shift to the OPD Top Floor and 3 Dental Chair is Added.
9. NPL Service has been started.
10. Dialysis Equipment has been added and make to run upto 17 bed.
11. New oxygen plant installation.
12. New Birthing unit setup which was supported by NSI.

WORKS ON PROCESS

3T MRI Service, TMT Services, Cathlab Service

WORKS ON PLAN

1. Purchase of calibration tools to make proper reading of biomedical equipment
2. Add one more endoscopy with gastroscope and colonoscope to reduce patient load
3. Add one autoclave in waste management to sterilize waste
4. Add urine analyzer in lab for faster report
5. Rental basis for others equipment such as clia, urine analyzer.
6. Construction of biomedical department
7. Make an report of service and make digitization in assest monitoring software to know history of service
8. Liquid waste management system

IT & COMPUTER ENGINEERING

MAJOR WORKS COMPLETED THIS YEAR

- Installed computer and printer nearly on all ward/sections- completing initial step towards the digitization of hospital services.
- Server room rack set-up and managed, QR code for online payment
- Counter set-up at Emergency building, Block B & Block C.
- LIS on new machines with networking for machines, collection & dispatch.
- Installed new DVR & manage CCTV.
- Fiber and cable Networking expansion- USG, X-ray, new NICU, PICU, Block 'C', Emergency Building, Block B & new Dental ward.
- Manage failover internet backup World-link & NTC fiber net.
- IP phone system- SIP line phone on different ward/section.
- Q-management System (Token) at Lab, USG, Pharmacy, Medicine OPD
- Upgrading and managed E-attendance software.
- Installed Door lock system different stores, cash counter & ward.
- Insurance management system: auto claim

- Fixed Assets Monitoring System software.
- Installed Public Address system on most crowd place.

WORKS ON PROCESS

- Hospital Integrated Software; EMR system software.
- Network IP configuration & setting.
- Installation and configuring of Firewall Router that will help to maintain failover router with Mikrotik.
- Setup Lab dispatch system on different wards.

WORKS ON PLAN

- Adding new server for increasing storage capacity and backup plan.
- Adding Q-Management system on maximum crowd place.
- Online ticketing upgrade and management.
- Online registration on OPD for patients.
- Human Resource management system
- College Administration software
- Mobile Application Patient card system

ELECTRICAL ENGINEERING

MAJOR WORKS COMPLETED THIS YEAR

- Tendered and installed 160 KVA online UPS to supply to OT. Which ensures continuous power availability.
- Installation of the cable tray and cable laying from the main distribution panel to the sub-distribution panel located between Block 'A' and Block 'B'.
- New Electrical Sub-Distribution Panel Installed between Block 'A' and Block 'B'.
- Re-routing the power supply of CSSD, HVAC, and Block 'B'.
- About 50 split air conditioner are installed in Emergency, Post-op, ICUs, Ward etc.
- Relocating and installation of 250 KVA Diesel Generator. Which is located inside panel house and relocated for safety reasons.
- Tendered and contracted a new main distribution panel with excellent safety features.
- Tendered and contracted a 625 KVA diesel

generator to sufficiently meet hospital electricity needs.

WORKS ON PROCESS

- Tendered and contracted a new main distribution panel installation is going on.
- Tendered and contracted a 625 KVA diesel generator installation is going on.
- Low resistance separate Earthing for OT is on process.

WORKS ON PLAN

- Maintaining good Earthing Resistance value in Hospital electrical system.
- Maintaining earthing resistance value for equipment used in Hospital.
- Increasing the capacity of power Transformer considering increasing Electrical load in Hospital.
- Installing Separate Electrical Panel for less priority load in Hospital.

सिभिल इन्जिनियरिङ

आ. व. ०७९/०८० मा सम्पन्न प्रमुख कार्यहरूः

- ब्लक सी, ईमरजेन्सी, फोहर व्यवस्थापन भवन सम्पन्न भई पूर्ण संचालनमा आएको
- सुपर स्पेसियालिस्ट क्लिनिक निर्माण सम्पन्न (अर्थो ओ पी डी माथि)

- डेन्टल विभाग निर्माण तथा बिस्तार (ओ पी डी माथि)
- ब्लक बि भवन माथि ट्रेस निर्माण, पोष्टमार्टम भवन तला थप
- वायार-हाउस स्टोर भवन निर्माण, बर्थिंग सेन्टर निर्माण सम्पन्न
- कुरुवा घर संगै नया क्यान्टिन व्यवस्थापन गरि भाडाको लागि टेन्डरकार्य
- हस्पिटल ३ न. गेट, हस्पिटल भित्रि बाटो मोजाईक टायलिंग, गार्डेनिंग, वाटर-फाउन टेन निर्माण सम्पन्न

निर्माणाधिन प्रमुख कार्यहरूः

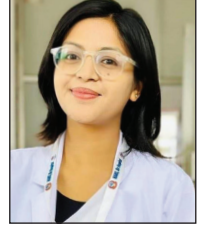
- सरुवा रोग भवन- ब्लक डी, ओभरहेड त्वलप
- स्पईनल इन्जुरी सेन्टर, ट्रमा सेन्टर- ईमरजेन्सी भवन माथि
- थप नयाँ ओ पी डी भवन

भावी योजनाका कार्यहरूः

- स्टोर भवन, प्रसूति भवन निर्माण, प्रशासनिक भवन निर्माण
- ढल व्यवस्थापन, आन्तरिक सडक तथा पेटी निर्माण
- पुरानो मास्टर-प्लान परिमार्जन
- एकेडेमी तथा होस्टेल भवन निर्माण, कर्मचारी आवास निर्माण

अज्ञात रोग

रेखा बन्जाडे
बी.एन.एस. द्वितीय वर्ष

म बेजोड खुसी र मेरा खुसीका लहरहरु
हलक्क बढिरहेका थिए,
मानौं त्यो खुसी सल्लाको रुख हो
तिनै खुसीसँगै रुमलिएर म पनि
सफलताको उकाली चढिरहेकी थिएँ,
मानौं त्यो सफलता
भोक र मिठो खाना कुरिरहेको मुख हो !

सपना मेरा तुलातुला थिए
जुन पूरा गर्न हरदिन मेहनत गरिरहँ
मेरो हातमा भएसम्मको मेहनतको
नतिजा त राम्रो आयो
जब हात आफन्तवादको पैसाको आउन थाल्यो
त्यसपछि म सधैं पछि परिरहँ

बिस्तारै मैले सफलताको बाटो बिर्सिएँ
र मलाई मेरै सपनाले दबाइरह्यो
यो कस्तो भिरमा आएर रोकिएँ ?
म जहाँबाट हिँड्न सक्ने गोरेटो बाटो पनि छैन
र मलाई बाध्यताको तितो विपनाले समाइरह्यो

मलाई खाइराख्नुपर्ने अभैभन्दा म त खन्चुवी
तर यी कस्ता नमिठा परिवर्तन
मलाई पानीपुरी मिठो लागेन,
मेरी आमाले पकाएको गुन्द्रुक स्वादिलो लागेन,
हप्ताँ हुँदा पनि मेरो पेटले खाने कुरा मागेन

बिहान अबेरसम्म सुतेर दिनहुँ आमाको गालीले जाग्ने म,
आजभोलि आमाले गाली गर्नुपर्दैन
सबैभन्दा ढिलो सुतेर पनि सबेरै जाग्ने गर्छु,
किनभने आँखामा निन्द्रा पर्दैन

साह्रै सानो कुरामा खुसी लाग्ने मलाई
उज्यालो घाम लाग्दा रमाउने
सिमसिम पानी पर्दा रमाउने
घाम डुब्दा आकाश रातो देखेर रमाउने
आजभोलि उज्यालो संग डर लाग्छ

मैले मेरो संसार मेरो अँध्यारो कोठालाई बनाइसकँ
आजभोलि अन्धकार बमात्र आफ्नो लाग्छ !

बिस्तारै आमाको बोली मिठो लागेन
बाबाको माया मिठो लागेन
भाइको ठट्टामा हाँसो लागेन
बहिनीको रुवाइमा चासो लागेन
दाइको सुरक्षामा विश्वास लागेन
अनि दिदीको साथ मिठो लागेन
मलाई साथीहरूको ठट्टाले मन दुख्न लाग्यो
लाग्यो त बस, एकान्त अनि शून्य लाग्यो

मैले मुखले भन्न सकिन र मलाई मेरा आफ्नाहरूले
आआफ्नो हिसाबले मूल्याङ्कन गरे तर कसैले बुझेनन्,
एकदिन मेरी आमाले बुफिन् र मलाई अस्पताल लगिन्
डाक्टरले भने 'मलाई मनरोग लागेको छ रे'
साह्रै डरलाग्दो रोग रैछ क्यारे
सुगर प्रेसर बुझ्ने आमालेसम्म डाक्टरको कुरा बुफिनन्
अस्पतालबाट फर्कँदा बाटामा मास्टर भेट हुनुभयो
र आमाले मास्टरले बुभन्छन् कि भनेर
मेरो रोगको दुखेसो पोख्नुभयो,
अर्को दिन गाउँभरि हल्ला फैलिएछ
मेरो रोग डाक्टरले हैन, गाउँलेले पत्ता लगाए
र रोगको नाम पागल रहन गयो,

विभिन्न उपनामसँगै मलाई हेला र तिरस्कार बढ्दै गयो
मलाई आफन्त र समाजको तिरस्कारले आफैबाट मन मर्दै गयो,
मैले सँगै मेरो परिवारले समेत निरन्तर तिरस्कार भेलिरहे,
समाजको घिनलाग्दा व्यवहारले मलाई मृत्युको बाटो नै सम्झाइदिए,
र त्यो एकदिन मैले मृत मनसँगै जीवित एक मुठी श्वासलाई
मेरी आमाले तिजमा किनिदिएको रातो पछ्यौरीले पङ्खामा
भुन्डिइदिएँ ।

(६७औँ वार्षिकोत्सवको उपलक्ष्यमा आयोजित कविता
प्रतियोगितामा प्रथम पुरस्कार प्राप्त)

भरतपुर अस्पताल र सामाजिक सेवा एकाइ

राम हरि ढकाल

प्रमुख, सामाजिक सेवा एकाइ

नेपालको संविधान २०७२ ले 'प्रत्येक नागरिकलाई राज्यबाट आधारभूत स्वास्थ्य सेवा निःशुल्क प्राप्त हुनेछ र हरेक नागरिकलाई आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाबाट वञ्चित गरिने छैन' भनेर उल्लेख गरेको छ । संविधानको अनुसूची ५ देखि ९ सम्ममा तीन तहका सरकारको एकल एवम् साझा क्षेत्राधिकार र जिम्मेवारी तोकिएको छ । यसरी तीनै तहको सरकारको एकल तथा साझा अधिकारको रूपमा स्वास्थ्य सेवालाई राखिएको छ । नेपालको संविधानको भाग ३ मा मौलिक हक र कर्तव्यअन्तर्गत धारा ३५ मा स्वास्थ्यसम्बन्धी हकमा उपधारा १ मा 'प्रत्येक नागरिकलाई राज्यबाट आधारभूत स्वास्थ्य सेवा निःशुल्क प्राप्त गर्ने हक हुनेछ र कसैलाई पनि आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाबाट वञ्चित गरिने छैन' भनी उल्लेख गरिएको छ । यसै गरी उपधारा २ मा 'प्रत्येक व्यक्तिलाई आफ्नो स्वास्थ्य उपचारको सम्बन्धमा जानकारी पाउने हक हुनेछ' भनेर उल्लेख छ । यसै गरी उपधारा ३ मा "प्रत्येक नागरिकलाई आधारभूत स्वास्थ्यमा समान पहुँचको हक हुनेछ" भनी उल्लेख छ । संविधानको धारा ५१ को 'ज' मा नागरिकका आधारभूत आवश्यकतासम्बन्धी नीतिअन्तर्गत स्वास्थ्यका विभिन्न विषयवस्तु समेटेर नीतिनिर्माण गर्न सक्ने व्यवस्थाअन्तर्गत जनस्वास्थ्य ऐन २०७५ को दफा ६४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयले सामाजिक सेवा एकाइको स्थापना गरी निर्देशिकासमेत जारी गरी सङ्घीय तथा प्रादेशिक अस्पतालहरूमा यो कार्यक्रम लागु गर्दै आइरहेको छ । चालु आ.व.मा नेपालभरका सङ्घीय तथा प्रादेशिक अस्पताल गरी ८६ वटा अस्पतालमा यो सेवा सञ्चालन गरिएको छ ।

स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयले सामाजिक सेवा एकाइको स्थापना गर्नुको प्रमुख उद्देश्य भनेको 'कुनै

पनि लक्षित वर्ग तथा असहाय वर्गले अस्पतालमा उपलब्ध भएका सेवा पैसा अभावका कारण सेवा लिनबाट वञ्चित नहोऊन् र सेवा प्राप्त गरून्' भन्ने राज्यको तर्फबाट सुनिश्चित गर्न खोजेको देखिन्छ ।

सामाजिक सेवा एकाइका मुख्य उद्देश्यहरू यसप्रकार छन् :

- सरकारले तोकेको १२ प्रकारका लक्षित समूहका विरामीहरूको स्वास्थ्य सेवामा समतामूलक पहुँच एवम् उपयोग वृद्धि गर्ने,
- लक्षित समूहका विरामीलाई निःशुल्क तथा आंशिक छुटमा विशेषज्ञ सेवाहरू उपलब्ध गराउने,
- सबै सामाजिक सेवाका कार्यक्रमको संयोजन तथा सहजीकरण गर्ने,
- व्यवस्थित, पारदर्शी र प्रभावकारी रूपले लक्षित समूहले सरल तरिकाले स्वास्थ्य सेवा लिन सक्ने वातावरण तयार गर्ने ।

यसरी सामाजिक सेवा एकाइको सेवलाई व्यवस्थित गर्नका लागि यसप्रकारका प्रयासहरू भएका छन् :

- २४सै घण्टा सामाजिक सेवा एकाइबाट सेवा,
- कम्प्युटर प्रणालीमा अभिलेख तथा प्रतिवेदन,
- निःशुल्क फार्मसीको व्यवस्था,
- बेवारिसे विरामी हेर्ने छुट्टै कर्मचारीको व्यवस्था,
- विरामी बेडमा कार्डको व्यवस्था,
- दैनिक वार्ड भिजिट,
- सहायता कक्षको स्थापना,
- अतिगरिब, असहायलाई अस्पतालमा उपलब्ध भएका सर्जिकलजन्य सामग्री, इन्फ्लान्ट र अत्यावश्यक औषधि बाहिरबाट खरिद गरी उपलब्ध,
- गरिब तथा विपन्न सहायता कोषको स्थापना,
- अस्पतालमा विरामीले देख्ने गरी नागरिक बडापत्र तथा सूचना टाँस,

- प्रत्येक वार्ड इन्चार्जलाई कुनै पनि अति गरिब विरामीको उपचारमा सिफारिस गर्ने र उपचारमा समन्वय गर्ने व्यवस्था,
- छुट्टै ज्येष्ठ नागरिक वार्ड तथा काउन्टरको व्यवस्था,
- अस्पताल विकास समितिबाट पनि सामाजिक सेवा एकाइको सेवाका लागि बजेट विनियोजन ।

आ.व. २०७५/०८० मा यस अस्पतालबाट सामाजिक सेवा एकाइमार्फत प्रदान गरिएका सेवाको विवरण

Poor/ Little Poor	Help Less	People with Disable	Senior Citizens	Gender Based Violence	Female Health Volunteer	Natural Disaster	Child Under Neutrinos	Police Case	Mass Casualty	Others	Total
6637	66	154	2148	2	4	4	5	13	7	4	9044

यस सेवामार्फत लक्षित वर्गका विरामीले ३ करोड २५ लाख ५८ हजार १५७ रुपैयाँको सेवा लिएको देखिन्छ भने यसमा नेपाल सरकारबाट रु १ करोड ९१ लाख १७ हजार र अस्पताल विकास समितिबाट रु. १ करोड ३४ लाख ४१ हजार १७५ को खर्च व्यवस्थापन गरेको देखिन्छ ।

गरिब तथा विपन्न वर्गलाई निःशुल्क आकस्मिक सेवातर्फ (इमरजेन्सीबाट) २०७५/०८०

जम्मा विरामी सङ्ख्या	जम्मा खर्च रु.	स्रोत
२२९९ जना	८१,४७,८६८।-	नेपाल सरकार

यसै गरी चालु आ.व.को पहिलो ६ महिनाको सेवा तथा खर्च विवरण

कार्यक्रम	विरामी सङ्ख्या	जम्मा खर्च रु.	प्रतिव्यक्ति खर्च रु.
लक्षित वर्गका विरामी	५०७६ जना	२,०८,८०,५६६।-	४,११३।-
गरिब तथा विपन्न वर्गलाई निःशुल्क आकस्मिक सेवातर्फ	७१५ जना	३०,२५,००४।-	४,२३०।-

यसबाट अस्पताल सेवाग्राही विरामी, सामाजिक सेवा एकाइ सबैलाई यसले फाइदा पुऱ्याएको छ ।

यसरी अस्पतालको सामाजिक सेवा एकाइमार्फत सेवा प्रदान गरिरहँदा यसमा सबैको सहयोग र इमान्दारिताको खाँचो छ । सही ढङ्गबाट छिटो, छरितो र लक्षित वर्गमैत्री सेवा प्रदान गर्नु, उति नै अस्पतालको सेवाप्रति गौरव गर्ने वातावरण सृजना हुन्छ । हामीले लक्षित वर्गले मागेर, स्थानीय तहले सिफारिस गरेर मात्र होइन, आफैँ लक्षित वर्ग पहिचान गरेर सेवा दिनुपर्दछ अनि मात्र वास्तविक वर्गले सेवा पाउँछन् । लक्षित वर्गका विरामीलाई सेवा लिनु उनीहरूको अधिकार पनि हो र सेवा दिनु अस्पतालको दायित्व हो भन्ने कुराको अनुभूति हामी दिलाउन चाहन्छौँ । यसमा अस्पताल प्रशासन, अस्पताल विकास समिति र सरोकारवाला संस्था सबैको पूर्ण सहयोग रहेको छ । सेवा प्रदान गर्दा धेरै चुनौती भए तापनि ती चुनौतीलाई सकेसम्म न्यूनीकरण गरी सेवा प्रदान गरिएको छ, जसबाट बर्सेनि हजारौँ सेवाग्राही लाभान्वित भएका छन् ।

Human Resources

Type of Staff	Sanctioned Posts	Fulfilled (Permanent)	Scholarship Contract	Government Contract	HDC Permanent	HDC Contract	Nursing College Contract	Total
Hospital Director	1	1					0	1
Consultant Doctor	52	39	17			57		113
Medical /Dental Officer	20	15	8	1		59		83
Lecturer							4	4
Nursing Instructor							8	8
Nursing Staff	59	54	5	15	6	384		464
Paramedics	10	14		2	6	20		42
Lab	9	13		1	1	27		42
Radiology	2	2			1	10		13
Pharmacy	1	1	2			36		39
Administration	3	3			10	5		18
Accounts	2	2				2		4
Head Assistant							1	1
Librarian							1	1
Kharidar							1	1
Others	16	11		7	29	47		94
Total	175	155	32	26	53	647	15	928

अस्पतालमा उपलब्ध विशेष सेवाहरू:

- २४सै घण्टा आकस्मिक सेवा/ Trauma Emergency सेवा ।
- अत्याधुनिक ICU, CCU, NICU, PICU सेवा ।
- अत्याधुनिक एक्स-रे (X-Ray), सिटी स्क्यान CT Scan, इन्डोस्कोपी (Endoscopy) तथा कोलोनोस्कोपी (Colonoscopy) सेवा ।
- मुटुका जाँचहरू एवम् इकोकार्डियोग्राफी (Echocardiography) सेवा ।
- हेमोडायलाइसिस सेवा ।
- निःशुल्क प्रसुती एवम् गर्भपतन सेवा ।
- वृद्ध-वृद्धाहरूको लागि छुट्टै उपचार सेवा ।
- सामाजिक सेवा इकाईबाट लक्षित समूहबाट निःशुल्क सेवा ।
- Neurosurgery, CTVS Arthroscopy, मेरुदण्डको शल्यक्रिया, जोर्नी प्रत्यारोपण लगायतका अति विशिष्ट सेवा ।
- पोषण पुनर्स्थापना केन्द्र ।
- Superspeciality सेवा प्रदान ।

Total Number of Bed

DEPARTMENT		TOTAL BED	
ICU	NEW ICU	14	64
	OLD ICU	20	
	CCU	4	
	PICU	6	
	NICU	20	
POST –OP	GYNACEOLOGY	23	40
	SURICAL	17	
MEDICINE	MALE	18	64
	FEMALE	25	
	GERIATRIC	17	
	CARDIOLOGY	4	
SURGERY	GENERAL SURGERY	40	68
	BURN UNIT	3	
	NEUROSURGERY	15	
	ENT/DENTAL	10	
PAEDIATRIC	HDU	5	66
	NEONATAL	11	
	PAEDIATRIC	46	
	KMC	4	
GYNAE/OBS	GYNACEOLOGY	34	85
	POST NATAL	24	
	MATERNITY	22	
	BIRTHING UNIT	5	
ORTHOPAEDICS	ORTHOPAEDICS	32	44
	SPINAL	12	
PSYCHIATRY	PSYCHIATRY	12	12
NUTRITION	NUTRITION HOME	10	10
EMERGENCY	RED ZONE	6	50
	YELLOW ZONE	12	
	GREEN ZONE	25	
	MATERNITY	4	
	PAEDIATRIC	3	
CABIN	NEW	23	39
	OLD	16	
TOTAL			542

OTHERS	OPERATION THEATRE	PRE OP	10
		OT TABLE	7
		RECOVERY	4
	HEMODIALYSIS	18	
	OCCUPATIONAL MEDICINE (OCMC)	1	
	THALASSEMIA (DAY CARE CENTRE)	3	

Bharatpur Hospital
Intercom Extension Number (056-597003)

S.N	Extension Number	Name
1	100	Information Desk
2	101	Biomedical Support
3	102	15No Billing Counter
4	103	OT
5	104	Male Medical Ward
6	105	Female Medical Ward
7	106	Dialysis
8	107	Dispensary Pharmacy
9	108	Endoscopy ECHO
10	109	USG
11	110	Surgical Ward
12	111	OT Pharmacy
13	112	New Cabin
14	113	Histopathology
15	114	OCMC
16	115	Gyane Post-OP
17	116	Ortho ward
18	117	IT Support and Maintenance
19	118	Super Speciality OPD
20	119	Procurement Office
21	120	Children Ward
22	121	Old Cabin
23	122	OPD ticket counter
24	123	Store Office
25	124	S-ICU
26	125	M-ICU
27	126	Post-OP
28	127	CSSD
29	128	Emergancy Ward
30	129	Observation Ward
31	130	X-Ray
32	131	CT-SCAN
33	132	Police beat
34	133	Oxygen plant
35	134	OPD Lab
36	135	Bima Office
37	136	Nursing College
38	137	Neuro ward
39	138	Opd Incharg

S.N	Extension Number	Name
40	139	Maternity Admission
41	140	Psychiatric ward
42	141	NICU
43	142	Pharmacy Office
44	143	Gyane Ward
45	144	Account Section
46	146	Nursing Administrator Office
47	147	Admin front desk
48	148	Complicated Gyane
49	149	Information officer / Spokesperson
50	150	Medical Record Section
51	151	Admin Section Officer
52	152	Electrical Maintenance
53	153	Spinal Ward
54	154	Emergency X-ray
55	155	Emergency Lab
56	156	Emergency Pharmacy
57	157	Gyane Counter
58	158	Emergency Counter
59	159	OPD Lab Report Dispatch
60	160	New ICU
61	161	Attendance Support
62	162	PICU
63	163	Physiotherapy
64	164	Medicine Ward Doctor Room
65	165	Geriatric Ward
66	166	Drug Information Center
67	167	Store Room
68	168	Dental OPD
69	170	Cardiac ward
70	171	Emergency Lab Collection
71	172	Family Planning
72	173	Medical Superintendent Office
73	174	BURN UNIT
74	175	House Keeping
75	176	Discharge Billing Counter
76	222	PRO
77	271	Hospital Manager